riistvara | tarkvara | fototehnika | mobiilid | kodutehnika

Nr 31, **november 2007** Hind 35.90 kr

[digi]

Seekord kaasas kaks plaati!
Lk 9

Ajakiri+ CD-ROM= 35.90

Suures testis:

24 HIIRT MÄNGURILE

MEGAPILDID: Testis 4 suurt fotoprinterit

Uus iPod Nano mängib imehästi

Kuhu salvestada olulised failid?

Kuidas teha vahet objektiivide kvaliteedil?

Järele proovitud ja hinnatud:

- Sony uus mängukonsool PSP
- Creative'i kvaliteetkõlarid
- Üks parimaid viimase aja Nokiaid ja suur hulk muid vidinaid

9 771736 269016

Kõik fotograafid kadestavad sind.

Live View funktsiooniga E-510. Keerulised võtted on kontrolli all.

Täielik ülevaade: pideva eelvaate funktsioon ■ Täielik kindlus: pildistabilisaator ■ Täielik kaitse: Supersonic Wave Filter (tolmukaitsesüsteem) ■ Sinu jaoks loodud.

Discover your world. www.olympus.ee

BUILT-IN iS IMAGE STABILIZATION

LIVE VIEW

Dust Reduction System

EISA AWARD Best Product 2007–2008 CONSUMER CAMERA Olympus E-510

OLYMPUS

Your Vision, Our Future

42 > Hiirte maailm
Testis mustmiljon mängurihiirt

VÄRSKE KRAAM

8 > Kaaneplaadid
Sedapuhku kahe plaadi jagu kraami

11 > Olympus E-3
Alternatiivne profikaamera

16 > Üks-null
5% maailma e-postist ei ole rämpspost

20 > Naistekas
Naistekas tutuvustab helendavaid patju

24 > Pajusaar teeb eeTunes'i
Intervjuu veebipoodnikuga

JÄRELE PROOVITUD

26 > Sony PSP Slim & Lite
Uus kaunitar juba Eestis

28 > Creative Zen
Televiisor taskusse

29 > KEF iQ9
Esimese kohtamise valed

30 > HP Photosmart A826
Köögiriist, mis trükib pilte

31 > Nikon Coolpix S51c
Ilus, aga loll

32 > Adobe Photoshop Elements 6
Pilditöötlus kümne hiire hinnaga

33 > Creative Fatal1ty Gaming Headset
Fatal1ty jälle platsis

34 > Sony Ericsson K530i
Soodne ja moodne

35 > iPod Nano 8 GB
Paks Nano!

36 > Nokia 6500 Classic
Uuendused klassikas

37 > Creative GigaWorks T40
Nõudlik melomaan kurvastagu

38 > Fujitsu Siemens Lifebook S6410
Harjutus tehnoloogia alal

39 > IBM Lotus Symphony
Lootustandev sümfoonia

KOLUMNISTID

22 > Mart Parve
E-riik ruulib!

23 > Kristjan Otsmann
Elioni klienditoe välimääraja

[digi]

72 >
Medal of Honor: Airborne
Hüppame alla põlevatest lennukitest

TESTID

42 > Superhiire otsingul
Eristame mängurihiired mänguhiirtest

54 > Neli kanget printerit
Ka kodus saab värvilist A3+ väljatrükki teha

KUIDAS

60 > ... valida varundusviisi?
Sest ükskord sureb kõvaketas niikuinii

62 > ... korraldada LAN-*party*'t?
Mitmekesi on ikka lõbusam

64 > ... objektiivi osta? 2. osa
Head pilti teeb toru, mitte kere

68 > ... teha mobiilihelinat?
Sest vana ongi juba ära tüüdanud

70 > ... paigutada kõlareid?
Helipeegelduste peen kunst

PLAY

72 > Medal of Honor: Airborne
Üle pika aja väga hea Teise maailmasõja tulistamine

75 > CSI 4: Hard Evidence
Uurime, kas mäng on seriaaliga võrreldav

76 > Halo 3 (Xbox 360)
Kas populaarsus USAs on põhjendatud?

78 > [2]: uued ulmetulistamised
Alpha Prime ja Red Ocean

79 > [2]: Teise maailmasõja FPSid PSP-l
Teise maailmasõja seeriad kolisid PSP-le

80 > Uudised
... ja uus mängumäng!

81 > Tulekul
Vana tuttav tabel

TAGUMINE OTS

82 > Ostujuht
Heade asjade edetabel

84 > Digidoktor
Need sõnakuulmatud arvutid

86 > Kuulame ja vaatame
Õudsed lood

88 > Saabunud kirjad
Rohkem kelmikaid kaanepiigasid

90 > Kaanetüdruk Karin
Pildistab Pentaxiga

Uus Swift 4x4!

SUZUKI

Kuumakse

Liana 1.6 4WD Active 5 ust **2566.-**
Swift 1.3 Active 5 ust **1979.-**
Hinnad sisaldavad käibemaksu.
10% sissemakse,
5 a. liising, jääk 33%

TOPLIISING

LIANA 1,6 4WD
209 900.-
(norm. 239 900.-)
SWIFT
169 900.-
(norm. 189 900.-)

Kuni miinus 30 000!

Suzuki Swift on sportlik väikeauto, Liana aga mõnusalt ruumikas pereauto, mille soetamiseks on just praegu õige aeg. Active paketti sisaldavad erimudelid on nüüd kuni 30 000 krooni soodsamad!

Active erimudelite põhivarustuses: ABS, 4 turvapatja, konditsioneer, roolilt juhitav CD-raadio, elektripakett ja põhjamaade pakett; Lianal lisaks Drive Active nelikvedu ja 15" valuveljed!

Suzuki Swift Active kulu maanteel 5.0 l/100 km, CO_2 heitmed 143 g/km.
Suzuki Liana Active kulu maanteel 5.9-6.9 l/100 km, CO_2 heitmed 167-195 g/km

TOPAUTO
tel 667 5511 **www.topauto.ee**

Tallinn I Tartu I Rakvere I Viljandi
Pärnu I Narva I Haapsalu I Kuressaare

Palume vabandust!

• [digi] on nüüdsest tuntud kui ajakiri, mis saatis oma tellijatele-ostjatele 11 000 täiesti vigast CD-plaati. Ma tänan kõiki, kes meile vigastest plaatidest kirjutasid, ja palun kõigi ees veel kord vabandust. Meie plaate tootev firma, kes selle üllatuse kõigile korraldas, valmistas sel kuul kaks plaati ja nii leiadki käesoleva ajakirja vahelt topeltkoguse tarkvara: eelmise kuu vigased asjad ja selle kuu uued asjad. Aga mis sellest enam, vast annate andeks nii meile kui plaaditehasele.

Sel kuul tuleb hoopis kummardus teha meie toimetaja Leho suunas, kes kangelaslikult testis ära 24 hiirt! Ta tahtis küll testida rohkem, aga meil polnud ajakirjas enam ruumi, nii et sundisime teda piiri pidama. See on uskumatu töö, aga vähemalt saab nüüd [digist] teada, millised on kõige paremad kiired ja täpsed hiired mängurile.

Meie Sveniga harrastuspiltnikena tegime aga teoks oma ammuse unistuse ja selgitasime välja parima suure fotoprinteri. Hea tunne on näha oma pilti printerist välja tiksumas.

Pööra nüüd lehte, loe ajakiri läbi ja pärast kirjuta meile, mida sa novembrikuisest [digist] arvad.

[d] HENRIK ROONEMAA, PEATOIMETAJA

> Sel kuul tuleb sügav kummardus teha meie toimetaja Leho suunas.

[MÄNGUMÄNG]

Eelmise numbri pildiküsimuse õige vastus on, et Sid Meier on «Civilizationi» mänguseeria autor.

«Blazing Angels 2: Secret Missions of WWII» arvutimängu võitis:

- Kaspar Reindla

Mänguplakatid:

- Aldo Reinsalu
- Lauri Maide
- Marco Peedo
- Kristjan Lužkov
- Allan Proos
- Martin Jõõts
- Aro Kikas
- Erki Tina
- Tarmo Aavola
- Tiit Freienthal

[digi]
• Aadress: Liimi 1, 10621 Tallinn
• tel 661 6186 • faks 661 6185
• e-post digi@presshouse.ee

www.digi.ee

Toimetus
Peatoimetaja
Henrik Roonemaa
henrik.roonemaa@presshouse.ee

Toimetajad
Sven Vahar
sven.vahar@presshouse.ee

Leho Lahtvee
leho.lahtvee@presshouse.ee

Kujundaja
Holger Vaga
holger@presshouse.ee

Keeletoimetaja
Piret Reidla
piret.reidla@presshouse.ee

Tellimine
• telefonil 660 9797
• e-posti aadressil levi@presshouse.ee
• veebis aadressil http://www.telli.ee

telli.ee
HEAD AJAKIRJAD HEA HINNAGA

Aastatellimus 399 krooni.
Otsekorraldus 33 krooni kuus.

Reklaam
Raimo Kõrts
tel 661 6186
raimo.korts@presshouse.ee

Kolumnistide portreede autor **Oskar Aitaja**

Fotod tootjatelt, kui ei ole märgitud teisiti.

Väljaandja **Presshouse OÜ**
Trükk **Unipress**

© Presshouse OÜ
Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

Foto: **Egert Kamenik**
Modell: **Karin**
Meik ja soeng: **Lana**
Riided: **Kaubamaja**

Nikon

At the heart of the image

Pilt kajastab tegelikku suurust ja peaaegu tegelikku kaalu.

Nikon D40x. Uskumatult kerge ja väike nii hea DSLR-i kohta.

D40x-i Nikkori lääts ja Nikoni tehnika tagavad kiire reageerimise, elavad värvid ja üliterava autofookuse. Seejuures on kaamera väike, kerge ja väga lihtsa menüüga. Laiast lisatarvikute valikust rääkimata.

TASUTA! Nikon SCHOOL BASIC www.nikonschool.eu

Nikon D40x DIGITAL

10.2 MEGA PIKSLIT

MAAILMA KERGEIM DSLR *

TIPA 2007

Nikon, mitte lihtsalt kaamera.

www.nikonbaltic.eu

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Intel Pentium või AMD 2,4 GHz
Mälu: 256 MB
Videokaart: 32 MB mäluga graafikakaart Hardware T&L toega
Vaba ruumi kõvakettal: 700 MB

Thrillville: Off The Rails

● See, et Eestis ühtegi korralikku lõbustusparki pole, ei tähenda, et tuleks kuival istuda. Õige arvutikasutaja teab, et ka virtuaalselt on võimalik, ning kui sa omal ajal «Theme Parki» mängisid, siis mäletad kindlasti, kui lahe see oli. LucasArts on võtnud kätte ja andnud meile taas võimaluse päris oma lõbustusparki juhtida. Ehita aga vägevaid lõbustusi, jookse ringi ja suhtle külalistega ning hoolitse selle eest, et kõik oleks kõige paremas korras. Kusagil nurga taga luurab alati ka Suure Kurja Korporatsiooni vari, nii et kui sulle tundub, et Thrillville'is midagi kahtlast toimub, tuleb igaks juhuks kontrollida. Ning kui pargi manageerimisest villand saab, on alati võimalik ette võtta mõni «Thrillville'i» minimäng ja lihtsalt meelt lahutada.

«Theme Parki» aegadest on arvutid edasi arenenud ja nii leiadki Thrillville'ist eest lõbusa ja detailse 3D-maailma. Tore küll, aga arvesta, et selle maailma näitamiseks peab su arvutil jaksu ka olema ning keskpärase videokaardiga kaugele ei purjeta.

Inferno

● Kas sa ka teadsid, et kui sa arvutist või mälukaardilt failid kustutad, siis tegelikult jäävad nad alles? Ja et vastava tarkvaraga varustatud inimene suudab su kustutatud failid minutitega kaotada?

Targem oleks oma faile kohe turvaliselt kustutada.

Selleks panime kaaneplaadile ühe turvalist kustutamist võimaldava programmi – Inferno. Määra aga seadetes ära, kui paranoiline sa oled ehk kui mitu korda su fail suvalise andmejadaga üle kirjutatakse, ning lase käia. Aega võib minna üsna palju, aga vähemalt võid end turvalisemalt tunda.

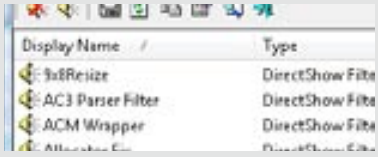

InstalledCodec

● Kui sul on kunagi tekkinud küsimus, millised koodekid su arvutisse on installeeritud, kus nad asuvad ja mis versioon neist sul parajasti on, siis soovitame soojalt InstalledCodeci nimelist programmi. Pane see aga käima ja mõne aja pärast laotubki su ette kogu koodekimaailm. Filmifännidele kindlasti kasulik tükike.

Build-a-lot

● Lihtne väike mäng, mis sobib Eesti igapäevaellu kui rusikas silmaauku: sa tegutsed kinnisvaraarendajana, kelle ülesandeks on liikuda linnast linna ning majade ehitamise, rentimise ja müümisega võimalikult palju raha kokku ajada.

Mõnikord juhtub, et linnajuhtidel on ka oma tüütud soovid, näiteks tahavad nad, et sa ehitaksid kino, postkontori, surfipoe või midagi sellist, ning eks siis tuleb nendega alandlikult nõustuda.

Aga üldiselt on parem, kui sul on kogu aeg dollarid silme ees. Mida kiiremini nõutud ülesande täidad, seda kõvem tegija oled.

VIGADE PARANDUS ● VIGADE PARANDUS ● VIGADE PARANDUS ● VIGADE PARANDUS ● VIGADE PARANDUS ● VIGADE PARANDUS ● VIGADE PARANDUS ● VIGADE PARANDUS

FIFA 2008

● Aasta on jälle möödas ja see tähendab, et EA Sportsil on aeg uuendada oma spordimänge. Sel kuul on järg jõudnud FIFA kätte ja nii toomegi teieni uusima FIFA-mängu demo.

Nagu ikka, kõike on natuke paremaks tehtud. Pilt on ilusam, mängijate riietus, liikumine ja riietuse liikumine detailsem, mõned uued näod on juurde tulnud ning klubide rivistused ja sümboolika on uuendatud. Üsna kõvasti (väidetavalt) on muudetud ka AI käitumist ja seega mängitavust. Arvuti poolt kontrollitavad mängijad ei ole enam skripti küljes kinni, vaid teevad sekundis umbes 1000 otsust.

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: 1,3 GHz
Mälu: 256 MB
Videokaart: 64 MB mäluga, DirectX 9.0c ühilduv
Vaba ruumi kõvakettal: 1 GB

[digi]
November 2007
Number 31
Thrillville
Tee ise endale lõbustuspark
Build-a-lot
Kas oled kõva kinnisvaraarendaja?
Inferno
Kustuta failid turvaliselt
InstalledCodec
kohustuslik infotööriist filmisõpradele
© Presshouse OÜ
Mitte müüa ajakirjast eraldi

[digi]
Oktoober 2007
Number 30
FIFA 2008
Uus ja parem jalgpallimäng
Noiseware
Kui digipiltide müra kimbutab
Startup Manager
Kui Windows on aeglane
Canoni ja Nikoni testpildid
Canon 400 vs. Nikon D300
© Presshouse OÜ
Mitte müüa ajakirjast eraldi

PARIM HIND EESTIS!

ego järele maks

Lenovo 3000 N200

UUS INTELI KAHETUUMALINE PROTSESSOR

SÕRMEJÄLJE-LUGEJA

VEEBIKAAMERA

BLUETOOTH

Lenovo ostis 2005. aastal ära IBM'i arvutitootmisüksuse ja on maailmas suuruselt kolmas arvutitootja.
Lenovo hooldust teostab IBM Eesti.

9990.-

Tavahind 14990.-

Kuumakse 498.-
Sissemakse 0%, 24 kuud

Intel® Centrino® Duo kahetuumaline protsessor T2310, kiire 1GB DDRII 667MHz mälu, Serial ATA 120GB kõvaketas, integreeritud sõrmejäljelugeja, sisseehitatud veebikaamera, 5 in 1 mälukaardilugeja (SD/MMC/MS/XD), sisemine Dual Layer DVD+-kirjutaja, 256MB integreeritud Intel X3100 videokiirendi, 15,4" TFT WXGA VibrantView laiekraan, 54Mbps traadita võrgukaart Intel 802.11a/b/g (Wifi), Bluetooth, 10/100Mbps võrgukaart, modem, 24-bit Realtek High Definition Audio helikaart, 4xUSB 2.0, 1xIEEE 1394 (Firewire), 1xVGA, TV-väljund S-Video, FI/SWE paigutusega klaviatuur, mikrofoni sisend, kõlarite/ kõrvaklappide väljund, Kensington Lock pesa, 6 elemendiga Li-ion aku, kaal 2,8kg. Tarkvara: MS Windows Vista Basic.

K - Arvutisalong®
www.k-arvutisalong.ee

Tallinn: **Gonsiori tn 14,** tel 6613085, E–R 10–18, **Rocca al Mare Kaubanduskeskus** (Paldiski mnt 102), tel 6659117, E–P 10–21, **Kristiine Kaubanduskeskus** (Endla 45), tel 6650591, E-P 10-21, **Sõpruse pst 237/239,** tel 6545385, E–R 10–18, L 10–15, **Kaubanduskeskus Mustikas** (Tammsaare tee 116), tel 6979839, E–P 10–21, **Torupilli Selver** (Vesivärava 37), tel 6766822, E-P 10-21; **Ülemiste Kaubanduskeskus** (Suur-Sõjamäe 4) tel 6034704, E-P 10-21; **Sikupilli Kaubanduskeskus** (Tartu mnt 87), tel 6332949, E-P 10-21, **Järve Kaubanduskeskus** (Pärnu mnt 234/238), tel 6140369, E-P 10-21, Mustamäe tee 44a, tel 6559788, E-R 10-20, L-P 10-18; **Mustakivi Prisma** (Mustakivi tee 17), tel 6340016, E-P 10-21; Maardu: **Nurga 3,** tel 6560696, E-R 10-20, L-P 10-19; Narva: **Kaubanduskeskus Fama** (Tallinna mnt 19C), tel 3566408, E-P 9-20; Jõhvi: **Kaubanduskeskus Tsentraal** (Kesk-väljak 4), tel 3370291, E–R 10–19, L 10–16; Rakvere: **Ekspresspunkt** (Koidula 5), tel 3277242, E-R 09-18, L 10-15; UUS POOD! Rapla: **Tallinna mnt 50A,** tel. 4737054, E-P 9-20; Tartu: **Lõunakeskus** (Ringtee 75), tel 7315543, E-P 10-21; **Lõunasaar** (Ringtee 75), tel 7315541, E-P 10-21; **Raatuse Kaubamaja** (Raatuse 20), tel 7402751, 7402759, E-P 10-21; **Kaubanduskeskus Eeden** (Kalda 1c), tel. 7402521 E-P 10-21; **Tartu vana Kaubamaja** (Riia tn. 2/2A), tel 7343496, E-R 10-20, L-P 10-18; Viljandi: UUS POOD! **Vaksali 11,** tel. 4336673, E-P 9-20; **Männimäe Selver** (Riia mnt 35), tel 4344977, E–P 10–20; Valga: Valga Selver (Raja 5), tel. 7666434, E-R 10-19, L-P 10-16; UUS POOD! Võru: Kooli 2, tel 7828025, E-P 9-20; Pärnu: **Kaubamajakas** (Papiniidu 8/10), tel 4455934, E-P 10-21; Kuressaare: **Saare Selver** (Tallinna mnt. 67), tel. 4595460, E-P 10-21; **www.k-arvutisalong.ee; Telli fotod interneti teel: foto.k-arvutisalong.ee**

värske kraam

> Sony Ericssoni kaasaskantav kärbseseen LK 15 > Miks Bill Gates Nigeeria viisat ei saanud? LK 16 > Välimusel pole tähtsust, peaasi, et laulda oskad LK 20 > Veekindel sülearvuti naistele LK 20

Kaua tehtud, kaunike

Olympus on küll vihtunud hoolsalt teha komapaktkaameraid, kuid nende viimane profidigipeegel jääb juba nelja aasta tagusesse aega. Nüüd on õnn viimaks ka Olympuse kasutajate õuel ja selle nimeks on E-3.

● Pole teada, miks Olympusel nii kaua aega läks, vahepealsete aastatega on konkurendid suutnud päris mitu vähem või rohkem kobedat kaamerat turule tuua, kuid nüüd on ootamise aeg viimaks läbi. E-3 jätkab Olympuse traditsiooni kasutada 4 : 3 küljesuhtega sensorit nagu kõik eelnevadki Olympuse E-seeria digipeeglid. Objektiivid on sobitatud just täpselt kasutatava sensorisüsteemi jaoks ning mõeldud andmaks maksimaalset teravust ka pildivälja äärealadel.

Ainsana senini välja hõigatud LiveView reaalajapildiga kaameratest on E-3 väljatõstetava ja pööratava ekraaniga. Makrofotograafidele ja muidu põneva nurga alt pildistajaile on see teretulnud võimalus, kui ei pea enam pead-kaela kahekorra väänama, et objekti korralikult kaadrisse sihtida.

E-3 kasutab keresisest pildistabilisaatorit, mis olla veelgi parem kui E-510 sees olev stabilisaator. Samuti on E-3 kere ilmastikukindel, mis tähendab seda, et sellal, kui enamus fotokaid esimeste vihmapiiskade langedes kotti peidetakse, saab E-3 omanik veel rõõmsalt edasi klõpsutada, kui ta on endale ka ilmastikukindla objektiivi soetanud. Väidetavalt on E-3 näol tegemist hetkel maailma kiireima autofookusega kaameraga, kui kasutada ühtlasi ka uut ZD ED 12–60 mm 1 : 2.8–4.0 SWD objektiivi.

[SEL KUUL]

HENRIK ROONEMAA

Peatoimetaja

Restart!

● Kõrini! Mul on totaalselt kõrini sellest, et iga mõttetu programmijunn tuleb, endal kõrvatagused alles märjad ja tähtsust pole ollagi, ning nõuab, et tema peab saama minu arvutit restartida. Miks suudab Kaspersky antiviirus ennast ilma restartimata installeerida, aga F-Secure teeb restardi, seejärel haarab käivituva arvuti 10 minutiks (!!!!) oma võimusesse, krõbistab midagi, teatab siis, et ta on installeerinud uuenduse ja restardib jälle?!

Mis ajast võib tulla iTunesi uuendus ja nõuda, et ma peaksin hakkama tema pärast oma arvutit restartima? Kes ta selline on üldse, ah? On ta mulle eluks vajalik? On mu elu, töö ja edasine saatus hirmsas ohus, kui iTunesi uuendus ei saa kohe ja praegu mu arvutit restartida?

Ei. Ei ole. Ma tahan teha rahulikult omi asju ilma, et iga suvaline tühikargaja tuleks ja üritaks mu arvutit ära ajada. See on minu Windows, minu pooleliolev töö, minu kestev töötuju, minu olulised vestlused MSNis ja mina ise otsustan, kas ja kunas ma tahan jälle terve igaviku oodata, kuni Windows ennast käima paneb.

Teate, mis oli Mac OS X kõige suurem eelis võrreldes Windowsiga? Ta ei varastanud minult kordagi fookust, ta ei seganud mind, ta ei tüüdanud ega näägutanud iga pisiasja kallal. Ulme!

Loksutamislembesed telefonid Eestis müügil

● Augustis kuulutati välja Sony Ericsson W910 ja K850 telefonid, kuid poelettidel pole neid veel nähtud. Hiljutine pressiteade peaks kõiki huvilisi siiski lohutama. Selleks, et jõuluvana aegsasti kingikotti täitma saaks hakata, lubatakse nimetatud telefonid kaubandusvõrku paisata juba kohe. K850i on seni parim CyberShot kaameratelefon ja W910 on raputustundlik muusikatelefon, milles saab mängitavaid lugusid kui herneid purgis segamini raputada vaid kerge käeviibutusega.

Lutsukividisainiga klapptelefone armastavail inimestel on taas kord põhjust rõõmustada, sest nüüd on jälle veidi rohkem valikut. Motorola MOTO U9 on ehtne edevtelefon, mil ekraan nii seeskui väljaspool. Väliselt ekraanilt saab vaadata mitte ainult kella, sõnumiteatisi ja hetkel mängivat muusikapala, vaid imetella ka mõnda 20st telefoniga kaasa tulevast animeeritud imetoredast ekraanisäästjast. Samuti oskab telefon seada helinivoo just selliseks, et kõrvalt bussiootepaviljonist kostev müra kõnet ei segaks.

Taskumõõtu Web 2.0 Nokialt

● Nokia seadmetega on internetti olnud võimalik pääseda juba pikemat aega. Firma viimane popp internetivõimeline taskuseade on N810 tahvlike, millel küljes liguklapiga väljalibistatav QWERTY klaviatuur. N810-le on sisse ehitatud ka täisvereline GPS ja WiFi ning haldab kogu seda seadet Maemo Linuxil põhinev OS2008. Erinevalt keskmisest pihuseadmest, millega internetti vaid nuusutada saab, lubatakse, et N810 pakub täielikku Web 2.0 kasutuskogemust.

Šokolaad 2

● LG tutvustas uut moekat 3G telefoni KU580, mis on kuulsa Chocolate mudeli edasiarendus. Liugklapiga telefon näeb lahe välja ning tavalistest mobiilidest eristab seda harjumuspärase püstise ekraani asemel lapiti paiknev ekraan. Firma esindaja sõnul võimaldab seesugune ekraan «ise loominguliselt kombineerida visuaalse ja muusikalise kogemuse, et luua ühtne kunstiline multimeedia tervik.» Uus mudel on suunatud eelkõige neile, kes tahavad telefoni kasutada «muusikalise kogemuse maksimaliseerimiseks ja oma isikupära ning stiili peegeldamiseks läbi LG keerulise modernse disaini». KU580 hind algab 4678 kroonist.

[AEG SURNUKS]

Kaval-Antsu nipinurk

Milleks raisata aega asjade peale, mida saab teha kõigest paari sekundiga? Lihtsaid nippe tüütute tegevuste kiirendamiseks leiab sellelt veebisaidilt.
www.waitless.org

Ajax Naphartheus Caesar

Ei oska koerale nime leida? Vajad kuskil foorumis registreerimiseks lihtsalt vahvat pseudonüümi? Nimeleidja aitab hädast välja. Nimed terve pesakonna jaoks vaid paari hiireklikiga.
kutsu.ee/nimeleidja

Nalja nabani

Kahe peamiselt USAs kultussarjade renomee omandanud «The Daily Show» ja «Colbert Reporti» veebikodu. Rohkelt ka muud lõbusat vaatamist.
comedycentral.com

Nunnumängud naistele

Ega's kõik veebimängud pea seisnema pardikeste aja peale õhkimises. Orisinali mängud on armsad, nunnud ja liigutavad. Punkte saab pardikeste päästmise ja lillekeste korjamise eest.
www.ferryhalim.com/orisinal

15 viisi kingapaelte põimimiseks

Ole originaalne, seo homme oma ketsipaelad teisiti! Üllata eakaaslasi ja avalda tüdrukutele muljet oskusega paelu kümmet erinevat moodi punuda!
www.hourlylaff.com/15-amazing-ways-to-tie-your-sneakers/

PlayStation 3 Euroopas

● Aega võttis, aga asja sai. Sony Computer Entertainment Europe esitles PlayStation 3 konsooli uut mudelit viimaks ka Euroopas. Tegemist 40 GB kõvakettaga mudeliga, millel on endise nelja asemel vaid kaks USB-porti ning millelt on ära koristatud erinevate mälukaartide tugi ja SACD tugi. Ahjaa, uus mudel ei ühildu enam vanade PlayStation 2 mängudega.

Kõik fotod kaasa

● Sony toob novembri alguses müüki pisut ebatavalise digikaamera. Cyber-shot T2 on esmapilgul nagu üks üsna tavaline 8megapiksline kompaktkaamera, kuid pisut uurides selgub, et Sony on temast üritanud teha midagi kaamera ja fotoalbumi vahepealset.

T2 sees on 4 GB flash-mälu ja tagaküljel 2,7tolline puutetundlik ekraan. Sony näeb seda asja nii, et pilti teed sa T2-ga ikka Memory Sticki mälukaartidele, kuid kaamera 4 GB suuruses mälus saad oma pilte kogu aeg igal pool kaasas kanda ning sellelt suurelt ekraanilt neid nostalgiahetkedel ise vaadata või teistele näidata. Kaamerasse on sisse ehitatud ka fotode albumisse panemise ja sortimise funktsioonid.

Kui satud mõne suurema ja korralikuma teleri lähedale, võid oma T2 spetsiaalse kaabliga (see tuleb muidugi eraldi osta) ühendada selle külge ja oma pilte sealt HD-kvaliteediga kõigile näidata. Piltide vaatamise taustaks saab mängima panna muusika ja kaamera tarkvara abil peaks olema võimalik pilte lihtsa vaevaga näiteks Flickrisse üles laadida. Kuidas see kõik töötab, on natuke kahtlane, aga me üritame T2 testi saada ja siis teada anda.

Ei tohi, Pitsu!

● Täiesti võimalik, et kui te ostate endale Sony Ericssoni uued MBS-100 mobiilikõlarid, võib teie koer neid eksikombel uuteks mänguasjadeks pidada, need hambusse haarata ning saagiga mängima joosta. Üle Bluetooth-ühenduse muusikat mängivad kerakõlarid on omapärase disainiga ja näevad lihtsalt niivõrd lahedad välja, et neid oleks patt kasutada ainult kodus või kontoris. Ei, need kõlarid teenivad omanikule ka seltskonnas kõvasti respektipunkte juurde. Taaslaetav aku peaks vastu pidama kuni 5 tundi. Müüki peaksid kerakõlarid jõudma 2008. aasta kevadel.

Manuskript arvutisse

● Arvutiklaviatuurid on ammusest ajast ühetaolised. Kuskil Aasias tehakse aga A1Pro brändi all klaviatuure, millel on puutetundlik plaat käekirja tuvastamiseks. Madalate nuppudega multimeediaklaviatuur on plaadi jaoks ohverdanud numbrisektsiooni ruumi. Sarnane USB sõrmistik pole küll esimene pääsuke, kuid üks esimestest, mis saadaval ka väljaspool Aasiat. Veebipoes www.dealextreme.com saab musta või valge klaviatuuri ja kirjutamispliiatsi umbes 300 krooni eest.

DivX otse seebikast

● DivX-toega kaamerate nimistu on saanud täienduse Pentaxi digikompaktkaamera A40 näol. A40 on ametlikult DivX® sertifitseeritud (paneme tähele ®-märki), mis tähendab seda, et kaameraga saab salvestada otse DivX-vormingud videot. Megapikslirally käigus on A40 võrreldes aasta alguse A30-ga juurde saanud kaks lisamiljonit, olles nüüd 12 miljoni megapiksliste kaamerate klubis. A40-l on ka sensorinihutusega pildistabilisaator ning kaamera toetab SDHC-mälukaarte. Miks mitte Canoni või Fuji digikompakti asemel osta hoopis Pentax?

TERMOMEETER

315°
Nigeeria ei andnud Bill Gatesile viisat
Immigratsiooniametnikud põhjendasid oma tegevust sellega, et nad ei saa olla kindlad, et härra Gates Nigeeriasse igaveseks jääda ei kavatse ning ühtlasi Nigeeria sotsiaalsüsteemi koormama ei hakka.

190°
Flickrisse fototöötlusvahend
Flickr on käed löönud veebipõhise pilditöötlustarkvara Picknik loojatega ning lähikuudel lisandub Flickri fotohoiusaidil võimalus pilte ka otse veebis redigeerida. Millal Nagi nii kaugele jõuab?

100°
Gmailil nüüd IMAP-võimalus
Osadele Gmaili kontodele on juba lisandunud IMAPi kasutamise võimalus ja teisteni peaks see jõudma peagi. Vähemalt miljon inimest üle maailma on asjade käiguga raskelt rahul.

–72°
Nuhkvara otse Austria politseist
Austria politsei on teatanud, et kavatseb kurikaelade järel nuhkima hakata spetsiaalse ametliku nuhkvara abil. Antiviiruste tootjad on lubanud, et nemad silma kinni ei pigista.

95%
kogu maailma e-postist on nüüd rämpspost

8%
e-postist sisaldab ohtlikke linke petturite saitidele

30%
rämpspostist reklaamib ravimeid

23%
reklaamib seksuaalstimulaatoreid

4
TB suuruseid kõvakettaid lubab Hitachi aastaks 2011

2
korda vähendasid nad ketaste lugemispäid, et seda saavutada

2000
korda väiksemad on need pead kui inimese juuksekarva läbimõõt

90%
ühes hiljutises uuringus osalenud inimestest uskus, et nende arvutis on viirusetõrje

100
Gbps on jaanuaris alustava privaatse Internet2 kiirus

10
Gbps kaupa jagatakse

20
Gbps kaupa hakatakse jagama lähitulevikus

51 %
oli tegelikult

49%
on täielikud lambad

100 000
OLPC sülearvutit on väidetavalt tellinud Uruguai

50 000
ostavad võib-olla veel lisaks 199 dollarit tükk

99
dollarit kallimalt kui alguses OLPC kohta räägiti

Leopard on lahti: Mac OS X 10.5.0

● 26. oktoobril kuulutati välja Mac OS X versioon 10.5.0 koodnimega Leopard. Silmapaistvamaist uuendusist tasub mainida endisest nutikama integreeritud eelvaatega failihaldurit Finder, mitme kohandatava virtuaalse töölaua kasutamise võimalust, automaatset varundus- ja taastussüsteemi Time Machine, iseorganiseeruvaid failivirnu ja meeldetuletusteatiste tegemise võimalust e-posti rakenduses Mail. Uuenduste ja täienduste nimekirjas on kokku üle 300 märkimisväärse asja. Leopard näib olevat seda, mida Vista pidi olema, aga ei olnud. Lihtne, sõbralik ja ilus.

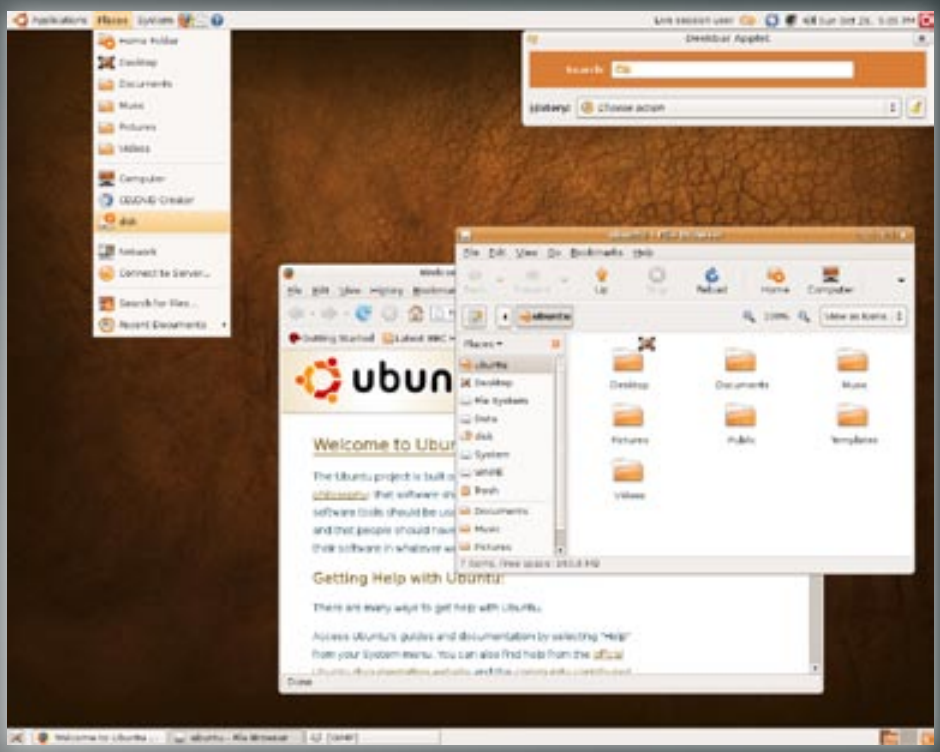

Ubuntu 7.10

● Rõõmuhõiskeid ja šampuseklaaside kõlinat võis oktoobris kuulda ka Linuxi linnaosast, kus nii mitmeski majapidamises tähistati Ubuntu 7.10 versiooni pidulikku valmimist.

Peamisteks uuendusteks on töölauaga integreeritud otsing, töölaua kasutamist toredamaks muutvad 3D-efektid, NTFS-failisüsteemi kirjutamise tugi, mitme kuvari haldamise vahendid ja sülearvutite kasutajaile meeltmööda olev korralik VGA-projektorite tugi. Muid põnevaid uuendusi on veelgi, näiteks tuleb süsteemiga kohe kaasa PDF-printer, mis töötab kõigi rakendustega, ning parandatud ja täiendatud on mitmeid süsteemihaldusvahendeid. Versiooni 7.10 toetatakse ametlikult järgmised 18 kuud.

Alla saab laadida tasuta ubuntu.com veebilehelt.

Perfektsuse uus vorm

● Meie Soome sõbrad on hakkama saanud hullu tükiga: aastakümnetepikkune täiuslikkuseotsing on kõlaritootja Gradienti viinud lõpuks sellise vormini! Igasuguseid kõlareid on minevikus nähtud ning ega ka Gradient ise pole hiilanud just tavapärase disainiga, kuid Gradient Helsinki 1.5 on uus tase. Ise ütlevad nad uhkusega, et mõtlevad teisiti ning teevad seda heal meelel.

Disain disainiks, aga mis kasu on kõlarist, kui see head häält ei tee? Need, kes Helsinkit kuulnud on, kinnitavad, et see teeb küll ning omapärasel väliskujul on tegelikult täiesti mõte sees. Näiteks kesksageduste element on lae poole pööratud sellepärast, et vähendada põrandalt tekkivaid kajasid.

Eestis Gradienti näha pole olnud, nii et kes soovib oma ultramoodsat kodu ultramoodsate kõlaritega täiendada, hankigu laevapilet üle Soome lahe sõitmiseks.

PHILIPS

37″ LCD-teler Philips

12999.-

Norm. hind **18999.-**
Kuumakse 48×**368.-**

37PFL3312

37″
94 cm/ LCD

RES/px
1366×768
178°/178°

500 cd/m²
5000:1
HD-READY

6000.-
HINNAVÕIT

DVD-mängija Philips

799.-

Norm. hind **895.-**

DVP3142

EURONICS

Parima valiku Philipsi tooteid leiad Euronicsi ja PlussMiinuse kauplustest.
Kaupluste aadressid ja lahtiolekuajad: www.**euronics**.ee ja
www.**plussmiinus**.ee. Pakkumised kehtivad kuni 30.11.2007

naistekas

Helendavad kaisupadjad

● Te võite ju mõelda, kas mu elust oligi puudu just see – helendav padi? Kui jõuate järeldusele, et kindlasti mitte, siis mina arvan, et tegu on imearmsate sisustuselementidega. Tõsi, on märksa rohkem asju, mida võiks esmajärjekorras helendavaks teha (näiteks kingad – siis näed, kuhu pimedas astud ja väldid nii mõndagi lompi), aga need karvased ja huvitava amööbi kujuga Rei Huggable'id mõjuvad Eesti sügises ilmselt positiivse energiasüstina. Töötavad need nelja AA-patarei peal (põlevad neli tundi ja siis kustuvad järk-järgult), olemas on ikka ka on/off-lüliti. Selline helendav kaisupadi maksab umbes 2000 krooni ja saada on neid kolmes värvitoonis.

Sony tegi veekindla sülearvuti

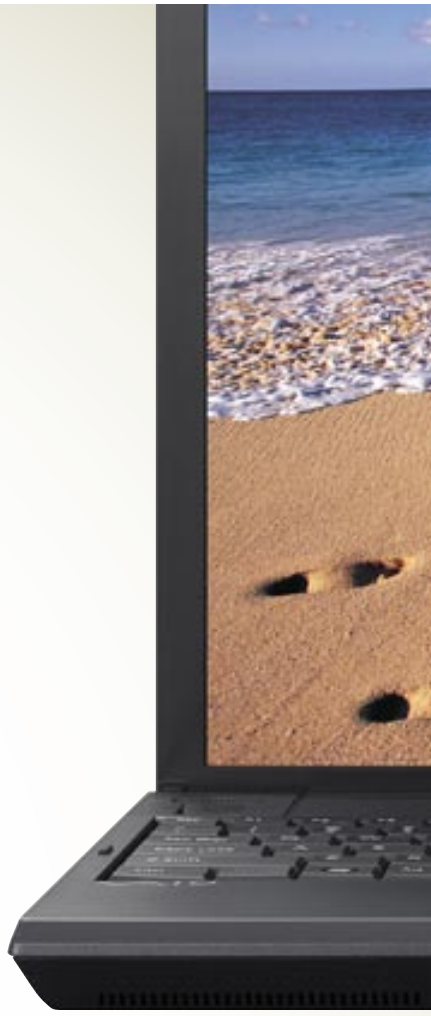

● Ma ei tea, kuidas teiega lood on, aga kui ma arvuti taha istun, siis peab mul olema midagi juua ja närida. Hommikuti joon kohvi, õppides mullivett või porgandimahla. Kuidas kunagi. Aga selge see, et vahepeal käib kogu elamine – ka söömine-joomine – sülearvuti taga istudes. Muidugi on mul õnnestunud ka rohkem kui korra oma arvuti vedelikuga üle valada. Õnneks – ptüi, ptüi, ptüi – pole midagi katastroofilist juhtunud, mõnda aega ei tööta mõned klahvid või tuleb e-d vajutades W, aga alati on kõik lõpuks korda saanud, kui klaviatuur on natuke kuivanud. Nüüd aga ei pea enam ei mina ega teised minusugused muretsema. Sony on valmis nikerdanud vastupidava veekindla sülearvuti VAIO Type G. Peale selle on imetabane sülearvuti ka kriimustuskindel ega karda kukkumist (mul muide on arvuti vist oma viis-kuus korda maha kukkunud – nimelt kipun juhtmetesse takerduma…).

Sony arvuti töötab lihtsal põhimõttel: selle põhja all on äravoolusõel. Ehk siis: viskad klaverile vett, raal paneb end ise kinni ja laseb veel läbi imbuda. Koos kuivendussüsteemiga on Sony LCD-ekraanile lisanud ka erilise kriimustusvastase katte.

Pyxise stiilsed GPS-kellad

● Hong Kongi selleaastasel elektroonikalaadal tuli Westech Korea välja ilusate ja stiilsete Pyxise nime kandvate GPS-kelladega. Need on toredalt ja minimalistlikult kujundatud, näevad välja suhteliselt naiselikud ega anna esmapilgul seda sportkella *vibe*'i, mis mind erinevate vajalike *high-tech*-kellade (nt pulsikell) puhul häirib. No vaadake või seda punast Pyxise kella, on ju armas?

Inteli sülerijahutaja

● Ma olen pikka aega mõelnud, miks nimetatakse sülearvutit just sülearvutiks, kui nende tootjad ei pööra kunagi tähelepanu ühele olulisele osale selles liitsõnas – «süli». Nimelt on ju süleritel kombeks väga kiiresti tulikuumaks muutuda. Intel lubab aga probleemi lahendada. Inteli arendusfoorumil Taipeis esitlesid nad *docking station*'it, mis töötab koduse külmkapi põhimõttel. Kinnitad aga pisikese karbi arvuti külge ja see imab soojuse endasse.

Üli-*cool*'ilt helendav PS3 pult

● On müüt, et naised ei armasta videomänge. Armastame küll ja kuidas veel! Pole just palju pulte, mida tahaks rohkem näppida, kui on olemas selline helendav juhtmevaba pult DreamGear Lava Glow. Lisaks olla see ka väidetavalt üks mugavamaid pulte, mis iial tehtud.

Naistekat toimetab **Sigrid Lamp**

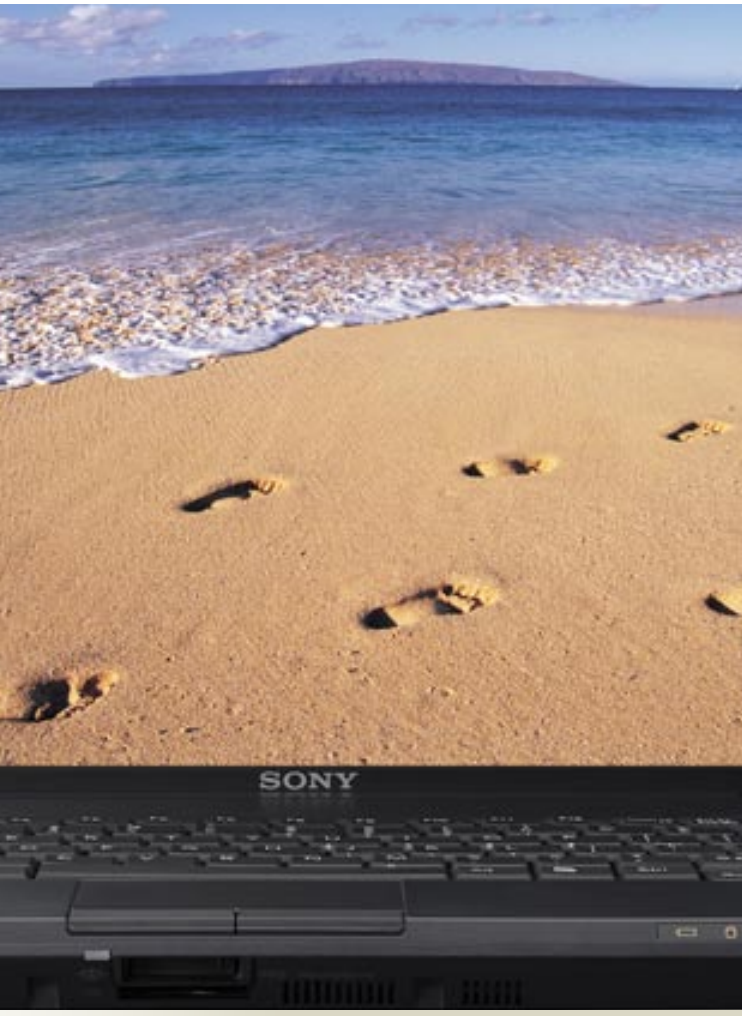

Nummid Bo Buddies mobiilividinad

● Poodides on tuhandeid vidinaid, mida sa saad oma mobla külge riputada, et seda omanäoliseks (ja teinekord ka tobedaks) muuta. Netipoes prezzybox.com müüdavad nukud Bo Buddies on aga üllatavalt *cool*'id. Alati ei pea sul mobiili küljes rippuma kulunud pärlid või karumõmm (mõmmid on tavalised). Telli parem endale umbes saja krooni eest üks Bo Buddies ja erine! Pealegi ei tea sa, millise nuku sa saad (nad saadavad sulle suvalise), nii et mängus on ka põnev üllatusmoment.

Kõik Beyonce'i fännid, ühinege...

● ...ja muretsege nagu üks mees (või nagu üks naine) endale Samsung UpStage SGH-F300 mobiiltelefon koos Beyonce'i «stardikaga». «B-telefonis» on valmis pandud Beyonce'i taustapilt ja muidugi on mobiili omanikul vaba ligipääs lauljatari loomingule Sprinti veebipoes. Telefonil on 1,3megapiksline kaamera, Bluetooth ja mälukaardiava, aku peab vastu 6,3 kõnetundi. «B-telefon» peaks müüki tulema 4. novembril.

E-riik ruulib!

Juba aastaid Hispaanias elav sõber võttis arutada e-riigi teemat. «Ma loen, et teil seal Eestis on mingi kõva e-riik!» tegi mees otsa lahti. «Aga kas sa ka tead, et Estonian Air ja Rumeenia Tarom on viimased Euroopa lennufirmad, mis ei väljasta e-piletit?!»

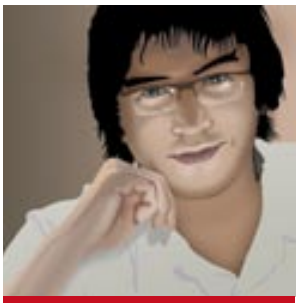

MART PARVE

● E-riigi vihtlemine pesapallikurikatega on päris popp tegevus ka kodueestlaste seas. See, kuidas Eesti IT-alane edukus on paljas müüt, tundub olevat abiks jututeema, mida sobib lausa igas seltskonnas üles võtta, kui pea juba õllest paks või nupp parajasti väga hästi ei noki. Kes meist poleks kuulnud väljaütlemisi *à la* «E-tiiger vist tukub!» vms? Ausalt öeldes olen ka mina seda juttu rohkem kui üks kord rääkinud ja peksu ettekäändeks on sobinud umbes sama (eba)adekvaatsed põhjused nagu Estonian Airi tahtmatus e-piletit väljastada. Jumal, mis seos on e-riigil ja ühel mõne lennukiga pisifirmal?

Või võtkem kas või uudis, mida mõned nädalad tagasi Eesti ajalehtedest lugeda sai. Eesti olla kukkunud «e-riikide edetabelis» palju-palju kohti. «Õudne,» mõtlesin ma uudist nähes. «Näete nüüd, eks ma öelnud ju, et Eesti e-riik on üks müüt! Oleksite võinud mind kuulata.» Mõni aeg hiljem viitsis keegi ka uudise allikat kontrollida. Ma ei viitsi seda mõttetut uudist ja sellega seonduvaid blogikandeid üles otsida, nii et järgnevalt võin detailidega väheke mööda panna. Aga minu mälu järgi selgus, et selle igati esindusliku, usaldusväärse ja autoriteetse uurimuse viis läbi keegi poolearuline kusagil Tennessee botaanikaaias. Ning kogu metoodika oli kopeeritud otse kõige värskemast Jahilo ja Kõlu huumorikogumikust.

Aga võib-olla tuleks see enesepiitsutamine hoopis ära lõpetada ning tõdeda üheskoos – Eesti e-riik ruulib, ja lausa täiega! Tasub lihtsalt maailmas ringi käia ning uurida, kuidas võõrsil elu käib. Näiteks sattusin kevadel Santiago de Compostelasse ühele konverentsile, kus arutati, kuidas küll täita euroliidu üllitatud võimatuna näiv nõue, et lihtsaima ettevõtte registreerimine peab kõigis liikmesriikides võtma aega alla kahe nädala.

> Võib-olla tuleks see enesepiitsutamine hoopis ära lõpetada ning tõdeda üheskoos – Eesti e-riik ruulib, ja lausa täiega!

Minul ja ühel taanlasel oli seal päris lõbus istuda, sest nii Eestis kui Taanis oli firma asutamine sel hetkel võimalik juba pisut vähema ajaga kui kahe nädalaga. Tegelikult umbes 700 korda kiiremini – nimelt poole tunniga. Kui sul tuleb idee firma asutada, siis kui oled kiire poiss, võid juba poole tunni pärast hakata arveid välja kirjutama.

Suvel asutasime Rumeenias ühe firma ning panime püsti pangakonto ja raamatupidamise. Kogu üritus oli võrreldav mõne eriti brutaalse, labase ja rafineerimatu keskaegse piinamisviisiga, kus peamine fookus on ohvrite jooksutamisel ühest kohast teise 40kraadise kuuma käes ning nende kinnihoidmisel väikestes lehkavates tubades.

Proovisin ajatäiteks kohalikele seletada, kuidas Eestis OÜsid asutatakse – et oleksime võinud istuda rahulikult konditsioneeritud õhuga tüünes *office*'is ja *latte*'t luristada ning firma oleks justkui muuseas asutatud saanud. Lehvitasin selle tõestuseks ID-kaardiga. Keegi ei uskunud. See oli neile kontseptuaalselt vastuvõetamatu idee, et suhetes riigiga võiks midagi kiiremini tehtud saada kui mõne nädalaga ning vähema kui pakitäie tembeldatud, tähtsa välimusega paberiga. Sellist riiki ei suudaks üks korralik rumeenlane vist tõsiselt võtta.

Seejuures mingist e-maksuametist pole muidugi haisugi. Tegelikult on lausa nii, et kui sa registreerid firma Constantas, siis peadki edaspidi oma raamatupidamispabereid hakkama Constanta maksuametisse viima. Jah, füüsiliselt. Võtad kausta ja lähed kohale. Seejuures peavad kõik paberid kaustas olema tembeldatud. Jah, tembeldatud.

Kui meil Eestis nurisetakse, et äkki digiallkiri ei olegi piisavalt turvaline nähtus, siis Rumeenias võid mõne sulle meele järele oleva firma üle võtta lihtsalt templit võltsides, sest tempel on A ja O ning tõendab kõike. Jah, kui Rumeenias oleks internetikasutajaid rohkem kui 20% elanikkonnast, saaksid nad ehk teada, et suvalise kujundusega templeid saab internetist täitsa vabalt tellida.

Või võtkem näiteks kõikvõimalikud registrite teenused ja Maa-ameti kaardiserverid. Kui rääkisin Rumeenia ametnikele sellisest asjakorraldusest, tahtsid nad kiljudes metsa joosta. Nad ei mõistnud, mispärast peaks keegi andma kõigile kodanikele ligipääsu infole, mida ametnik võiks oma suva järgi jagada vaid vähestele erilistele väljavalitutele? Miks peaksid ametnikud leppima sellega, et uhke X.O.- ja V.S.O.P.-siltidega pudelirivi kabineti seinakapis ei kasva enam endise kiirusega. Seejuures juhin tähelepanu sellele, et Rumeenia vabanes endisaegsest diktatuurist kaks aastat varem kui Eesti. Kuid samamoodi, nagu nende riik on vähem läbipaistev kui Eesti oma, on ka nende e-riik praktiliselt olematu – võrreldes Eestiga.

Kuid milleks võrrelda ennast teise Ida-Euroopa riigiga? Tegelikult valdab mind samasugune tunne ükskõik millisest riigist pärit sõbraga vesteldes – e-riigindusest veetud läbipaistvus ning läbipaistvustungist veetud e-riigindus on Eesti kodaniku elu ikka suhteliselt mugavaks ja korruptsioonivabaks teinud. Ning areng ei ole veel kaugeltki ammendunud.

Elioni klienditoe välimääraja

Küsisin suvel proovimiseks katsetusjärgus olnud digi-TV kahte telerisse edastamise teenuse. Pärast seda meenutas telepilt õhtusel ajal picassolikku videoinstallatsiooni: ekraanil liigutasid end eri värvides kuubikud, taustaks arusaamatu mulin.

KRISTJAN OTSMANN
Eesti Ekspress

● Sellised vead on andestatavad testperioodi jooksul, kuid oktoobrist on teenus kommertsis ning jama telepildiga ajab vägisi kopsu üle maksa. Oktoobri keskel kadus telepilt teisest telerist sootuks. Olen helistanud Elioni klienditeenindusse kümneid kordi ning probleem pole lahenenud – pärast viimast kõnet kadus telepilt ka esimesest telerist ning päevas vähemalt viis korda katkev netiühendus on muutunud rutiiniks. Ega ma jäta: donquijoteliku järjekindlusega piinan neid edasi seni, kuni meil on taas stabiilne internetiühendus ja telepilt.

Oma lõpututel klienditeenindusvestlustel olen avastanud viis klienditeenindaja tüüpi, keda mul on kiusatus teilegi tutvustada.

Halastaja Samaariatüdruk vastab mu kurjale kõnele malbelt ja leebelt: «Oi, tõesti paha lugu, et teile tagasi ei helistatud ega probleemi lahendatud, nagu lubati. Ma tõesti palun vabandust! Homme tehakse teie probleem korda, kohe kindlasti!» Juhin tähelepanu grammatikale – kas suudate Halastaja Samaariatüdruku lubadustes leida aluse ehk isiku, kes lahendab probleeme? Mina ka mitte – seega tehakse need probleemid, jee, korda. Siiani pole nii läinud. Aga klienditeenindaja kostab välja nunnu ja süü(dima)tu, et mõru meel leeveneb mõneks tunniks.

Värske Assimileerujaga on lugu keerulisem, sest ta ei oska eriti eesti keelt. Minu majanumber 357 jääb tema keeleoskuse jaoks püüdmatusse kaugusesse. Kui ütlen aadressi numberhaaval ja h-ä-s-t-i a-e-g-l-a-s-e-l-t, siis kolmandal katsel saab ta sellest aru. Muidugi, inimesele peab ju andma aega sõnaraamatust numbreid vaadata. Probleemi olemust pole talle mõtet kirjeldada, sellest ei saa ta aru. Aga see teadmine tuleb pärast kolmekordset väga aeglast probleemi selgitamist. Kahjuks pole mu vene keel nii hea, et suudaksin oma muret temaga jagada.

Julge Skeemijärgija jaoks on mõisted «improvisatsioon» ja «julgus otsustada» tundmatud. Tema liigub mööda Elioni klienditeeninduse blokkskeemi. Iga kord tuleb talle uuesti seletada probleemi olemust, sest skeemis puudub ilmselt lahter, mis paluks probleemi kliendihaldustarkvarast järele vaadata. Tavaliselt palub ta ruuterile restardi teha, kuigi olen seda juba teinud. Kui seda talle mainin, löön ta rivist välja, sest väljun blokkskeemi piirest. Sellest hoolimata naaseb ta vilunult skeemi juurde ning lõpetab kõne lubadusega: «Edastame probleemi tehnikule». See on alusetu lubadus.

Õrn Armastaja... Temaga mul pole õnnestunud suhelda, sest pärast paarikümneminutilist liinil ootamist katkestab ta otsustavalt mu püüded temaga ühendust saada. Tõenäoliselt on ta armunud ning peab oma poiss- või tüdruksõbraga pikki kirglikke telefonikõnesid, mida minusugused töllmokad tahavad oma probleemidega häirida. Aga minuga on lihtne: tuleb ainult kõne katkestada ja mind ootejärjekorra lõppu saata.

Paadunud Tehnokratt meeldib mulle neist tüüpidest kõige rohkem, sest tal on haruldaselt lai tehnoloogiline silmaring – oleme temaga pidanud pooletunniseid vestlusi ning katsetanud, millised ruuteri pordid toimivad ja millised mitte, kas Ruckuse traadita andmesideseadmed ikka töötavad, kas digiboks on õigesti ühendatud. Tavaliselt jõuame poole tunniga probleemi olemuses üksmeelele, aga lahenduseni mitte kunagi. Üldjuhul lõppeb kõne Paadunud Tehnokrati avastusega: «Kuulge, keegi on teie ühenduse valesti konfigureerinud!» Tore on, aga ruuterit õigesti häälestada ei suuda ka tema.

Õnneks on Elionis tööl ka Hea Asjatundja: teenindaja, kellele ma ei pea mitu korda probleemi selgitama ning kes annab kõik selle lahendamiseks. Ta isegi helistab mulle tagasi, kui asi saab korda või selle lahendamine viibib. Aga Häid Asjatundjaid leidub vähe.

> Tehakse need probleemid, jee, korda. Siiani pole nii läinud. Aga klienditeenindaja kostab välja nii nunnu ja süü(dima)tu, et mõru meel leeveneb mõneks tunniks.

Karjuda pole mõtet ühegi klienditeenindaja peale, sellest pole kasu. Nemad pole ju süüdi. Mina ka mitte.

Elion sai hiljuti Eesti kõige innovaatilisema ettevõtte preemia. Digi-TV eest, muide. Aga kui innovaatilised teenused toimivad lombakalt ning klienditeenindus ja tehnikud ei tule probleemide lahendamisega toime, läks preemia valesse kohta.

Mida peab tegema tavaline inimene? Ta helistab endiselt tüdimuseni klienditeeninduse numbrile ja suhtleb eelpool kirjeldatud tüüpidega ilma, et ta probleemid laheneksid (kui ta just ei satu kogemata Hea Asjatundja peale). Kaebab tarbijakaitsesse, aga see tema probleemi ei lahenda. Helistab ajalehtedele ja kui hästi läheb, lahendab Elion tema probleemi kiiremini.

Ega Elion pole ainus, kes klienditeenindusega hädas. Tean vähemalt ühte mobiilioperaatorit, kellel on sama jama. Ja vähemalt ühte telepildi pakkujat, kelle teenindus on veel halvem. Ehk võiks Eesti peale tipptasemel tehnoloogia silma paista ka inimliku ja hea klienditeenindusega? Või on see liiga ambitsioonikas eesmärk?

VILJAR SEPP

Pajusaar teeb eeTunes'i

Priit Pajusaar võttis sõbrad kokku, aga ei kirjutanud järgmist eurolaulu, vaid tegi hoopis *online*-muusikapoe, mida siinmail vähemalt Lembitu aegadest igatsetud. Kõlagu rõõmuood, lõpuks ometi on eesti muusikat võimalik netist osta.

Olen ma õigesti aru saanud, et asja idee on midagi veel üllamat kui lihtsalt muusika müümine?
Üks projekti osa on arhiivi loomine, mis on teatud mõttes kultuuripärandi jäädvustamine. Meie eesmärgiks ongi kogu eesti muusika kokkukorjamine. Kuna tohutu suur hulk materjali on kuskil raadio fonoteekides või tootjate riiulitel, näiteks üksikeksemplarid, millest keegi midagi ei tea, siis muusika24.ee vahendusel saaksid sellest kõik osa.

Ressurss, mida kogu eesti muusika hoiustamiseks vaja võiks minna, on ju müstiline.
Meie õnn ja õnnetus on see, et Eesti on hästi väike. Kui Eesti on väike, siis järelikult on ka inimesi ja artiste-esitajaid vähe. Praegu oleme planeerinud mahuks 10 terabaiti.

Kas võib öelda, et absoluutselt kõik Eesti plaadifirmad on täna valmis oma muusikat Muusika24 keskkonnas müüma?
Seda ei saa öelda. Kui nad täna ei ole, siis tulevikus jõuab see arusaam ilmselt kõigini. Väikseid tootjaid on ka Eestis tohutult palju ja neid tuleb kogu aeg juurde. Siiani pole me kohanud veel ühtegi plaadifirmat, kes oleks öelnud ei. Kõik on siiani nõus olnud.

Aga Britney plaadi peab nüüd ikkagi ju poest tooma?
Loomulikult on eesmärgiks ka nn maailmamuusika müümine, aga see on seotud juba väga konkreetsete õiguslike probleemidega. On ilmselge, et kõikide maailma tootjatega lepinguid sõlmida on pehmelt öeldes ebareaalne. Saame projekti mingis faasis vahendada lääne suurte muusikatootjate toodangut, aga ei hakka seda kunagi eraldi arhiveerima. Kokkulepped produtsentidega on juba sõlmimisel.

Kõik muusika on 256 kbps ja MP3-vormingus. Kaalusite ka DRMi kaitset?
Kui Eesti kõikide fonogrammitootjatega oleme teinud lepingud selliselt, et ei kasuta failidel mingeid DRMi kaitsemehhanisme. See piiraks mahamängijate nimestikku ja nagu maailma kogemus on näidanud, pole see ka väga tõhus. Lääne tootjatega on seis murdepunktis. Kui siiani pidid kõik lood olema tingimata kaitstud, siis viimase aastaga on hakanud ka suured poed müüma MP3.

Kas audiofiilid saavad tulevikus osta ka kvaliteetsemat muusikat kui 256 kbps?
Praegu tegime otsuse lood välja anda 256 kbps CBR-kujul, kuna see rahuldab hetkel üle 90% kuulajatest ja kvaliteet on piisavalt hea, et ikkagi ka suhteliselt nõudliku kuulaja kõrvale sobida. Kuna algmaterjal on kõik WAVis, siis saame suvalisel ajahetkel ka mõnesse teise vormingusse konverteerida. Kui kellelgi on soov, siis suudame ka suhteliselt väikese mahu puhul tagada mõne teise populaarse formaadi.

[CV]

Priit Pajusaar
Sündinud: 6. aprill 1964
Haridus: Tallinna Riiklik Konservatoorium koorijuhtimise ja muusikapedagoogika eriala
Amet: helilooja-produtsent
Hobid: kirglik golfimängija

Kuidas hinnad kujunevad?
Tegelikult on Muusika24 mõneti kauplemissüsteem fonogrammitootjatele. Kui tootjal tuleb uus asi välja, saab ta selle kohe süsteemi lisada, pannes samal ajal paika kauplemistingimused: mis hinnaga, kas ühe loo või albumi kaupa jne. Näiteks kui tegemist on kogumikuga, kus on erinevate tootjate lood, siis on albumi väljaandjal üldjuhul õigus tervele kogumikule, mitte aga üksikutele lugudele.

Mis saab, kui iTunes lõpuks Eestisse tuleb?
Me oleme üliõnnelikud, kui iTunes siia tuleb. Projekti eesmärk on elavdada legaalset muusikamüüki Eestis ja kui iTunes hakkab siin sedasama tegema, siis see teeb meid ainult rõõmsamaks.

Kui sõber minu arvutist legaalselt ostetud lood mälupulgaga endale kopeerib, kas ta on siis piraat?
Eks ta juriidiliselt on nagu plaatidega. Ostetud muusikat saab kasutada ainult isiklikult. Ema ja vend võivad ka kuulata, aga sõbrale kopeerida ei tohiks jah. Kõik failid, mis meie keskkonnast ostetakse, märgistatakse ära ostja parameetritega, seega on võimalik välja selgitada, kes on midagi ostnud. See tähendab ka seda, et näiteks loo mahamängimisel näitab pleier, et see on sinu ostetud. Ja massiline levitamine on ka nii ebamugavam.

> Oleme planeerinud arhiivi mahuks 10 terabaiti. Pole midagi lihtsamat kui kettaid juurde panna

Keskkooli ajal mängisin vähemalt kolmes punkbändis. Kas võin keldris lindistatud lood teile saata?
Mõnes mõttes keeruline küsimus. Täielikku muusikaarhiivi teha ei saa. Püüaksime siiski vältida iga koolipoisi esimese katsetuse sattumist keskkonda. Filtriks on ikkagi plaadifirmad. Aga kui plaat on välja antud, siis leiab selle tõenäoliselt tulevikus Muusika24 keskkonnast.

[d] JOHANNES TRALLA

järele proovitud

> Toimetus võttis lemmiklooma LK 30

> Kristjan vannub tuld ja tõrva LK 31

[MEIE HINDED]

- **9–10 Fantastiline.** Uskumatu toode, praktiliselt veatu ning pakub rohkem, kui me oodata oleks osanud.
- **7–8 Tippklass.** Väga hea toode, oma klassi tipp ja tõuseb teiste seast kindlalt esile.
- **5–6 Harju keskmine.** Hea toode, plussid kaaluvad miinused üles, kuid samas ei midagi erilist.
- **3–4 Kolmepoiss.** Midagi temas nagu on, ent miinuseid on selgelt rohkem kui plusse ning ostusoovitust talle anda ei saa.
- **1–2 Hoia eemale!** See toode on nii halb, et poleks mitte kunagi tohtinud sündidagi.

[digi] HEA OST

- Märki «[digi] hea ost» kannavad tooted, mida oleme hinnanud kõrgelt või mis on supertestis jäänud teisele kohale.

[digi] SOODSAIM HIND

- Selle märgi lisame soodsaima hinnaga toodetele.

[digi] TESTI VÕITJA

- «[digi] testi võitja» märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

Uus kaunitar

SONY PSP SLIM & LITE, www.andrico.ee, 3099 krooni

Nii popp on oma toodetele «Slim» või «Lite» peale kirjutada. Sony ei pidanud liigseks pookida värskenduskuuri läbinud PSP külge mõlemad nimed.

Natuke põhjust ka on, sest uuem mudel on kolmandiku võrra kergem (280 g vs 189 g) ja peaaegu viiendiku ehk 5 mm võrra õhem. Vähemal määral on muudetud kesta ja nuppe. Juhtklahvid on parema tunnetusega, muud nupud/pesad on natuke kohta (näiteks WiFi) ja ehitust (näiteks UMD, aku- ja mälukaardi ava kate) muutnud. Kõlarid on liikunud alumisest osast kõrgemale. Sisemised kõlarid loomulikult eriti head häält ei tee ja mõistlikum on kasutada kõrvaklappe.

Mugavamasse kohta, veidi paremale, on kolinud ka kõrvaklappide väljund ning selle kõrvale on end teretulnud nähtusena sokutanud TV-väljund. Praeguse seisuga on sellest aga väga vähe abi, sest kirjutamise hetkel pole Sony suvatsenud sobivaid kaableid (D-terminali otsaga) Eestisse saata. See viga peaks siiski kohe lahenema ja siis saab mänge ja filme ka telerist vaadata.

Kiirem, parem, kauem

Kuigi uue PSP protsessor on sama (töötab taktsagedusetel 1–333 MHz), on seade hulga kiirem, mis annab eriti tunda mängu laadides. Põhjuseks on 32 megabaidilt 64ni tõusnud mälu hulk. Kiirema PSP tegevust on parem vaadata, sest ka ekraan on vanaga võrreldes teinud suure sammu edasi. Suurus, resolutsioon ja värvide hulk on sama, kuid pilt on kirkam ja teravam.

Samuti kestab aku, mis on

> Paks Nano on tegelikult šarmantne LK 35

> Nokia telefon saab meilt 9 punkti! LK 36

> Creative jätkab ilgete valede levitamist LK 37

juba Eestis

õhem ja väiksema mahutavusega, vanast veidi kauem. Seda küll seetõttu, et uus mudel kulutab vähem energiat. Laadida saab nüüd ka USB kaudu ja väiksema adapteriga toimub seinakontaktist energia akusse pumpamine jõudsamalt.

Uuenda ka tarkvara!

PSPga mängimine vajab harjumist. Päris tükk aega. Esialgu tundub see harjumatu ja ebamugav, eriti FPS-mängudes. Rallid ja hästi paigutatud nuppudega märulid tulevad kiiremini käppa. Õnneks ei pea ainult mängima. UMD-plaatide kaudu saab endiselt ka filme vaadata (või muusikat kuulata, kui selline plaat leida). WiFiga saab internetis käia. Memory Stick Pro Duo (MagicGate'i logoga) mälukaardilt saab sinna laetud muusikat (ka MP3) kuulata ja videoid vaadata (MPP4 saab sobivaks konvertida) ning lisaks pilte sirvida. Nipet-näpet võimalusi tuleb uute *firmware*-versioonidega juurde. Slim & Lite'il on ostes peal tarkvaraversioon 3.6, kuid uuemad 3.7 ja 3.71 on juba väljas. Igasugune häkkimine on raskendatud, kuid kaua kräkkeritel ikka aega kulub...

"Colin McRae Rally 2005", "Ace Combat X" ja "Worms: OW2" *in action*.

Eriväljaanded alles tulevad

Jaapanis on uute PSPde värvivalik lai, kuid Eestis pakutakse vaid musta (testis Piano Black) ja hõbedast. Eriväljalasked, mis on alles ilmumas, valmistatakse erinevates värvikombinatsioonides. Nagu esimese generatsiooni puhul on ka uuel PSP-l omad probleemid. Jubedaim on võitlus sõrmejälgedega. Sile läikiv must pind muutub lühikese ajaga rasvaseks käkiks ja siin pole midagi pistmist käte puhtusega. Tehnilistest vigadest on tagasi probleemid ekraaniga. Ka testis oli meil tegelikult kaks PSPd, sest ühe uut tüüpi LCD ütles üles.

Kõigest hoolimata on PSP mõnus kaasaskantav meelelahutaja, mis on kaotanud kasutu infrapunapordi, kuid võitnud kõikides muudes omadustes. Kui enne oli vaid kriips puudu su ostusoovist, siis nüüd peaksid küll poodi jalutama.

[d] LEHO LAHTVEE

[TEHNILISED ANDMED]

Ekraan: 4,3 tolli, 16 : 9 laiekraan, 480 x 272 pikslit, 16,7 miljonit värvi
Ühendused: WiFi (802.11b), omavahel kuni 16 konsooli, mini-USB B pesa, TV-väljund, 3,5 mm stereo
Mälukaart: Memory Stick Pro Duo (MagicGate)
Protsessor: 1-333 MHz
Mälu: 64 MB
Aku: kuni 6 h
Kaal: 189 grammi
Mõõtmed: 16,9 x 1,9 x 7,1 cm

[d] HINNANG:

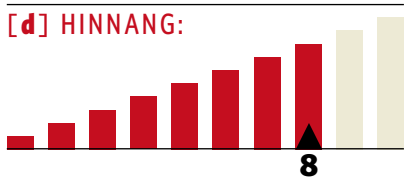

Hea ekraaniga mitmekülgne vidin, mis käitab igasugu meediat ja mänge ning laseb internetis kolada. Mõistlikum igast PMPst.

Televiisor taskusse

CREATIVE ZEN, küsi arvutipoodidest, 2000–2500 krooni

Siin pole midagi vaielda, Creative Zen on kõige huvitavam ja parem mitte-iPod, mis meie toimetusest viimaste kuude jooksul läbi on käinud. Must, šikk, suure ekraaniga, mängib ka videoklippe. Zen on vägagi tasemel.

● Musta Zeni välisilme meenutab esmalt televiisorit. Ekraan on tõesti suur ning hea, siit kannatab hädа korral vaadata ka pikemaid filme. Väsitab vähem kui ka selles [digi] numbris testitud iPod Nano.

Menüüsüsteem on ilus, lihtne ja loogiline, kuigi jälle peab võrdlema iPodiga. Zeni menüüvärk võiks liikuda veidi kiiremini ning kui iPod saab hakkama umbes viie nupuga, siis Zenil on neid miskipärast üheksa! Kohati tekitab see segadust ning Zeni kasutamine nõuab harjumist.

Kaitsetu kaitsemehhanism

Pole aga halba ilma heata. Zeni menüüsid saab oma soovi järgi ringi tõsta või lausa peita. Piltide ja videote kataloоge saab otse mängijas isegi parooliga kaitsta, kuigi see toimib natuke imelikult. Saab määrata, millised piltide ja videote kaustad on «kaitstud» ja millised mitte. Seejärel tuleb mängijale öelda, kas ta neid kaitstud kaustu näitab või mitte. Kui mitte, siis kaovad kõik kaitstud kaustad menüüdest ära. Kui soovid neid uuesti näha, pead sisestama eelnevalt määratud neljakohalise PIN-koodi.

Naljakas on aga see, et kui mängija arvutiga ühendada, on kaitstud kaustad ikkagi täies hiilguses näha.

Mõnevõrra üllatuslikult leiab Zeni küljest ka SD-mälukaardi pesa. Sinna torgatud kaardilt saab meediat mängida, aga kahjuks mitte mängija mälusse kopeerida, muidu oleks reisil hea oma kaamera mälukaarte tühjendada. Küll aga saab Zeni kasutada kaardilugejana, kui see arvuti külge ühendada.

Pilte ja muusikat saab Zeni tõsta kas otse läbi Windows Exploreri või Creative'i enda sünkroniseerimistarkvara, mis on täitsa hea. Videod tasuks lasta läbi mängijaga kaasa tuleva konverteri, mis nad õigesse vormingusse ja mõõtudesse teisaldab. Ühe umbes pooletunnise teleseriaali konvertimine võttis Core2Duo protsessoriga arvutil aega paarkümmend minutit, mis on enam-vähem talutav. Otse mängijasse videoid kopeerides hakkas Zen virisema, et ta ei oska selle resolutsiooniga klippe näidata.

Muusikat saab täis akuga kuulata kuni 25 tundi ja videot vaadata kuni 5 tundi.

Miks ei saa fotosid kopeerida?

Zen on kindlasti Creative'i parimaid mängijaid. Temaga on hea vaadata videoklippe ja fotosid, temaga on hea kuulata muusikat. Kuigi, ka siin tahaks viriseda, et erinevalt iPodist ei oska Zen mängida *lossless*-vormingus muusikat ning ta kõlab pisut kehvemini kui iPod. Samas, kõrvaklapid on jällegi paremad kui iPodil. Ja arvestama peab ka sellega, et 8 GB Zen maksab vaata et 800 krooni vähem kui 8 GB iPod! Saadaval on ka 16 GB versioon ja kui sinna saaks läbi SD-pesa reisil oma fotosid hoiule kopeerida, oleks tegemist vaata et ideaalse reisikaaslasega. Aga Zen on ka sellisena vägagi hea.

[d] HENRIK ROONEMAA

[TEHNILISED ANDMED]

Mälu: 4 GB, 8 GB või 16 GB
Ekraan: 2,5 tolli, 320 x 240 pikslit
Failivormingud: AAC, MP3, WMA, WAVE, Audible, WMV, DivX/XviD (320 x 240 pikslit)
Aku kestvus: kuni 25 tundi muusikat kuulates, kuni 5 tundi videot vaadates
Muu: SD-mälukaardi pesa (SD ja SDHC tugi), FM-raadio, mikrofon
Mõõtmed: 5,5 x 8,3 x 1,2 cm
Kaal: 60 g

[d] HINNANG:

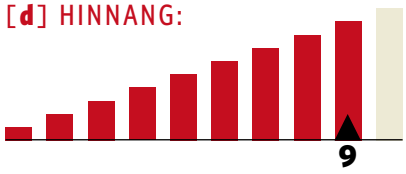

Parajate mõõtmetega mängija, mille suurelt ekraanilt on hea videoklippe ja fotosid vaadata ning mis mängib muusikat.

Esimese kohtamise valed

KEF IQ9, Euronics, umbes 17 000 krooni paar

KEF on brittide kõlariäris sama, mis Monty Python briti huumoris, Mini autotööstuses või biitlid muusikas. Kui viimased kolm on ka Eestis tuntud, siis KEF teeb siinsel turul alles esimesi samme ja seda oma odavamate toodetega. Arusaadav.

● Kui me usuksime jutte, et esmamulje on kõige tähtsam, täpsem ja ausam, poleks [digi] toimetusse sattunud KEF IQ9 kohta midagi head kirjutada. Hüva, nende välimuse – see on igati šikk ja soliidne – kohta saanuks positiivse lõigu, aga kõla kohta mitte lausetki. Pärast võimendi taha ühendamist uppus tuba bassikuminasse – see jauras au- ja häbitundeta, pidamata teistest pillidest midagi.

Et kontrabassi tekitatud kaosest natukenegi välja kosta, kriiskasid kõrgematel sagedustel mängivad trompetid ja klaver kuis kõri võttis. Üldpilt oli kõike muud kui meeldiv – kumisev ja plekine. Peavalu jõudis kohale enne, kui esimene lugu, selline lühemat sorti, lõppeda jõudis. Peavalu 17 000 krooni eest? Miks mitte – kõik, mida saab raha eest osta, pidavat odav olema.

Kannatust, ainult kannatust

Kui teil tekib kiusatus – meil tekkis – need kõlarid pärast esimest tutvust kokku pakkida ja pettunult poodi tagasi viia, hoidke end tagasi ja varuge kannatust – nad tahavad sissemängimist. Neljandal päeval laulsid KEFid palju sõbralikumalt ja mõnusamalt: bassi ülemise osa kumin oli alles, aga seda oli oluliselt vähem, ja varem kõrva kriipinud kõrgemad sagedused leebunud. Mitte just suurepärane, aga hea. Ootasime ja ootasime, kuid peavalu ei tulnud ega tulnud.

Neile, kes on harjunud muusikat kuulama arvutikõlaritega või nn keskmise muusikakeskusega, millistest elektroonikapoed punnis, saab see olema üks põnev ootamine. Ilmselt avastavad nad oma muusikakogu uuesti – kuulevad lugudes detaile, mille olemasolust neil varem aimugi polnud.

Otsib endale võrdset

Näiteks seda, kuidas kitarristi sõrmed mööda keeli libisevad, pianist läbi nohuse nina õhku ahmib, keegi publikust köhatab või toolil mugavamat asendit võtab. Justkui tühiasjad, mis muusikale midagi juurde ei anna, kuid need tekitavad kohalolekutunde – illusiooni, et pille mängitakse samas toas, kus istud. Kontsert sinu kodus.

PS Kui otsustad HiFi-kõlarid osta, siis ära unusta, et mida parem kõlar, seda kõrgemaid nõudmisi esitab see heliahela teistele osadele. MP3-vormingus failid, emaplaadile integreeritud helikaardid ja vanaemalt päranduseks saadud võimendi võid südamerahus ära unustada. KEF on ikkagi *high-end*-audio kaubamärk ja see tähendab, et ta vajab hästi mängimiseks võrdväärseid partnereid.

[d] MARGO KOKEROV

[TEHNILISED ANDMED]

Sagedusala: 38 Hz ~ 40 kHz
Tundlikkus: 91 dB
Nominaaltakistus: 8 Ω
Soovitatav võimendi võimsus: 15–200 W
Mõõtmed: 94,2 x 22 x 32,7 cm
Kaal: 2 x 16,6 kg

[d] HINNANG:

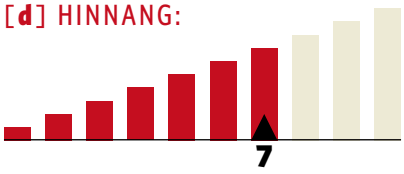

Tuntud Briti kõlaritootja esimesed sammud Eesti turul. Head, aga selleks hinnaklassis saaks veel mõnevõrra paremini. Järgmise korrani!

Köögiriist, mis trükib pilte

HP PHOTOSMART A826, küsi poodidest, umbes 3500 krooni

Kas printer, mis näeb välja nagu hiiglaslik Tamagotchi või ülekasvanud jaanalinnu tööõnnetus, võib tegelikult olla ka praktiline? Selgub, et võib küll. Eriti, kui on tegemist printeriga, mis arvutit ei vajagi.

● Esimese hooga arvasin, et printeri asemel on testi saabunud kogemata hoopiski riisiauruti või mõni muu imeline köögiriist. Siiski on tegemist printeriga. Paberit laetakse ülevalt ning välja jookseb see esiküljelt. A4 printimisest seega juttu pole, kuid tavapärases suuruses 10 x 15 cm pilte saab printida nõrkemiseni. Õigemini seni, kuni tint otsa saab. Täis kassetiga peaks saama printida kuni 55 tavamõõdus pilti.

Pliiats kätte ja printima

Kuna A826 on mõeldud töötama ka ilma arvutita, leiab esipaneelilt mälukaardilugeja, mis saab hakkama enam levinud kaartidega. Kaardi sisestamise järel kuvab printer ekraanile kõik pildid, olgu need siis kohe juurkaustas või alamkaustades. Täpitähed kaustade või failide nimedes seda printerit ei morjenda. Kuigi puutetundliku ekraani jaoks on kaasas puutepliiats, saab pisipilte suuremaks klõpsata ning menüüdes sobrada ka sõrmega.

Kasutajaliides on meeldiv, nupud suured ja selged ning nii menüüd kui eelvaatepildid kerivad ringiratast, seega saab viimase valiku juurest esimese juurde vaid ühe klõpsuga. Piltidele saab otse printeris rakendada ka mitmesuguseid eriefekte: lisada raame, lõbusaid lõikepilte ning teksti, muuta pilte mustvalgeks või seepiakarva.

Testpiltidel olid selgelt eristatavad ka õietolmukübemed kroonlehtedel ning udupeened karvad kassi koonul, teravuse üle kurta ei saa. Küll aga tulevad printerist värvid õige veidi soojemad ja intensiivsemad kui pildil tegelikult. Õnneks märkab seda alles siis, kui spetsiaalselt võrrelda ning kui eelnevalt on pilt paika timmitud. Mälukaarti otse fotokast printerisse pistes ja ilma kuvarilt eelnevalt pilte vaatamata ei pruugi sellest arugi saada ning sellise kasutuse jaoks see printer ju mõeldud ongi.

[TEHNILISED ANDMED]

Tüüp: värviline tindiprinter, 3 värvi
Liides: USB, PictBridge
Pildisuurus: kuni 13 x 18 cm
Paberisalv: 100 lehte
Muu: üks värvikassett, printimine otse mälukaardilt (CF, MS/Pro/Duo, SD/Mini, MMC, xD), puutetundlik ekraan, servast servani printimine, sisseehitatud lihtsad fototöötlusvõimalused
Mõõtmed: 26,3 x 24,4 x 27,5 cm
Kaal: 2,63 kg

Ebameeldiv tarkvara

Printimiseks kulub minimaalselt 39 sekundit. Pildid on kuivad juba mõne hetkega ning kui neid just mitte kohe printerist jõuga välja rebida, pole mäkerdamisohtu karta.

Ainus ebameeldiv asi selle printeri juures on tarkvara, mis plaadilt automaatselt arvutisse installitakse. No mitte ei usu, et kõik need 200 MB tarkvara on hädavajalik.

Kiirelt muutub tüütuks ka pidevalt ekraanile jutumulle puhuv ikoonike. Seda, et printer on printimiseks valmis, ei pea mulle iga natukese aja tagant meelde tuletama...

[d] SVEN VAHAR

[d] HINNANG:

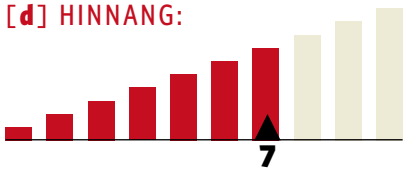

Tore nunnu printer ilma arvutita printimiseks, millega saaksid hakkama ka võhikud. Kvaliteet on hea, ent hind võiks siiski madalam olla.

Ilus, aga loll

NIKON COOLPIX S51C, küsi fotopoodidest, umbes 5500 krooni

Esmamulje kaamerast on hea – ilusad kumerad servad, soliidne matt pealispind, korpusesse ehitatud objektiiv ilma välja sõitva toruta, suur ekraan. Paraku kinnitab kasutamine tuntud Murphy seadust, et ilu ja mõistuse korrutis on konstant.

● Teravustamine on aeglane, nagu kompaktkaameratel ikka kipub olema. Selle parandamise asemel aga panustavad tootjad ikka megapikslitesse ning edevatesse lisavõimalustesse. Ekraan ei pea kaamerat liigutades objektiiviga sammu ning pilt hüpleb. Pildikvaliteet on kuni keskmine ja näiteks makrovõtteid laksib kaamera teha, ilma et ta ilmutaks erilist huvi pildi teravustamise vastu.

Teooria ja praktika valud

Kaamera lubab küll ISO väärtuseks valida kuni 1600, ent müra muutub talumatuks juba 800 juures. Piltide sirvimisel kasutatav loogika aga tahab üksjagu harjumisaega nagu tegelikult kogu menüüsüsteem, mis aeg-ajalt viib tupikutesse, kust väljumiseks tuleb kaamera välja ja tagasi sisse lülitada või lihtsalt ilmatu aeg oodata.

Piltide arvutisse laadimiseks on komplektis kaabel, mis kinnitub üht otsa pidi kaamera külge (ühendus ei ole mitte mini-USB nagu enamikel kaameratel, vaid täiesti ebastandardne), teises otsas on USB-pistik arvuti jaoks, samuti ühendused televiisori tarbeks. Reisile minnes peab arvestama, et see juhtmepundar kaalub rohkem ja võtab kotis rohkem ruumi kui kaamera ise. Kaamera laadimiseks on aga komplektis eraldi veel suurem kaabel...

Teoreetiliselt polegi sellest kaamerast piltide kättesaamiseks kaablit vaja, sest ta suudab need ise üle WiFi ära saata. Praktikas aga pole asi nii lihtne. Kõikvõimalike andmete, näiteks WiFi-võrgu parooli sisestamine, käib kaamera tagaküljel oleva tillukese ratta abil. Kes arvab, et mobiiltelefonil SMSide tippimine on vaevaline, proovigu seda lahendust. Rulli kerides saab valida sobiva tähe või sümboli, paremale vasakule poole vajutused aga vahetavad suur- ja väiketähti, numbreid ning erisümboleid. Kaheksakohalise parooli sisestamine pani vanduma, aga oli siiski teostatav, edasi aga tuli sisestada e-posti aadress: eesnimi.perenimi@firmanimi.ee.

Järjepidevus puudub

Õnneks jätab kaamera aadressid meelde, nii et järgmisel korral ei pea seda uuesti sisestama. Pilte ei saadeta aga siiski mitte otse sellele e-posti aadressile, vaid laetakse üles Nikoni serverisse, kus kasutajal on 2 GB ruumi. Pärast registreerimist saab siis oma piltidele üle veebi ligi, samuti saadetakse vastav link soovi korral e-posti teel – nii hoiad sõpru uute piltide üleslaadimisega kursis. Selgusetuks jääb, miks peaks keegi tahtma oma pilte Nikoni serveris hoida, kui Nagi, Flickr! ja teised taolised pakuvad palju paremat teenust.

Kasutamisel tekitab segadust ka järjepidevuse puudumine nuppude funktsioonides. Kui enamasti piisab valiku kinnitamiseks tagaküljel asuva OK-nupu vajutamisest, siis näiteks WiFi-ga seotud toimingute puhul tuleb kasutada hoopis pildistamisnuppu, millele seks puhuks antakse *confirm*-funktsioon.

[d] KRISTJAN KALJUND

[TEHNILISED ANDMED]

Sensor: 1/2,5" CCD 8,1 megapikslit
Objektiiv: 3-kordne suum
Ekraan: 3" LCD
Särivahemik: 4–1/2000 sekundit
Tundlikkus: ISO 100–1600
Mälu: 13 MB, SD-kaardi pesa
Mõõtmed: 98 x 59 x 21 mm
Kaal: 175 g
Muud: sisseehitatud WiFi ja optiline pildistabilisaator

[d] HINNANG:

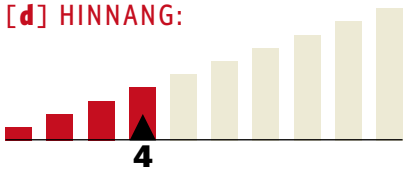

Kui S51c helistada oskaks, oleks tegu tubli keskpärase mobiiltelefoniga, kaamerana on aga arenguruumi veel kõvasti.

Pilditöötlus kümne hiire hinnaga

ADOBE PHOTOSHOP ELEMENTS 6, Zebra, 1430 krooni

Adobe'i pole põhjust kadestada, sest nende ülesanne pole Photoshop Elementsi loomisel mitte kergete killast olnud. Kuidas tuua turule toode, mis pole ei päris Photoshop ega ka päris Lightroom, aga mis ometigi on korraga nii seda kui teist?

● Photoshop Elements 6 on komplektina üpris täielik. Sellega saab teha kõike, mis jääb piltide kaamerast arvutisse tirimise ja printimise või plaadile kirjutamise vahepeale. Pilte saab katalogiseerida ja märksõnadega varustada täpselt nagu Lightroomis või Picasas ning neid paari klikiga pildiredaktorisse suunata.

Seda, et Photoshop Elements aga ikkagi peamiselt fotode organiseerimiseks ja töötlemiseks mõeldud on, näitab ka see, et kettalt pildifailide albumitesse importimisel jäetakse vahele GIF- ja PNG-failid, seega lõikepildikollektsiooni sellega hallata ei saa.

Hobipiltniku vajaduste jaoks

Sarnaselt nt Picasale oskab programm automaatselt jälgida pildikaustu ning vahepeal juurde tekkinud pildid automaatselt sinna lisada. Korduvalt juhtus aga nii, et kataloogist redaktorisse hüpates hakkas kataloogirakendus millegipärast pidevalt protsessorit koormama ning sülearvutil töötades tähendaks see kiirelt kuumenevat käealust ja pidevalt undavat ventilaatorit.

Pildiredaktor katab hobipiltniku ja harrastuskunstniku vajadused enamjaolt ära. Redigeerimisrežiime on kolm: täisfunktsionaalne, kiire (nagu Picasalgi) ja juhendatud, mille korral õpetab programm kasutajale samm-sammult, mida tuleks piltide kohendamiseks teha.

Trüki-kirjuta-saada

Tööriistad on nutikad ning vaikeseadistused mõistlikud, näiteks automaatne lõikeriist oskab objekte taustast välja lõigata vaid paari hiirekliki peale. Olemas on paljud Photoshopist tuttavad vahendid, kuid puudu on värvikõverate tööriist, 16bitiste värvikanalitega failide töötlemise tugi, CMYK-värvilahutus, skriptimise tugi ja muudki, mida profil oma töös vaja läheb.

Avada saab ka RAW-vormingus fotosid, pilte saab hõlpsalt panoraamiks joondada ning ravitööriistaga pole pildilt sodi eemaldamine probleemiks.

Valmis piltidest saab vormistada erineva lahendusega pildigaleriisid, mis on kohe valmis üles seadmiseks. Samuti saab trükkida CD kaanepilte või valmistada õnnitluskaarte. Rakendus on koguni nii nutikas, et suure arvu albumitesse jagatud piltide korral pakub ise välja varundamisvõimalust CD/DVD-plaadile või vabale kettale.

[d] SVEN VAHAR

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: 1,3 GHz või kiirem, PowerPC G3 või uuem
Operatsioonisüsteem: Windows XP SP2, Windows Vista, Mac OS X v10.3 või 10.4
Mälu: vähemalt 256 MB
Vaba ruumi kõvakettal: Windows 1,5 GB, Mac OS X 750 MB
Graafika: 16bitine värvirežiim, 1024 x 768 resolutsioon
Muu: Microsoft DirectX 9, CD-ROM

[d] HINNANG:

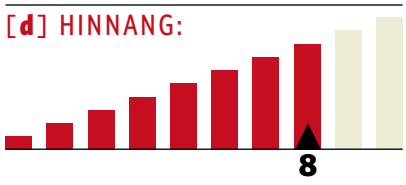

Kui profiambitsioonid puuduvad, aga Photoshopi-laadset tarkvara tahaks kasutada, on Elements 6 igati hää valik.

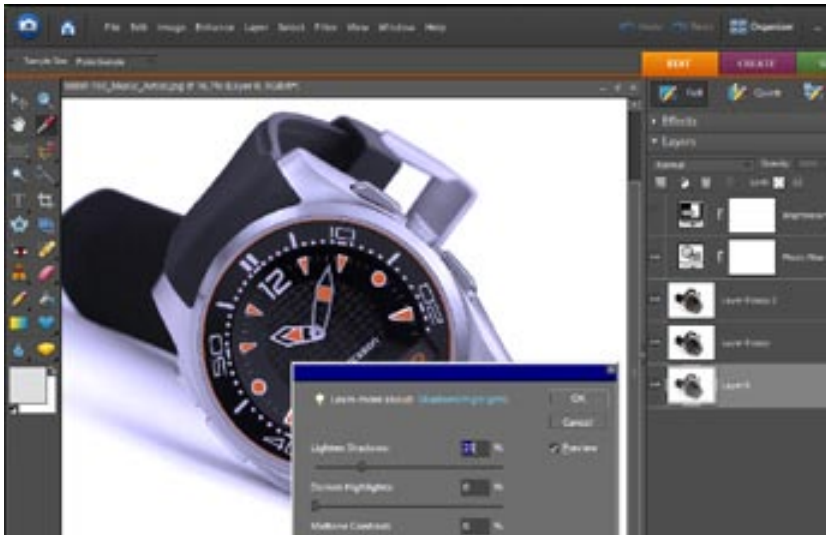

Tehtavad muudatused kajastuvad eelvaatena reaalajas.

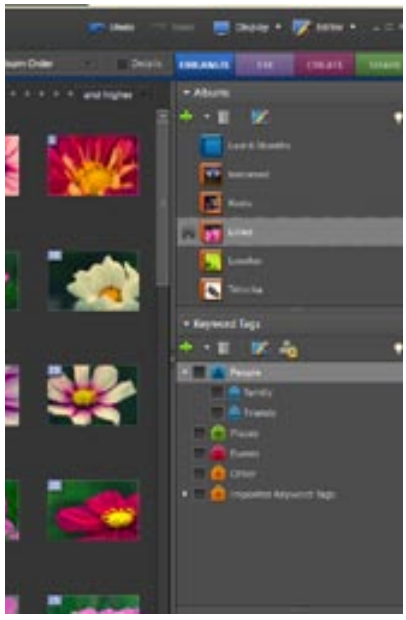

Albumite haldamine on imelihtne.

Fatal1ty jälle platsis

CREATIVE FATAL1TY GAMING HEADSET, küsi arvutipoodidest, umbes 600 krooni

Kuulus tulistamismängude tšempion Johnathan «Fatal1ty» Wendel on arvutiriistvara turul juba mõnda aega toimetanud. Peale Creative'i on ta kampa löönud ka Abiti, Zalmani ja XFXiga, kuid endiselt on Creative platsis suurima valiku toodetega.

● Olgu kohe öeldud, et Fatal1ty GAMING kõrvaklapid ei tähenda, et hakkad kuulama muusikat täies kvaliteedis. Idee poolest peaks olukord mängudes parem olema, eriti hästi peaks aru saama kõnest. Aga võta näpust – tegelikult jätab igasugune kvaliteet ka mängudes soovida. «Bass kumiseb, heli on moonutatud ja tuhm,» võttis ühe lausega tabavalt kokku meie toimetuse liige. Samas, kui kasutaja kõrva peal on tantsinud karu või ei lähe heli talle eriti korda, sobivad ka need klapid kasutada. Oleme hullemaidki ja hoopis bassita «kõrvakaunistajaid» kuulanud.

Mugavuse üle kurta ei saa

Lisaks räägivad Fatal1ty Gaming Headseti kasuks füüsikalised omadused. Kui märtsis tutvustasime Fatal1ty brändi mänguhiirt 1010, mis oma isepärase disainiga pakkus kasutusmugavust pigem üksikutele kui enamikule, siis Fatal1ty Gaming Headsetiga on lugu vastupidine – selle helikvaliteediga lepivad vaid vähenõudlikud, kuid mugavuse üle kurta ei saa. Mõõdukalt reguleeritavad pehme velvetpinnaga padjad asetuvad üle kõrva ja võivad tundide viisi peas olla. Heli väljapoole väga ei kostu, välismüra tuleb natuke läbi. Välimus on kena ja Creative'i arvetes lausa niivõrd kena, et komplektiga tuleb kaasa kaitsev kandekott. Veel on kaabli küljes klappidest parajal kaugusel pisike helireguleerimise ja mikrofoni sisse-väljalülitamise pult.

Hinna üle aga saab küll

Tänapäeval on mõeldamatu, et mängimiseks mõeldud kõrvaklapipaar tuleb mikrofonita. Liiga olulised on võrgumängud, eriti sellised, kus rühmas on vaja aktiivselt suheleda. Nii on ka Fatal1ty klappidel mikrofon ja hea tava kohaselt on see oma pesast teisaldatav ning igasse suunda vabalt painutatav. Kõne vastuvõtmise ja arusaadavalt edastamisega saab mikrofon hakkama, aga õige hääletugevuse reguleerimine eri mängude tarvis on raske.

Creative Fatal1ty Pro Series Gaming Headseti väikevenna Fatal1ty Gaming Headseti hinna-kvaliteedi suhe oleks paigas, kui ei oleks brändinimede juurdehindlust, ehk teisisõnu lisavad «Creative» ja «Fatal1ty» õigustamatult hinnale tubli kopika. Praegu pole klapid midagi erilist, mille pärast leti ääres ärevusse minna. Kummaline, et Wendel on lati nii madalale lasknud ja paiskab oma nime all turule nii keskpärase toote, nagu seda on need klapid.

[d] LEHO LAHTVEE

[TEHNILISED ANDMED]

Kaabel: 2,5 m
Ühendus: 3,5 mm stereopistik, 3,5 mm mikrofonipistik
Sagedusvahemik: 20 Hz ~ 20 kHz
Takistus: 32 Ωi
Element: 40 mm
Mikrofon: painduv, teisaldatav, müra vähendav

[d] HINNANG:

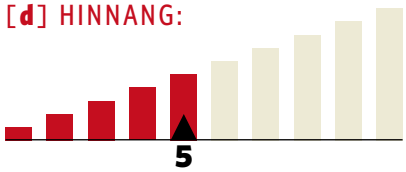

Mugav, aga helikvaliteedis on Creative teinud järeleandmisi ja neid peab tegema ka kasutaja, kui paremaid alternatiive ei soovi.

Soodne ja moodne

SONY ERICSSON K530I, EMT, tavahind 3690 krooni, kliendihind 3290 krooni

Mis toimub? Sony Ericsson toob järjest turule telefone, mis pole mitte ainult taskukohase hinnaga, vaid on ka silmale ilusad vaadata. K530i väärib kindlasti jõulukingiideede nimekirja panemist. Vaadake vaid, et see enne poest otsa ei saa.

● Lihtne ja lõpmatuseni korratav test, mis annab alati ausa tulemuse, on see, kuidas reageerivad su telefonile inimesed, kes seda esimest korda näevad. Kui su telefoni lähemalt näha küsitakse ja seda kauniks nimetatakse, võid kindel olla, et su telefonil on kena disain.

K530i järgib juba tuttavaks saanud Sony Ericssonide kujundusmalli – klahvistik on traditsiooniline ja lisanupud täpselt harjunud kohtadel. Esmapilgul ei ole telefonis midagi erilist ning kataloogist või veebist pildi pealt ei saa arugi, kui toreda asjaga on tegemist. Kumerad nurgad, lihvitud nupud ja randid moodustavad korpuse, mida on käes uskumatult hea hoida. Pronksise viimistlusega sobib imehästi valge klaviatuurivalgustus.

Vana hea

Telefoni tagakülg on kaetud kummikihiga, mis ei lase telefonil nii lihtsalt libiseda ning jätab käe all mõnusa sametise sooja tunde. K530i hillitsetud ja stiilne väljanägemine peaks meeldima neile, kes tahavad ilusat asja, ent kes ei taha end tunda särtsu ja kärtsu taga ajava trendipedena.

Menüüd ja tarkvara on Sony Ericssonidega harjunud kasutajaile tuttav, midagi põhimõtteliselt uut telefon ei paku. Vahva on see, et vaikimisi on telefoni eelinstalleeritud ilmaprognoosirakendus AccuWeather, mis seadistatud internetiühenduse puhul oskab internetist tirida värsket ilmainfot nii Tallinna kui Tartu kohta. Kuna tegemist on igati pädeva 3G-telefoniga, tasub vaikebrauserile lisaks kindlasti paigaldada ka OperaMini, mis veebi brausimise mugavamaks teeb.

Akut kattev tagakaas on veidi pehme ning nagiseb kõval pigistamisel. Ka on kaant üsna raske lahti saada, kuid õnneks pole seda kuigi sageli tarvis teha, sest mälukaardipesa on peidus korpuse küljel asuva klapi, mitte tagakaane all. Ilus klahvistik maksab veidi lõivu ergonoomilisusele.

Nupud saavad kriitikat

Kui näiteks vana K610i valikunuppe saab vajutada ka läbi õhema nahkkinda, siis K530i nuppe, eriti olulisi nuppe, nt Kõned, Menüü, Tagasi ja Kustuta, kindas sõrmedega vajutada ei saa, kuna need asetsevad sügavamal korpuses. Suisa küüneotsaga on vaja vajutada aga helitugevuse/suuminuppe.

Kuigi telefoni korpus, eriti õhukese kummikattega tagakülg, jätab kergelt kriimustuva mulje, ei õnnestunud mul paarinädalase igapäevase tavapärase kasutamise käigus seda telefoni küll kuidagi kriimustada või kahjustada.

[d] SVEN VAHAR

[TEHNILISED ANDMED]

Võrgud: UMTS 2100, GSM 900/1800/1900
Ekraan: 176 x 220 pikslit, 262 144 värvi
Mälu: 16 MB, MS Micro pesa
Kaamera: 2 megapikslit
Ühendused: USB, Bluetooth
Muud: meediamängija, raadio, ilmaprognoosirakendus, laadimine USB-liidese kaudu
Aku kestvus: kõneaeg kuni 9 tundi, ooteaeg kuni 395 tundi
Mõõtmed: 10,2 x 4,6 x 1,4 cm
Kaal: 95 g

[d] HINNANG:

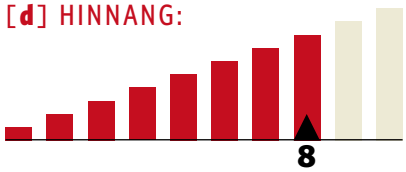

Soodne ja moodne. Selle raha eest saab mitte ainult täisfunktsionaalse 3G sisu, vaid ka ilusa ja mõnusa väljanägemise.

[digi] HEA OST

Paks Nano!

IPOD NANO 8 GB, IM Arvutid, 3290 krooni

Tavaliselt ei ole Apple'i uutest toodetest midagi välja lekkinud. Sestap, kui hakkasid internetis levima «paksu Nano» pildid, peeti seda kellegi osavaks naljaks. Selliste proportsioonidega Nano? Jätke jama. Aga palun, paks Nano on kohal.

● iPodi disainist on räägitud küll igasuguseid imelugusid, aga ühel hetkel arvutasid nupumehed välja, et Apple'i peadisaineri, Jonathan Ive'i käe alt oli ilmunud jumalike proportsioonidega mängija.

Kuldlõige on teatavasti see müstiline suhtarv 1 : 1,618, mida me kohtame igal sammul looduses ja ka inimese juures, ning sellise külgede suhtarvuga majad ja esemed või heade proportsioonidega inimesed (jah, supermodellid) tunduvad inimajule kohe iseenesest ääretult ilusad ja mõjusad.

Sobib kätte ja taskusse

Nii oligi esimene jahmatus päris suur, kui Apple kuldlõike nii kaugele nurka viskas ning paksu Nano hoopis suhtega 3 : 4 tegi. Aga tegelikkuses pole see sugugi halvasti välja kukkunud. Erinevalt eelmistest Nanodest saab selle püksitaskusse panna ega pea muretsema, et ta istudes pooleks krõpsataks või sulle kuhugi hella kohta torkaks. Samuti istub uus Nano vägagi hästi kätte ning kõik see paneb veidi naljaka väliskuju unustama.

Muidugi tasub rääkida veel ekraani välisilmest. Laial Nanol on nüüd lai ekraan ning kui enne oli juttu, et mängija enda küljepikkuste suhtarv on umbes 3 : 4, siis ekraan selle sees on 4 : 3 ehk natuke laiekraan. Kuna Nano mängib nüüd ka videot ja näitab pilte, siis on sellise kujuga ekraan äärmiselt teretulnud. Ekraan on ere, värviküllane ning pildikvaliteedis pole mingit küsimust, kõik on suurepärane, sest nii väikesele pinnale on surutud 320 x 240 pikslit. Samas tuleb endale aru anda, et ekraan on väike ja laiekraanfilmide puhul tekib sinna üsna õhuke pildiriba, üles ja alla jäävad mustad tühimikud. Hea meelega kaua sellist ekraani ei vaata, testid näitasid, et kannatuse piir on üks lühem film või paar-kolm teleseriaali osa.

Nii muusika, filmid kui pildid laetakse Nanosse, nagu ikka, läbi iTunesi. Muusika ja piltidega probleeme ei teki, aga videoid iTunes konvertida ei oska ja nii tuleb oma lemmikseriaalide ja filmide Nanos vaatamiseks internetist mõni tasuta konverter otsida. See pole keeruline, küll aga veidi tüütu. Creative'i tarkvara oskab selliseid asju ise teha, võiks osata ka iTunes.

Kust see hea heli tuleb?!

Uue välimuse on saanud ka menüüsüsteem. Kuna ekraan on nii lai, siis asuvad menüüd vasakul poolel ning paremal jooksevad tegevusi tähistavad illustratsioonid, näiteks kell, valik su fotodest, plaadiümbrised jne. Nanos on nüüd ka iPhone'ist tuntud Cover Flow ehk võimalus sirvida läbi oma muusikakogu plaadiümbriseid vaadates. Toimib väga vahvalt ja kiiresti.

Ning, mis kõige parem, Nano helikvaliteet on teinud võrreldes varasemate iPodidega suure hüppe edasi. Eelmise põlvkonna Nanod kippusid paremate klappidega (Shure'id näiteks) pinisema, nüüd on see mure kadunud. Paks Nano kõlab palju paremini kui eelmise põlvkonna kõvakettaga iPod, nii näitasid meie testid. See tähendab, et ta kõlab väga-väga hästi. Ainult need kuulsad valged kõrvaklapid on jamad ja tuleb esimesel võimalusel asendada.

[d] HENRIK ROONEMAA

[TEHNILISED ANDMED]

Mälumaht: 4 GB või 8 GB
Ekraan: 2 tolli, 320 x 240 pikslit
Failivormingud: MP3, AAC, Apple Lossless, AIFF, WAV, H.264, MPEG4, JPEG
Ühendus: USB 2.0
Mõõtmed: 7 x 5,2 x 0,65 cm
Kaal: 49 g

[d] HINNANG:

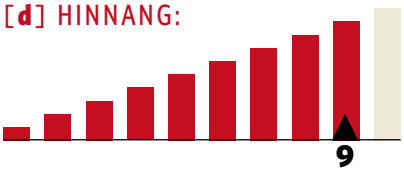

Ootamatu väliskujuga Nano, aga sobib hästi nii kätte kui taskusse. Ka sisulised edasiminekud on piisavad, et anda Nanole kõrge hinne.

Uuendused klassikas

NOKIA 6500 CLASSIC, Elisa, kliendihind 5199 krooni (tavahind 5699 krooni)

Näpu vahel tundus Nokia 6500 Classic esimese hetkega nagu väljavenitatud iPod Nano – õhuke ja ümarate äärtega. Üllatavalt meeldiv. Paksust on telefonil napilt alla 1 cm ning see peaks eriti rõõmustama just liibuvate pükste kandjaid.

● Minu positiivset suhtumist sellesse telefonimudelisse ergutas avastus, et sel on vaid üks pesa, mille kaudu saab väliseid seadmeid külge ühendada. Mida see tähendab? Maakeeli seda, et telefon laeb end USB-pesast. Arvutiga saab seda ühendada USB-kaabli kaudu ning isegi kõrvaklapid käivad samasse *micro*-USB-pessa, mis asub telefoni ülemisel äärel.

Sisus ei pea samuti pettuma. Telefoni menüüd on lihtsad, kergesti arusaadavad, menüüde kiri on alguses ehk isegi harjumatult suur ja «rasvane».

Ka S40 areneb

Telefoni funktsionaalsus midagi superägedat küll ei paku, aga siiski on tehtud uuendusi ja modifikatsioone, mis igapäevast elu oluliselt mugavamaks muudavad. Kalkulaatori kasutajaliides näiteks on mõistlikum ja kasutajasõbralikum. Muusikapleierile on lisatud *skin*'ide ehk teemade vahetamise võimalus, et saaksid oma muusikapleierit isikupärasemaks muuta.

Muusika ja muude eluks vajalike failide telefoni laadimiseks on telefonis 1 GB vaba mälu. Kes enamat vajab, see peab kurvastama, sest eraldi mälukaarti sellele mudelile lisada ei saa.

Operatsioonisüsteemist nii palju, et S40 on hakanud üle võtma S60 ülikasulikke funktsioone. Eelkõige pean ma silmas nutikat aktiivset ooterežiimi. Ooterežiimis kuvatakse ekraanile kasutaja poolt valitud ikoonid, need on põhimõtteliselt nagu otseteed arvuti töölaual – mõnus viis programme käivitada menüüdes surfamata. Muusikapleieris mängivat lugu või saabuvaid kalendrikirjeid saab ekraani taustale kuvada.

Tõesti mõnusaks on nüüd muutunud, on sissehelistava kontakti pildi näitamine suurelt üle ekraani. Uusi kontakte lisades olen alati ka pildi lisanud. Mulle meeldib, kui ma näen, kes helistab. Nüüd kuvab telefon helistaja pildi üle kogu ekraani ja helistaja nimi kirjutatakse pildi peale, varem näidati pilti vaid väikeses aknas koos helistaja nimega.

Kõikidele suurepärastele headele omadustele vastukaaluks heidavad mõned väikesed miinused justkui ideaalsele pildile tagasihoidliku varju. Eks see ole turundajate otsus, et kõike head ei saa ühte aparaati kokku panna ja seda kliendi maksimaalse rahulolu saamiseks rahulikult müüa.

Ja nüüd miinustest

Telefoni fotosilm ei ole midagi erilist. Väga keskpärane 2megapiksline kaamera koos küllalt nadi ja väikese (QCIF/SQCIF, 176 x 144 pikslit) resolutsiooniga video salvestamise võimalusega.

Kõrvaklapid ehk *hands-free*, mis on telefoniga komplektis, on paras mõga. Ei istunud need ilusasti kõrvas ega olnud neil lugude edasi-tagasi kerimise funktsionaalsust. Parajalt häiris kõrvaklappide jäme ja jäik *micro*-USB-poolne osa, mis ei tahtnud korralikult jope küljes seista ning mida oli keeruline kas või telefoni juurde tagasi taskusse suruda.

[d] OLIVER OJAMAA

[TEHNILISED ANDMED]

Võrgud: neljasageduslik (850/900/1800/1900 MHz)
Ekraan: 2 tolli, 240 x 320 pikslit, 16 miljonit värvitooni
Andmeside: GPRS, EDGE, WDCMA
Ühendused: Bluetooth, USB
Mälu: 1 GB
Kaamera: 2 megapikslit, 1600 x 1200 pikslit
Kõneaeg: kuni 3,5 h, ooteaeg kuni 261 h
Mõõtmed: 11 x 4,5 x 1 cm
Kaal: 94 g

[d] HINNANG:

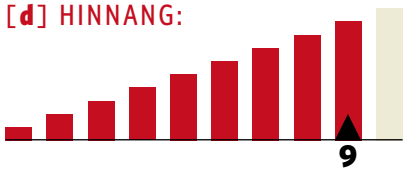

Üllatavalt meeldiva disainiga Nokia telefon, mille puhul on hea meel tõdeda S40 operatsioonisüsteemi jõudsat arengut.

Nõudlik melomaan kurvastagu

CREATIVE GIGAWORKS T40, küsi arvutipoodidest, umbes 1700 krooni

Kui uskuda Creative'i, siis pole maailmas kunagi paremaid kõlareid tehtud kui need. Küll on lihtne, eks ole. Milleks maksta Wilsonite eest miljon krooni kui kõigest 1700 eest saab GigaWorks T40 ja ka kõige nõudlikum audiofiil võib jääda rahule. Hah!

● Hakkame aga peale. Need kõlarid on loodud «eriliste muusikaliste nüanssi-de nautimiseks» ning Creative «rahuldab ka kõige nõudlikuma melomaani soovid». Kui minu asemel oleks Urmas Ott, siis kärataks ta tõenäoliselt: «Ärge ajage mulle sellist jama!». Ma olen heatahtlikum ja tagasihoidlikum ning ütlen, et Creative on kas loll või teeskleb lolli selleks, et lolle püüda. On, kuidas on, aga päris kindlasti ei ole GigaWorks T40 loodud ei muusikaliste nüansside nautimiseks ega rahulda isegi mitte veidi nõudliku melomaani soove.

Räägime asjast

Nüüd, kui see Creative'i toodete puhul kohustuslik lõik on kaelast ära, saame rääkida asjast. GigaWorks T40 kaks kolmeribalist kõlarit, mille elemendid on pandud D'Appolito ehk MTM-järestusse – *midrange-tweeter-midrange*. Nime on see saanud helispetsialist Joseph D'Appolito järgi, kes 1980ndatel käis välja idee, et kui kõlarites elemendid niimoodi asetada, mõjub see helile hästi: teeb stereopilti konkreetsemaks ja vähendab vertikaalseid peegeldusi. Selle üle, kas MTM on parem kui näiteks TMM, vaieldakse siiamaani ning õpetatud arvamusi on nii ühe- kui teistsuguseid. Creative ise on aga GigaWorks T40 puhul just toonitanud MTMi, nagu oleks tegu millegi tohutult erilisega. Kas see ka tegelikult sellise hinnaklassi kõlarite juures üldse mingit efekti omab, on vähemalt vaieldav.

Samas tuleb nendele kõlaritele siiski tunnustust avaldada, sest heli poolest on nad tõesti veidi paremad kui enamik selle hinnaklassi kõlareid, mis meie testidest läbi käinud. Igal juhul mängivad nad paremini kui levinumad 2.1-kõlarid, näiteks Creative'i enda või Logitechi omad. Ekstreemsetes oludes on bassimatsu vähem, aga tegelikult on GigaWorksis bassi piisavalt. Vähemalt ei käi see kõigist muudest helidest üle, nagu 2.1-komplektide puhul tavaline.

[TEHNILISED ANDMED]

Võimsus: 14 W RMS kanali kohta
Sagedused: 50 Hz ~ 20 kHz
Muud: bassi ja kõrgete sageduste seadistamise võimalus, kõrvaklapipesa

Tasakaalu ju on, muud aga mitte

Üsna meeldiv on ka kesksagedus. Helid, eriti vokaal, on tõesti loomutruumad kui paljudel teistel sama hinnaklassi kõlaritel. Muusika kuulamiseks on nad paremad kui filmide vaatamiseks ja mängimiseks, kuid hätta ei jää ühegagi neist. Kuna T40 heli on palju rohkem tasakaalus kui 2.1-kõlaritel, on neid pikka aega meeldivam ja kergem kuulata.

Samas aga puudub neis igasugune elu. Heli on liiga tuhm, puudub sügavus ja ruumilisus. Nii et lõpuks on nad ikkagi ühed 1700kroonised arvutikõlarid pluss veidi midagi enamat ka, aga mitte piisavalt, et püsti vaimustusse sattuda. Mis aga puutub koostekvaliteeti, siis oleks ju kena, kui kaitsevõred ei tuleks ära koos poolte kummiseibidega.

[d] HENRIK ROONEMAA

[d] HINNANG:

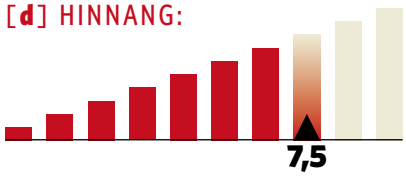

Keskmisest paremad arvutikõlarid, mis erinevad konkurentidest tasakaalustatuma helipildi ning meeldivama kesksageduse poolest.

Harjutus tehnoloogia alal

FUJITSU SIEMENS LIFEBOOK S6410, küsi arvutipoodidest, umbes 23 900 krooni

Fujitsu Siemensi uus äriklassi sülearvuti tekitab vastakaid mõtteid. Ühest küljest on masin tehniliselt tasemel, teisest küljest võtab kasutusmugavus kukalt kratsima. Oleksid nad mugavusse rohkem panustanud, oleks uus etalon sündinud.

● Esiteks uuest tehnoloogiast. Lifebook S6410 südameks on Inteli kiire T7100 protsessor, masin jookseb Santa Rosa platvormil ja see on peale installitud Vista Businessis kohe näha. Isegi 1 GB mäluga ei teki sellel Lifebookil mingeid kahtluse- ega mõttehetki. Kõik töötab ja töötab kiirelt.

Kiiduväärt sisu

Aplausi väärib ka ekraan, mis erinevalt enamikest teistest sülarvutitest on LED-valgustusega. See tähendab, et ekraan on kirgas, selge ja vaatenurgad fantastiliselt head.

1,8 kilo sisse on ära mahutatud korralik võimas arvuti, korpus on tugev ja tugevdatud, optiline seade käib välja, selle asemele võib panna teise aku või kõvaketta ja nii edasi. Lifebookil on kõik väga hea sülearvuti omadused. Isegi lugematute portidega varustatud dokk on tal karbis kaasas koos varulaadijaga!

Laiduväärt mugavus

Ja nüüd see «aga», mida te juba kas oodanud või kartnud olete. Hea küll, äriklassi arvutid ongi kallid ja kui selle hinna eest saab nii korraliku uue tehnoloogiaga sülearvuti, siis pole vaja sellel teemal kauem peatuda. Suurim etteheide kuulub klaviatuurile-hiirele: mõlema nupud käivad liiga nätskelt ja ebakonkreetselt. Kus oleks seda varem nähtud, et äriklassi sülearvuti klaviatuur lainetab trükkides. Küll kergelt, aga ei Thinkpadi ega viimase aja Samsungi sülearvutite superhead klaviatuuri siit otsida ei maksa.

Tarkvara on hea, aga kole

Kaasa installitud tarkvara on nutikas (ühe nupuga on võimalik minna energiasäästurežiimi ja kõik mittevajalik välja lülitada), kuid selle kasutajaliides on üle-eelmisest sajandist. Tõesti, nagu polekski see Fujitsu Siemens, vaid mõne pisikese Hiina firma katsetus. Kümme punkti tehnoloogia ja korpuse eest, neli punkti mugavuse eest. Ja head soovid eesti paigutusega klaviatuuri eest.

[d] HENRIK ROONEMAA

[TESTITULEMUSED]

PCMark05:	–
Protsessor:	3420
Mälu:	3854
Graafika:	1009
Kõvaketas:	3955
Akutest:	1:47

[TEHNILISED ANDMED]

Protsessor: Intel Core2Duo T7100 1800 MHz
Mälu: 1 GB
Kõvaketas: 80 GB
Ekraan: 13,3 tolli WXGA LED, 1280 x 800 pikslit
Optiline seade: DVD RW
Ühendused: WiFi (b/g), võrgukaart, VGA-väljund, Bluetooth, 3 x USB, 1 x FireWire, heli- ja mikrofonipesad, PC-kaardi pesa
Muu: sõrmejäljelugeja
Kaal: 1,75 kg
Mõõtmed: 31,4 x 23,4 x 3,2 cm

[d] HINNANG:

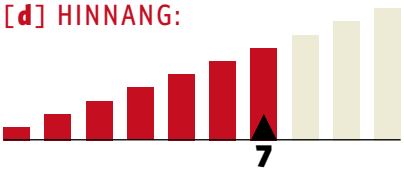

LED-ekraani ja sisu eest plusspunktid, aga kirjatööde tegijale on see üks rist ja viletsus. Selle raha eest ootaks paremat.

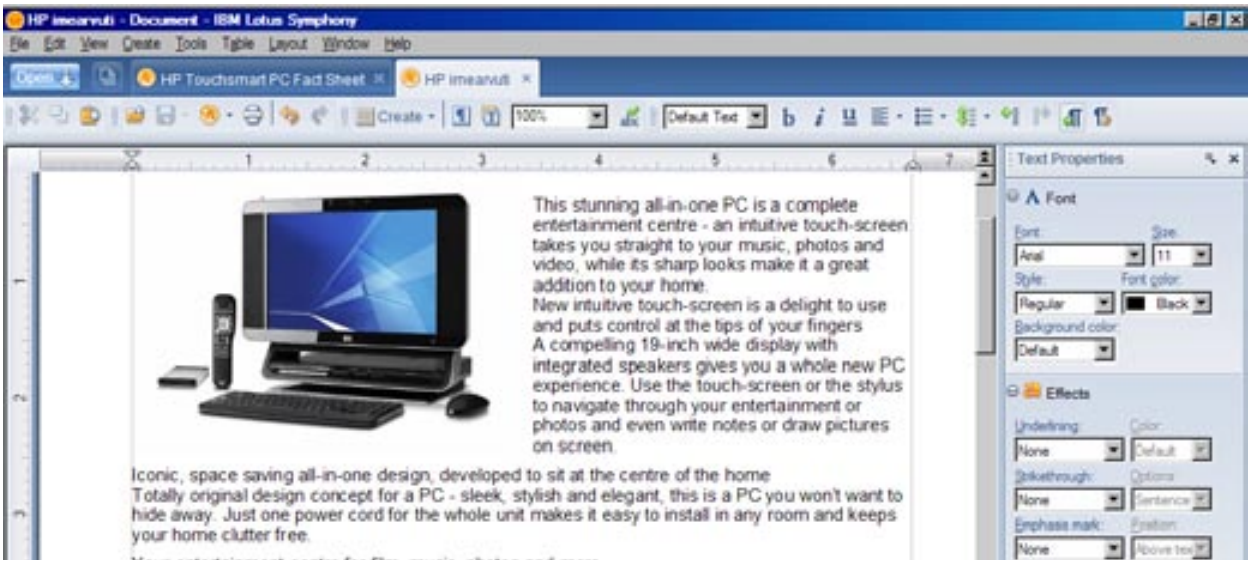

Lootustandev sümfoonia

IBM LOTUS SYMPHONY, symphony.lotus.com, tasuta

Ega suurel firmal sobi ju kasutada teiste toodangut, ei, ikka vaja ise jalgratast leiutada. IBM on kätte võtnud ja klooninud vabavaralise OpenOffice'i tarkvarapaketi ning nimetanud selle ümber IBM Lotus Symphony'ks.

● Uhke nimega tarkvarapakett sisaldab tekstitöötluse, tabelarvutuse ja esitlusgraafika loomiseks vajalikke rakendusi. Kuigi tegemist on äratuntavalt OpenOffice'iga, on IBM mõned olulised asjad siiski oma käe järgi ümber teinud. Esmapilgul sarnaneb liides MS Office 2007 liidesega, kuid näiteks menüüd pole siin kuhugi kadunud ning sagedamini kasutatavad operatsioonid on peale tööriistariba välja toodud ka külgpaneelile.

Rõõmustavad pisiasjad

Kui MS Office 2003 puhul oli külgpaneel suhteliselt mõttetu, kui sa sealt just pidevalt abitekste sirvida või ohjeldamatult laade muuta ei soovinud, siis Lotus Symphony külgpaneelile on välja toodud just vajalikud asjad. Tekstiredaktoris lõigu ja fondi, tabelarvutuses lahtrite ja esitluses lehe seadistused. Kasutajaliides on nägus ja läbimõeldud, tunda on, et see on mõeldud inimesele, kes teeb rakendustega tööd, mitte ei hängi menüüdes ringi.

Rõõmustavaid pisiasju on teisigi, näiteks tabeli kõrvale saab avada pidevalt nähtava funktsioonivaliku, kõikide avatud dokumentide vahel saab lülituda eelvaatepiltidega ülevaateakna kaudu ning erinevate rakenduste vahel saab objekte hiirega lohistada. Kes mäletab veel vana StarOffice'it, see avastab vastavalt kas rõõmu või õudusega, et ka siin rakenduses avatakse dokumendis veebilingil klikkides mitte väline brauser vaid sisseehitatud brauserikuva eraldi lehesakil. Ahjaa, eksport PDF-vormingusse on täiesti olemas.

Sellest, et tegu on siiski beetaga, mitte lõppversiooniga, annavad tunnistust ka mõned puudujäägid ja kiiksud. Nii ei tunne rakendus veel MS Office 2007 failivormingut, diagrammitüüpide valik on kesine ning erinevalt MS Office'ist või uuemast OpenOffice'ist haarab vahelt osad kiirklahvikombinatsioonid, mis testiarvutis Windowsi jaoks seadistatud olid, ent mida Lotus Symphony operatsioonisüsteemile edastada ei suvatsenud.

Kevad toob häid uudiseid

Kuna IBM on tarkvara teinud oma Java tööriista Eclipse'i baasil, siis pole tegu just kõige kiiremini käivituva ja reageeriva rakendusega, ent nii hull asi siiski pole, et peaks poodi uue arvuti järele minema.

Kes võiksid seda tarkvara kasutada tahta? Need, kellele pole vaja miljonit lisavõimalust, mida pakub Microsofti kontoritarkvara, kuid kes pole siiani suutnud harjuda OpenOffice'i loogikaga ega leia sealt kunagi midagi üles. Proovige seda, võib-olla hakkab meeldima. Lõppversiooni on oodata kevadel ning IBMi kinnitusel peaks seegi täiesti tasuta tulema.

[d] SVEN VAHAR

[TEHNILISED ANDMED]

Operatsioonisüsteem: Windows XP, Windows Vista, SLED 10, RHEL 5
Kettaruum: Paigalduse ajal 540 MB, hiljem 315 MB, Linuxi puhul paigalduse ajal 750 MB
Mälumaht: vähemalt 512 MB
Muu: Windowsis peab olema US English lokaat

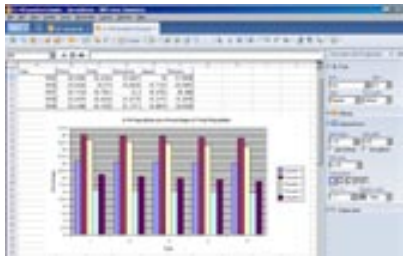

[d] HINNANG:

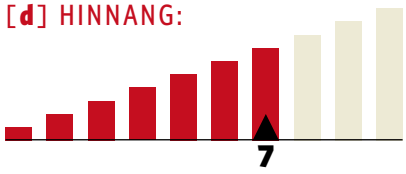

Tasuta kraam, mille edasisel arengul tasub silma peal hoida. Esmakasutaja jaoks kindlasti lihtsam ja ilusam kui OpenOffice.

acc soovitab

ACME COMPUTER COMPONENTS

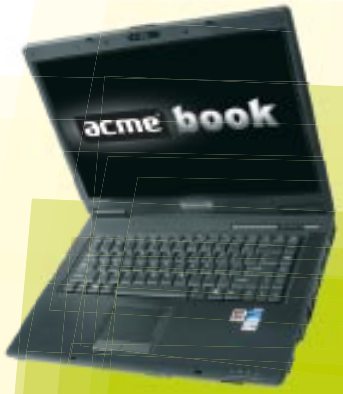

AcmeBook Force AB55-Z96S
Ekraan: 15,4" WXGA
Protsessor: Core2Duo T7500
Mälu: 2 GB
Graafikakaart: nVidia 8600
Kõvaketas: 160 GB
Optiline seade: SM DL DVD RW
Muu: operatsioonisüsteem puudub, sülearvuti-kott, hiir, Bluetooth, 6-elemendiga aku, WLAN 802.11abn, gigabit võrgukaart, 4xUSB V2.0, IEEE 1394, S-Video TV-väljund, dokiport, Express card pesa, kaks sisseehitatud mikrofoni, sisseehitatud veebikaamera, 3,25 kg

16 790.-

acme

Asus PG191 19" LCD (0 bright dots paneel)
Värskendussagedus: 80 kHz
Punktisuurus: 0,294
Reaktsiooniaeg: 2 ms
Vaatenurk: H=160 V=160
Kontrast: 800:1
Heledus: 320 cd/m2
Muu: 1,3 megapiksline veebikaamera
Muu: 15 W bassikõlar, kõlarid, DVI, USB 2.0, VESA seinakinnitus, hõbedane/must

ASUS Rock Solid · Heart Touching

4490.-

ASUS F3Sr
Ekraan: 15,4" WXGA Glare Splendid
Protsessor: Core2Duo T7250 2,0 GHz 2MB 667FSB
Mälu: 2GB DDR2-667
Graafikakaart: ATI-M 2400 128 MB (HM max. 896 MB)
Kõvaketas: SATA 160 GB 5400 rpm
Optiline seade: SM 8xDVD+/-RW
Muu: gigabit võrgukaart, WLAN 802.11g, Bluetooth, Vista Home Premium

15 999.-

ASUS Rock Solid · Heart Touching

LG MFM M228WA BZ Wide 22"
Punktisuurus: 0,264
Värskendussagedus: 83 KHz
Reaktsiooniaeg: 5ms
Kontrast: 3000:1
Heledus: 300 cd/m2
Vaatenurk: H=170 V=170
Muu: TV-tuuner, S-Video, TV, AV sisendid, HD Ready, kõlar, TC099

6290.-

LG Electronics

Toshiba Satellite A210-16G
Ekraan: 15,4" WXGA TruBrite
Protsessor: AMD Turion 64 X2 TL-60 2.0GHz
Graafikakaart: ATI-M HD2600 256 MB (max.1023 MB)
Mälu: 2 x 1024 MB DDR2-667
Kõvaketas: 200 GB 5400rpm
Optiline seade: SM DL DVD+/-RW
Muu: WLAN 802.11, Bluetooth, Vista Home Premium, 4 x USB2.0, IEEE 1394, S-Video TV-väljund, kaardilugeja, Express Card pesa, 1,3 megapiksline veebikaamera, 2,7 Kg

TOSHIBA

15 555 .-

Canon PowerShot A720 IS
8 megapikslit, 6x optiline suum, optiline pildistabilisaator, DIGIC III protsessor iSAPS-tehnoloogiaga, 9 punktiga AiAF, 2,5-tolline LCD-ekraan, ISO 1600, laiekraansalvestus, USB, AV, AA akud.

Canon

3690 .-

Asus VW202S 20,1" laiekraan-LCD
Punktisuurus: 0,258
Värksendussagedus: 80 kHz
Reaktsiooniaeg: 5 ms
Vaatenurk: H=160 V=160
Kontrast: 2000:1
Heledus: 300 cd/m2
Muu: Kõlarid, TCO'03, must

3140.-

ASUS Rock Solid · Heart Touching

Canon EOS 400D kere
10,1 megapikslit, 3 fps, DIGIC II protsessor, 9 punktiga AF, USB 2.0, Video out, PictBridge, ühilduv EF/EF-S objektiividega ja EX Speedlite välklampidega

10 390.-

Canon

Sony DSC H3B Black
8.1 megapikslit, 10x optiline suum, 2,5-tolline LCD-ekraan, näotuvastus, Carl-Zeiss Vario-Tessar objektiiv / BIONZ protsessor, stiilne kompaktne must alumiiniumkorpus, Super SteadyShot pildistabilisaator, makro 2 cm, 31 MB sisemist mälu, USB 2.0, Photo TV HD väljund

SONY

4699 .-

Sony HDR CX6EK
6,1M/4.3M, HD 1080i AVCHD-vormingus salvestus, ClearVid CMOS sensor, 6,1 megapiksline pildi- ja 4,3 megapiksline Dual Rec videosalvestus, 2,7-tolline Clear Photo LCD plus ekraan, 10x (20x) suum, HDMI (mini)

SONY

20 599.-

Sony DSLR A700K koos DT 18-70mm objektiiviga
12,24 megapiksline CMOS-sensor, 3-tolline Xtra Fine 921 000 punktiga LCD-ekraan, 5 fps, 11 punktiga AF, kahekordne tolmueemaldussüsteem, Super SteadyShot pildistabilisaator, Quick Navi funktsioon, BIONZ protsessor, ISO 100-3200

23 999.-

SONY

SONY

Sony HDR SR5E
4M/2M CMOS, 40 GB AVCHD HDD, HDD HD 1080i salvestus, ClearVid CMOS sensor, 4 megapiksline pildisalvestus, CZ-T* obejektiiv, 2,7-tolline Clear Photo LCD plus laiekraan, 10x (80x) suum, HDMI (mini), Surround-salvestus, välklamp, MS Duo kaardipesa, SNS

15 599.-

Canon HR10 HDV-käsikaamera
3 CCD, 2,96 megapikslit, 10x optiline suum, optiline pildistabilisaator, 2,7-tolline LCD-ekraan, kõrgresolutsiooniline 16:9 vorming, Pict Bridge

20 490.-

Canon

Philips SHC8525 juhtmevaba
kõlari suurus 40 mm, sagedus 10-22000 Hz, tundlikkus 100 dB, kaugus 100 m, 3 FM-kanalit.

739.-

PHILIPS

Canon MD160 Black MiniDV-käsikaamera
1,07 megapikslit, 35x optiline suum, kaardipesa, Quick Start, kaugjuhtimine, LED-valgustus, 2,7-tolline LCD-ekraan, kõrgresolutsiooniline 16:9 vorming, USB 2.0, DV IN/OUT, AV, BP-2L5 aku, PictBridge, CD-ROM

5580.-

Canon

Canon PIXMA iP1800
4800 x 1200 dpi, 20 lk/min mv, 16 lk/min värviline, ääristeta A4 printimine, USB 2.0, CL38 ja PG37 kassetid, Chromalife100 süsteem

569.-

Canon

EDASIMÜÜJAD:
ATF Arvutisalong - www.atf.ee
BSV Grupp - www.arvutikeskus.com
Rover Arvutisalong - www.rover.ee
Zebra Infosüsteemid - www.zebra.ee
Ox Eesti - www.ox.ee
Fauni Kaubanduse - www.faun.ee
Aate Group - www.aate.ee
Arvotek - www.arvotek.ee
WcamTec - www.wcam.ee
Septima - www.septima.ee
Arvutiproff - www.arvutiproff.ee
Brainella - www.brain.ee

SUUR TEST

Superhiire otsingul

Hiir on väga intiimne asi. Arvutiga töötajad hoiavad oma hiirt käte vahel rohkem kui oma kaasat. Kõige tähtsam on hiire juures see, et ta oleks omaniku monitoriesistes reisides truu ja mitte segav kaaslane. Selleks peab ta olema mugav ja täpne.

● Kuidas mõõta mugavust, kui kasutajate käed on nii erinevad? Ei saagi. Hiire puhul loeb subjektiivne arvamus rohkemgi kui nt mobiiliklaviatuuri puhul. Hiir on mugav siis, kui sa tema olemasolu ei teadvusta, saad keskenduda ainult tegevusele. Kui hiire kuju annab kogu aeg tunda, ei ole see päris õige.

Mänguhiired on tavahiirtest paremad. Seetõttu on seekordsed hinnangud karmimad ja mitte võrreldavad kontorihiirtele antavatega. Mänguhiired on alati juhtmega, et ei tekiks viivitusi ja poleks segajaid. «Silmadega» (optilise või lasersilmaga) hiired eelistavad enda all näha karedamat pinda kui peegel, klaas või muu läikiv objekt.

Kõik testitud hiired on USB-ühendusega, üksikutel on ka PS2 vahetükk kaasas. Ka on kõikidel hiirtel rullik. Vähemalt neis kahes asjas hoiavad kõik tootjad ühte leeri. Sealt edasi minnakse oma teed ja veatut hiirt ei olegi. Hulluks läheb olukord, kui on vaja oma pihuloomade tehnilisi andmeid avaldada.

Muidugi on tootjaid, kes ei pea ühte või teist «numbrit» tähtsaks ega määravaks, kuid tegelikult on tunda argust. Piinlik oleks avaldada kehva omadust. Seepärast ongi tabelis palju kriipse. Piinlikkus on asi, mida peaksid tundma paljud. Mida te tulete kasina 125 Hz andmevahetuskiirusega hiire peale kirjutama «*gaming mouse*»?

Hiiretootjad paistavad väga hästi teadvustavat, et mängurite vanuse ülempiir tõuseb pidevalt, ja nad teevad hiiri just vanematele. Aga ka väiksemad tahavad mängida ja neile kuluks ära veidi väiksemad pihuvidinad. Insenerid peaksid mõtlema, et noorematel kätel on lühemad pöidlad ja et oleks juba aeg hiirte igivana viga likvideerida. Küljenupud peaksid asetsema rohkem tagapool ja soovitatavalt vertikaalselt, mis on tõesti mugav uuendus.

Testisime hiiri, kasutades neid tavatöös Windowsi keskkonnas ja muidugi mängides. Kuidas reageerivad, kuidas käe all istuvad, kas panevad peopesa higistama jne? Mugavus on hiire puhul subjektiivne, kuid mõned kerkivad mugavuse poolest rohkem esile.

Hiire juures saaks mõõta igasugu parameetreid. Isegi kaabli pikkust, jäämedust ja andmeläbivust. Loodetavasti keegi ei pahanda, kui seekord sellised sekundaarse tähtsusega asjad kajastamata jäid. Lõplikku ostuplaani ei tohiks küll mõjutada Logitechi tekstiilkattega või A4Techi ülipeenike kaabel.

Mis selgus? Õiget vastust küsimusele, kas parem on laser- või optiline hiir, ei olegi. Mõlemal on omad eelised ja puudused. Samamoodi pole ühte õiget hiirehoidmise viisi: proovisime ise nn küünise ja hiire peopesas hoidmise viise. Pole ka olemas õiget hiire raskust – igaühel kujuneb välja temale sobiv mass, millega käsi on kõige stabiilsem. Hiire puhul on kõik individuaalne.

Õnneks või kahjuks ei saanud me testi veelgi rohkem hiiri. Oleks olnud tore näha teistega mõõtu võtmas selliseid nimesid nagu Typhoon, Sharkoon, Raptor, Wolf King või isegi Roccet. Aga Eesti turg ei ole ega saagi olema kõige värvikam. Mis siin Eestist rääkida, suurtootja Creative on kogu Euroopa oma hiirtest ilma jätnud.

Pole hullu, hiiri tuleb juurde. Saitek Cyborg, Cyber Snipa Stinger, SteelSeries Ikari laser- ja optiline hiir, Razeri BoomSlang 2007 ja Lachesis... Järjepanu hoiame ka teid uudistega kursis.

[d] LEHO LAHTVEE

KUIDAS ME TESTISIME

● Mängisime erinevaid mänge, kuid põhiliseks otsustajaks oli «Unreal Tournament 2004» InstaGib *mod*'iga, kus kõik sõltub täpsusest ja kiirusest. Parimaks testiks on vaja ülikiiret tempot ja seda seal on. Kõik hiired käisid samadel areenidel.

● Kasutasime mängurite matte. Iga hiir käis Razeri exactMat'i *speed*'i ja *control*'i poolel, Nova Winner II padjal ja LOTR Online padjal. Võtsime arvesse hiirte libisemisvõime, suuruse ja sobivuse erinevatele kätele.

● Iga hiir elas ka kontoriroti rollis, kus pidi internetti lehitsema ja failimanageerimisülesandeid täitma. Operatsioonisüsteemiks oli Windows XP.

● Heas usus kasutasime ainukest meile teada olevat hiire tundlikkuse ja täpsuse testimise programmi A4Tech USB Mouse Quality Test Program miceJUDGE ver 5.0, kõiki hiiri testisime maksimaalse DPI seadistusega ja sama mati peal. Olgu mainitud, et töö käigus usaldus programmi suhtes kahanes, sest:

- programm kasutab testimiseks oma draivereid, jättes tootja optimeeritud draiverid kõrvale;
- testide tulemused ühe hiirega olid mõnikord liiga kõikuvad;
- programm ei käitu võrdselt erinevate andmevahetussagedustega (nt 125 Hz *vs* 500 Hz);
- programm on tehtud ühe hiiretootja poolt ja selle objektiivsus on küsitav;
- see võib eelistada kindlaid «silmi», nt ülihäid tulemusi saanud Agilent ADNS-6010 laser (kasutusel A4Techis, OCZis, Revoltecis, Razer Copperheadis...).

Sündinud võitja

LOGITECH G5, www.zebra.ee, 1005 krooni

● Tekstiilkattega kaabliga G5 ja tema juhtmevaba kaksikvend G7 on eduka MX500 seeria otsesed järeltulijad. Logitech oli piisavalt arukas, et mitte muuta töötavat valemit, ja nii sarnaneb esimeste G-seeria hiirte kuju mugavate esiisade omaga.

Esimene G5 oli roostepruuni kareda kattega ja on siiani saadaval. Testis oli uuem G5, mis erineb eelmainitust ainult sinaka katteplaadi ja ühe lisandunud pöidlanupu poolest.

G5 oli esimene hiir, mille raskust sai ise seadistada ja tänapäevani püsib see süsteem kui üks lihtsamaid: põhja alt käib raam nupulevajutusega välja, seejärel tuleb panna sobivad raskused sisse ja raam tagasi. Raskuste jaoks on eraldi karp ja puha.

Testis saab G5 hea tulemuse, kuid tõeliselt särab sinine kaunitar mängus! Tänu 500 Hz andmevahetusele (tarkvara abil kuni 1000 Hz) tõuseb mängija täpsus niivõrd, et võiks kas või Johnathan «Fatal1ty» Wendeli vastu minna. Kaasa aitavad väga head libisemispadjad.

Kui üldse midagi laita, siis eesmist pöidlanuppu, mis jääb väiksema käe jaoks kättesaamatuks. Ka ei õigusta end kallutatav rullik. G5 võiks saada uue versiooni, millel on vertikaalsed pöidlanupud, kangi või rulliga DPI valimine, konkreetsem ühe nupuga rullik ja ehk veidi väiksem kest, ning kõiki rahuldav hiir oleks sündinud.

[d] HINNANG:

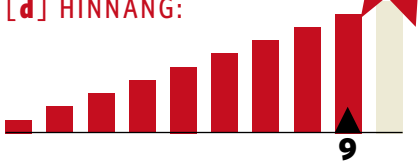

Pärast kahte aastat hiilgab G5 endiselt ülivõimsalt. Hea tarkvara (vt MX518) teeb juba suurepärasest hiirest superhiire.

Mis kehvasti, see uuesti

IDEAZON REAPER EDGE, küsi arvutipoodidest, umbes 800 krooni

● Ideazoni väga-väga uus hiir Reaper Edge veel, vähemalt kirjutamise hetkel, müügis pole. Lahked onud Belgiast aga olid rõõmsalt nõus ühe esimestest (seerianumbri lõpp 000011) valmis hiirtest meile saatma.

Nagu ka Revolteci hiir, jäljendab Edge selg süsinikplasti. Ja mis siis, sest uus Reaper on ilus.

Hiirel on väga mugavad pöidlanupud, millest üks asetseb pöidla all ja teine pöidla kohal, mustriga rulliku all olev DPI nupp on kõrvale saanud selge näidiku.

Mugavust saanuks parandada, sest pöidlaalune kumm on libe, niisamuti ei paku pidet väikse sõrme alla jääv plast ja neljas sõrm ei leia olemiseks päris õiget kohta. Parem külg ongi suurim puudus, sest matile libisev sõrm rikub mängu. Et matile mitte libiseda, peab kätt liiga pinges hoidma. Ka võib libe kattepind higiseks saades libedaks muutuda, kuigi testis nii ei juhtunud.

Uue laseri eraldusvõime on 3200 DPI, kuid hämmastaval kombel käib suhtlemine arvutiga endiselt 125 Hz peal, kuni pole installitud draiverit.

Seejärel on kiiruseks 1000 Hz (1 ms), kui seda ise väiksemaks ei muuda. Kui keegi teine kasutaja tahab kiirust muuta, siis palun – tarkvara laseb teha viis erinevate seadetega profiili, sealhulgas makrodega.

[d] HINNANG:

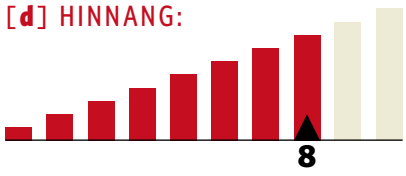

Hiire stiilne välimus ja võimsus ühtivad kenasti. Hiiglelsamm esiisast edasi. Kui ainult parem äär sõrmi ka toetaks...

Razeri ainuke parema käe hiir

RAZER DEATHADDER GUILD WARS EDITION, Photopoint, 1090 krooni

● DeathAdder oli meil alles juulis proovimisel, kuid kuna ta jättis tookord meeldiva mulje, olime valmis mürgimao rõõmuga uuesti külla kutsuma. Pealegi saime uuema väljalaske - Guild Wars Editioni, Razeri esimese mängunimega hiireversiooni.

Muutusi on siiski ainult üks ja seegi kosmeetiline - GWE näitab sinise Razeri logo asemel oranži Guild Warsi kirja (tarkvara kaudu välja lülitatav). Kujult on ta väga sarnane Habuga, kuid ometi tunneb käsi end sellel mugavamalt. Kas on asi mõnusamas kattematerjalis, mõõtmete ja kaalu üliväikeses erinevuses, õhemas ja vähem segavas kaablis, veelgi paremas libisemisvõimes, ei oska arvata, kuid üldmulje on parem. Puudub DPI vahetaja ning selle näidik. DPI nupuks tuleb ohverdada üks viiest tavanupust, mida all hoides saab rullikuga kiirust muuta ja ekraanil seisu näha. Mugav, aga nupust on kahju. Võimalus on teha profiilid erineva DPIga ja siis neid vahetada, kuid profiilinupp asub hiire põhja all ja kasutamine on aeglasem. Profiile saab seadistada tarkvaraga, nagu ka makrosid, nuppe ja kiirust. Andmevahetuskiiruse muutus jõustub aga ainult tülika restardi järel. 3G infrapunaoptikaga DeathAdder on testis edukas, mängus täpne, käes mugav, aga 1000 krooni (tavaline DA on odavam) piiri ületav hind on isegi nii hea hiire kohta palju.

[d] HINNANG:

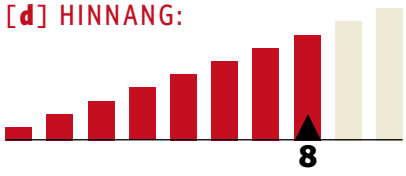

Ainus ebasümmeetrilise kujuga Razer, aga väga mugav. Lisaks ikka ilus, täpne, osav. Ainult nuppe jääb väheks.

Oma sihtgrupi kullatükk

LOGITECH G3, www.zebra.ee, 795 krooni

● Asjatundmatu pilgu all võib G3 end vabalt süütuks lambatalleks näidelda. Ta on tavalise kontoriroti kujuga, vaid tsipa rohkem disainitud. Aga mis siis, loevad ju mootor ja sisemine ilu.

G3 on Logitechi pakkumine väikekäelistele, kontorihiire kuju austajatele ja vasaku käega hiire liigutajatele. Tavahiirelikult on ta hästi kerge, kuid sellise hiirega harjunud käe all muutub G3 ohtlikuks relvaks.

2000 DPI ja Logitechi SetPointi lubatud 1000 Hz teevad hiirest kiire, täpse ja kergejalgse ninja, keda on sõrmede alla jäävate mattkülgede ja ülilibeda põhja tõttu lihtne kontrollida.

Mõlemal küljel asub üks lisanupp: pöidlaalust on väga mugav kasutada ka väikesel käel, teisel pool olevat saab võrdlemisi hästi kasutada väikese sõrmega. Rulliku all on kiirusenupp, aga infot, milline DPI hetkel töötab, pole kahjuks kusagilt välja lugeda.

Puudustest rääkides peab kurtma liiga libeda rullikupinna üle, samuti võivad põhinuppude äärte raamistused mõne sõrme jaoks segavalt laiad olla.

G3-l on sama suur õde G1, millel on lisanuppudest vaid *Back*-nupp kiirusenupu asemel ning mille 800 DPI-line süda on pärit MX500-lt. Kahjuks ei õnnestunud seda hiirt testimiseks leida.

[digi] HEA OST

[d] HINNANG:

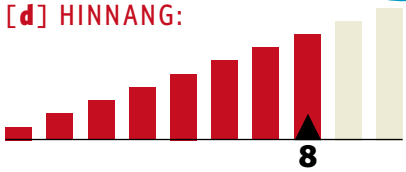

Hunt lambanahas, kui soovite. Mänguhuvilise, kuid konservatiivse tavahiire kuju fännava tegelase supervalik. Kiire ja täpne.

Hammustab topeltvalusalt

RAZER COPPERHEAD, Photopoint, 1090 krooni

● Legendaarne Razer, mänguhiirenduse pioneer, efektsete ja heade hiirte tegija ning uute lahenduste väljatöötaja edastab tõesti kõiki teisi tootjaid oma pakkeviisiga. Karbid on stiilsed ja pakendamine lihtne... Okei, tegelikult tahtsin innovatiivsuse jutuga sihtida hoopis Copperheadile kui Razeri esimesele sisemise mäluga ja uuendatava püsivaraga hiirele.

CH tarkvara laseb seadistada viit profiili (profiile saab vahetada ka põhja all olevast nupust). Määrata saab andmevahetuskiirust 125–1000 Hz, DPI vahetust, teha makrosid, anda nuppudele ülesandeid jms.

Diamondbacki järglasena on CH kujult väga sarnane, kuid on mõne millimeetri võrra igasse suunda kasvanud. Meile meeldib kõrgem hiir, kuid mitte selle siledast plastist selg.

Õnneks pakuvad tuge küljereelingud, kuid ka seal tuleb ettevaatlik olla, sest hoides pöialt hiire küljel, asetseb see täpselt kahele lisanupule (nupud on ka mõlemal pool) ja seda isegi väikese käe korral. Küljenupud on Diamondbacki omadest konkreetsemad ja mõnusamad ega tee eksivajutusi.

2000 DPI ja ... 1000 Hz! Vaat see on Razer! Kõlab nagu habemenuga inglise keeles ja samamoodi üliteravalt ning kiirelt aitab CH sul end vastastest läbi hakkida. Anna ainult!

[d] HINNANG:

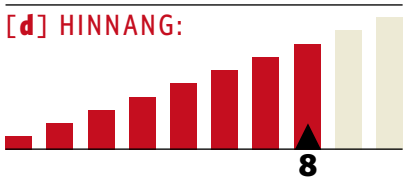

Väga-väga hea hiir. Tuleb punase, sinise või rohelisena ning tagavarapatjadega. Diamondbacki tubli edasiarendus, soovitame.

Hiire kaks kasukat

LOGITECH G9, Beesting, 1250 krooni

● G9 on Logitechi raskekahurvägi, kuigi hiir ise on tegelikult väike, eriti ilma kestata. Just, G9 teeb eriliseks tema ainulaadne oskus rüüd vahetada. Kaasas on kaks raami, kuid tohutut erinevust pole. Siledam on pöidlatoega, lisalibisemispadjaga, vaevu kõrgem ja katab hiire selga rohkem.

Teine on krobelise plastpinnaga ja veidi väiksem. Mõlemad istuvad käes hästi: mida väiksem käsi, seda paremini. Raamide eemaldamine käib ühe nupulevajutusega ning katte all paljastub metallitükkide lisamise sahtel.

DPI muutmiseks on + ja – märgiga nupp kohe vasaku hiirenupu all. Selle taga näitavad indikaatortuled (värvust saab tarkvaraga muuta) hetke seadistust. Kummaliselt läheb see koht sõrme all soojaks. Kohe vasakul asuvad kaks pöidlanuppu. G3-likult on need haakuva pinnaga.

Ka hiire põhja all on kaks nuppu kodu leidnud: üks muudab rulliku (seekord metallist, kummikattega ja konkreetne) sujuvaks või astmeliseks (tuttav MX/VX Revolutionsilt) ning teine vahetab profiile. Viimaseid saab olla kuni 30, hiire enda mälus viis. Nuppe saab hetkel seadistada G9 eksklusiivtarkvaraga SetPoint 5.0 (kästakse internetist viimane versioon tirida). Aga sisuliselt uut siin pole – muuda nuppude ülesandeid, loo makrosid, kruti kiirust-täpsust jms.

[d] HINNANG:

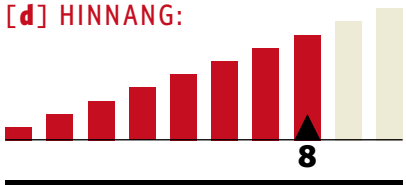

G3 järeltulija, mugav väiksemale käele. Eeskujulikult täpne ja alati kiire, paljude võimalustega, aga natuke liiga kallis.

A4Techi *jackpot*

A4TECH X-750BF, küsi arvutipoodidest, umbes 400 krooni

[digi] HEA OST

● X-750 pole käes mitte ainult mugav, vaid selle kate on ka libisemisvastane. Hetkel on ilusaimaks saadaolevaks katteks BF, kuid ka F1 ja F2 on kenad. Hea käespüsimise kindlustab juba pöidlapadi. Pöidla kohal on kaks tavalise igava väljanägemisega, kuid kindlat lisanuppu.

Rulliku ja vasaku hiirenupu kõrval on kolmikkliki oranž nupp (olemas on inetu nuputa versioonid, kuid mitte meil). Rulliku taga on DPI vaheti, millele vajutades muudab värvi ka rullik. Iga kombinatsioon näitab eri kiirust.

X-750-l on kaks venda, mõlemad optilised, kumbki eelmisest 70 krooni odavam. Ehk on see lihtsalt juhus, kuid X-718 on kolmikust parim libiseja. Hiire eraldusvõimeks on kuni 2000 DPI-d. Kui laser X-750 ei meeldi, on see asendamatu alternatiiv. Seeria nõrgim, kuigi paremuselt teine libiseja, on X-710.

Temal on ainult 1000 DPI ja see võib juba aeglaseks jääda. Nagu karpidel lubatakse, näitab MiceJudge'i test kõigile suurepärast tulemust, kuid mängimisel ei saa üle ega ümber aeglasest 125 Hz andmevahetusest.

Tarkvara on kõigil sama: muuda nelja nupu ülesannet, seadista DPId, tee makrosid või loo lisanupu all kiirmenüü. Kõik A4Techid tulevad ka tagavara libisemispatjade ja PS2-le üleminekutega.

[d] HINNANG:

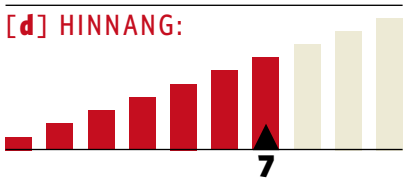

Peale pikki aastaid hiireturul üllatas A4Tech millegi hea ja odavaga. Ainuke suur miinus on madal andmevahetuskiirus. Muidu super.

Taassündinud madu

RAZER DIAMONDBACK 3G, Photopoint, 850 krooni

● Diamondback on edevate mänguhiirte niši loonud Razeri kuulsaim hiir, mis on olnud tootmises juba kolm aastat ja sai lõpuks uuenduse. Vana kere liideti DeathAdderi 3G IR sensoriga ja tulemuseks on Diamondback 3G.

Sümmeetriline kuju on jäänud täpselt samaks. Hiire seljast kadunud kirjad on asendunud logoga. Helendavate värvide valik on sama: sinine, roheline ja punane. Hiire kattepind on matt ja libisemisvastane. Kahjuks ei sobinud toimetuse mänguguru käega hiire madalus, kuid see on tema probleem, kõik ei saagi sobida. Paljude jaoks on DB ülimugav.

Hiirt saab kasutada nii vasaku kui parema ja väikese ning suure käega. Mõlemat pidi on pöidla päralt kaks nuppu – seega on nuppe kokku lausa seitse, kuigi väikese sõrme alla jäävaid on ebamugav kasutada. Pöidlanuppude leidmise teevad lihtsamaks kühmud. Ka on need koos põhinuppudega liiga pehmed – algul pole kogemata vajutused hiirt liigutades mingi haruldus. Rullikunupp jällegi on liiga raske.

Tarkvaras saab määrata kõigi seitsme nupu toimimist, nt muuta mõni *on the fly* (mis all hoides ja rulli keerates tundlikkust muudab) nupuks. Muud olulist pole.

3G optiline sensor on väga hea silm. Niivõrd hea, et suudab peaaegu siluda 125 Hz andmevahetuskiiruse puudujäägid.

[d] HINNANG:

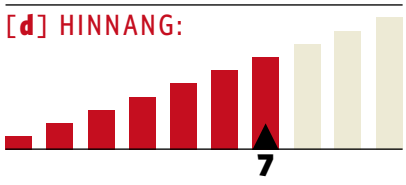

Esimese Diamondbacki vääriline järglane: täpne, kiire ja laseb edukalt vastastest üle olla. Enne ostu proovi kindlasti kätte.

Punaste tulukestega röövel

MICROSOFT SIDEWINDER, küsi arvutipoodidest, umbes 900 krooni

● MSi «mänguhiir» IntelliMouse Explorer 3.0 oli halb. Uus SideWinder on parem, kuid sellel on ka mõned agad.

Kui Saiteki hiire selg toetab käelaba mõõdukalt, siis Redmondi insenerid on liialdanud. Liig kõrge kühm sobib ainult suurekämblalistele. Juhul, kui pöial aga ulatub küljenuppudele, saab kasutada kahte metallist vertikaalset mugavat nuppu. Metallist on ka rullik, millel on sõrmede libisemine välistatud küüneviililiku katte tõttu. Rulliku taga on kolm eraldi nuppu DPI lülitamiseks, kuid neist õige tabamine mängu ajal vajab harjumist. Pöidla kohal on LCD, mis teeb SideWinderist esimese ekraaniga hiire.

Kaasas on kolme otstarbega karp. See on hoiupaik kahele libisemispadja lisakomplektile (ainukesena testis vahetatavad hiiretallad, aga ükski plastkolmikust pole kiiduväärt) ning kokku 35 grammile lisaraskustele. Karp on ka kaablihoidja.

Tarkvara kaasas pole, ise lae koduleht uusim versioon. *Soft*'iga saab muuta nuppude funktsioone, profiili erinevate programmide jaoks, DPI astmeid ja teha makrosid. Makronupp on ka hiirel, kuid kuna see asetseb pöidlanuppude ees, on seda väga ebamugav kasutada.

Testiprogramm arvas, et hiir ei sobi kassi saba allagi, andes väga madalaid skoore, kui üldse.

[d] HINNANG:

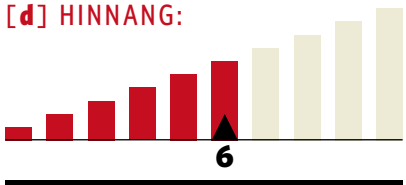

Väljapaistva kujuga, kuid liiga suur ja sobib vähestele. Kui sobib, on mängida hea, aga lähedus võib käe veidi higistama panna.

Kõbus vanake

LOGITECH MX518, www.zebra.ee, 740 krooni

● Logitech MX518 on MX500 ja MX510 otsene järglane, kuid on nimetatutest kiirem, algselt 1600, nüüd 1800 DPIga. Võib tunduda, et seda on vähe, kuid tegelikult võib MX518 sirge seljaga konkurentidelt küsida: «*Wazzup, noob*?». Peaaegu kahe ja poole aastase vanuse juures on ta endiselt löögivalmis.

Hologrammpealisega legend on veel ilusam kui MX510, kuid aegumismärke on siiski näha. Sile rullik pole nii haakuv ja käib ebamääraselt. DPI hetkekiirust pole kuskilt näha, kiiremaks-aeglasemaks muutmise nupud on mõlemas rulli otsas ja pole käepärased. 125 Hz andmevahetus arvutiga jääb aeglaseks. Hiire seljal on rakenduste vahel lülitumise nupp, kuid see ei peaks siin olema.

Nagu kõik MX518 eelkäijad ja järeltulijad, on see väikeste käte jaoks tiba suur. On küll hullemaid, kuid ka paremaid. Suuremad käed tunnevad end sellel hiirel aga ülimugavalt.

Point on hiireprogrammide lemmiksõna: Microsoftil on IntelliPoint, Logitechil SetPoint. Kõikide vanemate Logitechi hiirte tarkvara ühildub. Seadistada saab nuppude ülesandeid, lisada omale sobilikke DPI astmeid (uuematel muudetav ka andmevahetuskiirus) ja muud tavapärast. Kasutada on lihtne ja aeg-ajalt ilmub ka uusi parandatud versioone.

[d] HINNANG:

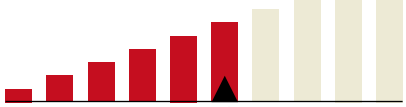

6

MX518 on suurepärane valik neile, kes millegipärast ei poolda laserhiirt või kes peavad läbi ajama PS2 pordiga (üleminek on kaasas).

Kallis sinivereline

OCZ EQUALIZER, www.modikomp.com, 625 krooni

● Kusagil Hiinas, arvatavasti Guangdongis, A4Techi tootmiskorpuses, on üks tehas. See tehas vorbib arvutihiiri. Üks nende mudel osutus niivõrd edukaks, et järjepanu koputavad kontori uksele erinevate firmade esindajad, rahakohver näpus, ja paluvad nimetatud hiirt ka nende tootevalikusse, muidugi erineva värvikombinatsiooniga ja oma kirjadega.

Üheks selliseks koputajaks on OCZ, väga hea mälutootja, kes hakkab ka graafikakaartide, jahutite jms turule nina pistma. Equalizer on nende hiirebränd, mis esialgu koosneb kahest liikmest. Meil oli testis suurem, kena tumesinise-musta rüüga hiirepoiss. Ilusa välimuse rikub ainult oranž kolmiktulistamise nupp. Käe all tundub hiir vendadega võrdne: sama konkreetsed küljenupud, pöidlapadi, värve vahetav DPId näitav rullik jne.

Silmaks on 2500 DPI laser, sama nagu X-750-l. Sama on ka tarkvara, millega muuta nelja nupu tegevust (miks aga ei saa oranžile nupule mõttekamat ülesannet anda?!), kiirmenüüd ja DPI seadeid.

Testis on OCZ väga edukas, mängida on hea, kuid taas... 125 Hz andmevahetuskiirus seab edule piirangu. Vähemalt on tagavaraks kaasas kaks paari libisemispatju.

[d] HINNANG:

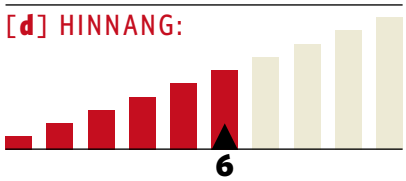

6

Vendadega võrdne, sest suurem DPI ei too kasu, kui muudes omadustes paremust pole. Küll aga on hind hea nime tõttu poole kõrgem!

Kotermanniga hea hiir

MICROSOFT HABU, www.zebra.ee, 890 krooni

● Intellimouse Explorer 3.0-l (arvustus [digis] nr 22) on mõned väljapaistvad tehnilised omadused, kuid siiski on Habu ([digi] nr 24) eelmise aasta parim MSi hiir.

Midagi on valesti Habu mugavusega. Kas on 135grammine hiir liiga raske või on raskuskese vales kohas, kuid ranne hakkab pikemal kasutamisel tunda andma. Esmaklassiline kiirus ja täpsus kannatavadki mitte kõige parema käesistumise all.

Uskumatu, kuid Habu probleemiks on põhinupud. See, et need raskemad ja lärmakamad on, polegi nii hull, kuid kuna nuppudel on pikem vajutuskäik, on topeltklikki harjumatu teha. Puudu on ka DPI seade näitaja ja nii tuleb pimesi kahe rulli taga oleva nupuga sobiv aste leida.

Samas on Habu meeldivaks eripäraks samuti nupud, nimelt pöidlanupud. Need on vahetatavad (mõeldud erinevatele pöialdele). Selleks on vaja põhja all nuppu vajutada ja lahti kargav paneel teisega asendada. Habu on küll mõeldud parajalt suure parema käe jaoks, kuid paneel laiendab kasutajaskonda mõnevõrra.

Koostööd Razeriga reedab hiirt ümbritsev sinine valgusriba (tarkvara kaudu välja lülitatav) ja kaasas olev Razeri tarkvara. Tarkvara abil saab seadistada nuppe, viit profiili (profiilide vahetuse nupp asub hiire põhja all), luua makrosid ning muidugi näppida kiiruse-täpsuse parameetreid.

[d] HINNANG:

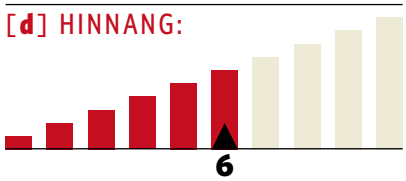

6

Suhteliselt mugav, kuid seda peaks enne ostu kindlasti paar minutit käes hoidma. Müstiline sobimatu «miski» kummitab.

Süsinikkiudu matkiv plast

REVOLTEC FIGHTMOUSE ADVANCED ~ STEEL GRID ~, www.modikomp.com, 805 krooni

● Saksa Revoltec on tuttav igale arvutituunijale ja mänguriistvara tundvale huvilisele. Hiiri on tootjal praegu kataloogis kolm. Eestis on saada kõik, ka Lightmouse Precision I ja II, kuid meie vaatame lähemalt lipulaeva, Fightmouse Advanced «Steel Gridi», millel boonuseks kaasaskandmise kotike.

Järjekordne hiiglane soovimas enda peale suurt kätt ja ka rasket, sest kaasas olevat kolme raskust saab kasutada vaid ükshaaval, kuid ühest on vähe, hiir jääb liiga kergeks.

Pealegi on neid veidi ebamugav vahetada. Lahmakas käsi ei tunne ka küljepaneelide miinust, mis vaatamata krobelisele pinnale on libedad. Libedad on õnneks ka teflonpadjad põhja all, kus ilutsevad sinised LED-tulukesed.

Aga mis jääb puudu mugavuses, tehakse tagasi kiiruses. Testist A++ hinne maksimaalse kiiruse eest ning hävitav täpsus mängudes.

Omamoodi lahe on ka DPI vahetamine: vajuta rulli taga olevat nuppu ning seejärel rullikut üles-alla kerides muutub nupu värvus. Sobiva kiirusega värvi nähes vajuta uuesti nupule ja *voilà*! Kaasas oleva programmiga saab nuppude ülesandeid muuta ning vaikimisi olevaid kiirusi ka endale sobivaks seada, tarkvaraliselt on maksimaalne kiirus 2400 DPI.

[d] HINNANG:

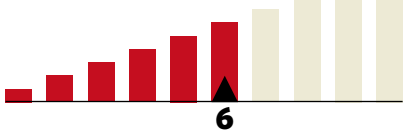

6

Supertäpne hiir, lausa lust mängida, kuid ei sobi paljudele kuju tõttu ning sile plast ajab sõrmed üsna ruttu higistama.

Kas 104 grammist piisab, et olla hea?

TRUST PREDATOR GM-4600, küsi arvutipoodidest, umbes 350 krooni

● GM-4600 on Hollandi firma Trust hiirte lipulaev. Reaalselt on tegu «Predatori» kestas A4Techi X7 hiirega, täpsemalt 718ga, sest eraldusvõimeks on 2000 DPI. Aga kuna X7 seeria on täitsa korralik, siis teenib ka Trust plusspunkte.

DPI vaikeseadetes on viis erinevat kiirust, igal kiirusel helendab mõnus kummirullik ise värviga. Päevavalguses pole värvidest kõige paremini aru saada, kuid pimedas on täitsa kena.

Rulliku ja vasaku hiirenupu vahel on kolmikvajutuse nupp, mis simuleerib vasaku nupu kolme klikki. Kasulikumat funktsiooni nupule kahjuks anda ei saa, ka mitte tarkvaraga. Viimase abil saab seadistada makrosid, lisanuppude alt kerkivat kiirmenüüd, nelja nuppu määrata teistele tegevustele ja natuke DPI seadistusi väänata. Revolutsiooni pole.

GM-4600, nagu ka poolvennad, on armulikumad väiksemale käelabale. Pind on hea, käsi higistama ei hakka ja lisapidet pakub pöidlaalune kummist sooneline padi.

Igas asjas Trusti usaldada siiski ei tasu. Karbil ilutsev «XXL Teflon feet» on nali, sest pigem on teflonpadjad väikesed kui suured, kuid patjade kuuik tagab siiski korraliku libisemise.

[d] HINNANG:

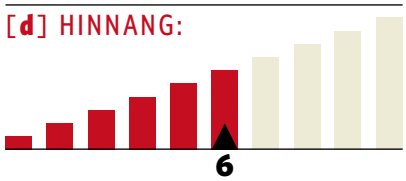

6

Mugav, kena, kiire, testis hea skooriga, aga mängudes täpsus kehvavõitu. Kuidas jäeti kahe silma vahele andmevahetuskiirus?

Sinisilmne lõksu meelitaja

SAITEK GM3200, küsi arvutipoodidest, umbes 700 krooni

● Eelmises [digis] uudiseks olnud Cyborgi seeria hiir pole veel valmis. Ka pole hetkel saada GM2400 ega varasemaid Saiteki hiiri. Küll aga jooksis meie testilauale GM3200, maailma esimene 3200 DPI hiir.

Kõrgus on peopesa toetamiseks paras, aga sile kate paneb mängides käed higistama. Parema käespüsivuse huvides on külgedel kummid. Mõeldud on ka nimeta matsile, millele mugavuse tagamiseks on parema nupu ja ääre vahele toetusala jäetud. Kaks pöidlanuppu logisevad ebakvaliteetselt, ka on neist tagumise nupu vajutamiseks vaja rakendada liigselt jõudu.

Põhjas on kaks plaati, mille all peidavad end seitse väljakäivat raskust. Massi sobivaks seadistamise kõrval saab muuta ka libisemisvõimet, sest luukide mõlemal küljel on erineva suurusega teflonpadjad.

DPI vahetajas on kang, mida saab vastavalt soovile edasi või tagasi lükata. Kangi taga on profiilivahetuse nupp, kuid sellega pole ilma tarkvarata suurt midagi peale hakata. Just, viimane draiver on aastavanune ja kas sel on probleeme uute arvutitega või mis, aga testimasinal ajur ei installeerunud. Draiverita seadistusprogramm aga ei tööta. Kas draiverite ja seadistusvõimaluse puudumise või ülekrutitud laseri tõttu on hiir ka mängudes veidi hüplik. Tõenäoliselt on põhjuseks viimane, sest test head skoori ei andnud.

[d] HINNANG:

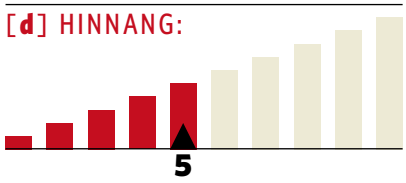

5

Suur, kuid füüsiliselt mugav hiir. Probleemid tarkvara ja sujuvusega annavad tagasilöögi. Tulukeste ilu ei päästa.

Nagu mänguasi

RAZER KRAIT, Photopoint, 625 krooni

● Krait on suuruse poolest Razeri mürgiusside pesamuna. Eelkäija Viperiga on mass (78 g) sama, kasvu on lisandunud mõni millimeeter ja silm on teravam.

Oranži valgusega optiline hiireke Krait on matil lohisedes lärmakam kui teised Razerid. Ju mõeldi, et lastel pole liiga häid libisemispatju vaja, kuigi ka sellisena liigub ta korralikult. Krait on mõeldud lastele või väikestele kätele. Otsesest konkurendist G3-st on ta oluliselt kitsam, säilitades peaaegu sama pikkuse juures Razeritele omase sihvaka kuju. Olemas on ka efektne värvimelu. Aga muu... Peopesa alla jääv kate on ebarazerlik libe plast. Suuremate vendade mõnus lohukestega rullik on asendunud sileda ja libiseva rulliga. Kolm põhinuppu ongi kõik, kuid vähemalt on need tuttavlikult mõnusad.

Krait on ainuke tootmises olev Razer, mille püsivara ei uuendata. Tarkvara on, aga hiirel pole eriti midagi seadistada, ainult mõnda liikumisomadust ja paari makrovõimalust. Lihtsus on inimlik, sest tarkvara pole nii restardijanune kui ülejäänud Razeri programmid. Krait kiitleb oma 1200 tegevust minutis (tavahiirel kuni 300) võimalusega ja on pigem strateegiamängudele sihitud: see annab tunda ka tulistamismängu proovides, kus kõigest 125 Hz andmevahetuskiirus kohe näpistama hakkab.

[d] HINNANG:

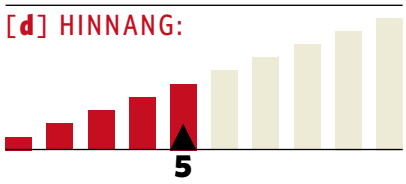

5

Nii tavalise hiire kohta röögatult kallis. Algajale lapsmängurile korralik hiir, kuid kogenud mängurile jääb kesiseks.

Raske see päästik...

CYBER SNIPA S.W.A.T., www.modikomp.com, 615 krooni

● Cyber Snipa on Hong Kongi firma Flexiglow mänguritarvete bränd, mille värskeim hiir on SWAT. Intelliscope'iga võrreldes on tegu hoopis teisest puust loomaga, kuid kas just paremaga? SWAT on käes mugav, aga probleeme tal on.

Omapära seisneb pöidlanuppudes, mida on lausa neli. Siniselt hõõguv vahetab kahte DPI sätet: kui põleb, on 1600, kui mitte, siis 800 DPI. Sooviks siiski rohkem asendeid, eriti selle hiirega. Sama nupu peal sõrme kaks sekundit hoides vahetuvad ülejäänud kolme nupu ülesanded tavaliste *Back-Forward*-nuppude ja makrode vahel. Kaasas olev tarkvara ongi ainult neile kolmele makrode tegemiseks ja hiirele salvestamiseks, et enda salakombinatsioone ka teise arvuti taga kasutada.

Testis saab SWAT väga hea tulemuse, aga mängimine on kergelt häiritud. Mõelge kaasa – läikivalt sile pind pluss soe peopesa võrdub millega? Õhupragusid pole, jahutust ei toimu ja niiskus koguneb.

Arusaadav, et pöidlanuppude pundar vajab harjumiseks aega, kuid hiire põhinupp ei tohiks aega nõuda. Ometi on SWATi vasak klahv üliraske. Selle kõrval olev rullik on sile, rullikunupp aga jällegi ülihea. Täielik segadus.

Hoolimata Cyber Snipa põrumisest, tasub huviga oodata nende uue hiire Stinger ilmumist.

[d] HINNANG:

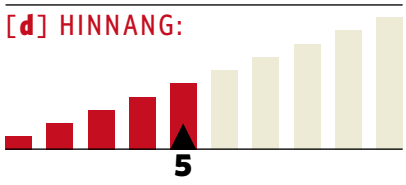

5

Mitte just parim hiir. Ei libise piisavalt hästi, on aeglase andmevahetusega, sobimatu pinnaga ja tasakaalustamata nuppudega.

Võsavillem

CYBER SNIPA INTELLISCOPE, www.modikomp.com, 615 krooni

● Vaatan mõtlikult hiirt ja ohkan. Olles juba testinud sama kestaga Trusti GM-4200, tean, et testivõitjat siit ei tule. Pistan USB otsa pesasse. Hiir läheb punaseks. Selja tipus on i-tähega nupp. Puudutan seda, ja valgus hiires läheb siniseks. Meeleolukas. Peale Trustist ilusama välimuse on ka rullik ja libisemine väga head.

Okei, tegelikult täidab valgus välimuse kaunistamise kõrval informatiivset rolli, sest punane teatab, et käe all on 1000 DPId, sinine reedab 2400 DPId. Cyber Snipa laser saab erinevalt Trusti venna optikast ka kindlamaid skoore, kuid üldpildis jääb 87/A siiski kesiseks.

Mängima! Ohh, nagu esimest aastat mängiks. Või no teist. Pooled lasud lähevad mööda. Olukord pole masendavalt hull, kuid 125 Hz jätab kursori hüplikuks. Muidugi kimbutab veel sama viga, mis Trustigi – nii parema- kui vasakukäelistele meeldimisega on mindud ekstreemsusteni ja nii on mõlemad sunnitud kannatama ebamugavat väikese sõrme auku.

Tarkvaraga saab kõigile kuuele nupule tegevust määrata ja see on kõik, ülejäänud parameetrid on Windowsi oskustega samad.

Luurava täpsuslaskja tööriist? Täpselt, sest põõsast välja võitlema sellega küll ei söandaks tulla – julge hundi rind on haavleid täis.

[d] HINNANG:

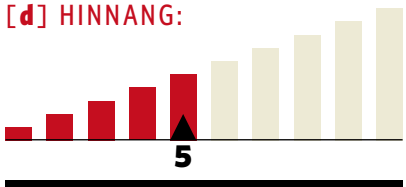

5

Oluliselt parem kui Trusti GM-4200, kuid samad vead tirivad ka Intelliscope'i põhja. Põõsast välja võitlema ei julgeks sellega tulla.

Küürakas kaugelt

IDEAZON REAPER GAMING MOUSE, webstore.ideazon.com, umbes 440 krooni

● Mänguklaviatuuridega omale nime teinud firma Ideazoni esimene hiir oli optiline Reaper. Kui mitte muidu, siis välimuse poolest on Reaper väljapaistev.

Disainijooned on aga siiski liiga võõrastavad. Samuti ei harju pihk tükk aega hiire pika kumera kaarega. Pöidlanuppe on boonuseks aga lausa kolm, kuigi neid pole väga mugav kasutada. Peale selle on hiir liiga kerge.

Kergust ja pöidlakaart leevendavad head libedad teflonpadjad ja hiire madalus. Mängida saab täitsa edukalt, kuni oskused hiire puudulikku täpsust kompenseerivad. Higistama hiir ei pane, kuid nupud on väga kiiresti kuluvast matist materjalist.

DPI lüliti asub rulli taga, aga ühtegi indikaatorit hetkel käsil oleva eraldusvõime kohta pole. Tarkvarast saab vaadata, mis on seatud, kuid muuta midagi ei lasta. Saab määrata, et oleks vähem valikuid, ja see on kõik.

See-eest saab tüüpiliselt igale nupule oma ülesande määrata ja oma menüünupukest konfigureerida.

Reaper ei ole eriti hea hiir. Ideazon arvas, et kui paneb mingile käkile oma põleva logo külge, siis teenib maine pealt.

Hiir peaks olema vähemalt natukenegi silmale kena vaadata ning 125hertsine andmevahetuskiirus mõjub lausa solvanguna.

[d] HINNANG:

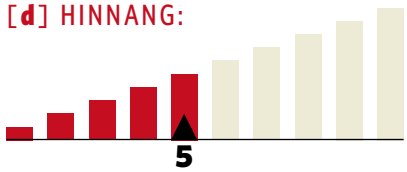

5

Kui poleks imelikke disainijooni ja pöidlakaart, sulanduks halli massi. Mängida saab, kuid parema hiire eelist sul poleks.

Oleneb, mis vaatenurgast võtta

POINT OF VIEW L1600, Mikromaailm, 290 krooni

● Point of View on Eestis vähe levinud ja nii pole erilist lootust leida tootja uuemaid mudeleid GL1600XTR ega A1600. Samas ei jää me tõenäoliselt ka millestki erilisest ilma. Esimese üllatuse teeb «mänguhiir» oma 8millisekundilise (125 Hz) suhtluskiirusega. Hea täpsuse saavutamiseks jääb sellest liiga väheks (ning sellest aeglasemat polegi). Seda ei kinnita ega lükka ümber testprogramm, mis mõnikord annab hiirele superhea 95punktilise A++ reitingu ja siis jällegi nii halva skoori, et hinnet ei tule. Tuleb mängus proovida. Mängida saab, kuid täpsus on madala andmevahetuskiiruse tõttu häiritud. Mitte just parim hiir.

Mugavuse ja välimuse üle ei saa viriseda. Käes istub hästi, libiseb veel paremini, toetab väikest sõrme ja pöialt. Pöidla alla jääb lähestikku lausa kolm nuppu, aga üks neist on... *office hot key*? Mida teeb see mänguhiirel? Lootes, et nupu saab kasulikuks muuta, installin plaadilt tarkvara. Õnnetuseks tuleb sealt programm, mis oleks viimati muljet avaldanud Windows 95 ajal. Kontorinupu alt tuleb ringike, kust saab valida programme, aga enamik neist on täiesti kasutud (Outlook, Excel, Word, IE...). Jube tarkvara. PS2 pesa lisaots on olemas, aga DPI lüliti puudub. Õnneks on pisikese kosmeetilise lihviga A1600 kontorinupp DPI lüliti vastu vahetatud.

[d] HINNANG:

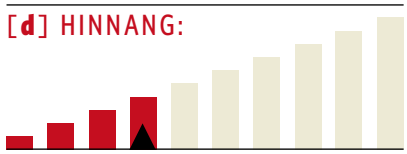

4

Friik hiir. Käes okei, kuid eksistentsiaalsete probleemidega. Kontori mänguhiir sobiks tiitliks. Mutant, päris õige ta pole.

Halenaljakas kiskja

TRUST PREDATOR GM-4200, www.zebra.ee, 327 krooni

● Trust on vana vidinategija. Viimasel ajal on nende stiil lisada oma mänguriistvarale tumepunaseid elemente. Üllataval kombel on see isegi efektne. Ka käes on GM-4200 täitsa hea, kuid mängimisel segab paremas ääres olev lohk (hiir on mõlemakäelistele kasutajatele ja lohk on mõeldud vasaku käe pöidlale).

Hiirt peab mängimisel kindlalt pihus hoidma ja väikese sõrme hoidmine sellises augus teeb randme valusaks. Paremal äärel on ka üks lisanupp, aga seda on ebamugav kasutada.

Trust on odav tootja ning nii tuleb aru saada, et hiir on kerge, ja rõõmustada, et neli tillukest libisemispatja kuidagigi tööga hakkama saavad. Rulli taga olev DPI nupp vahetab ainult kahe kiiruse, 800 ja 1600 vahel. Tarkvaraplaadil on nuppude seadistaja ja makrode tegija. Windowsi draiverit ei uuendata ja nii jääb hiire ja arvuti andmevahetuskiirus jällegi kõige aeglasemaks, 125 Hz juures aga kannatab täpsus tuntavalt. Testprogramm on jällegi segaduses, andes erinevaid skoore, kuid mitte kordagi kiitvat.

Võib olla Predaatoril oli sobiv käpp selle hiirega mängimiseks, kuid meie toimetuse liikmetel mitte. Ja kui teil pole ühel käel kahte pöialt, siis arvatavasti ei sobi see hiir ka teile. Endale ära osta, kingi sõbrale, kui tahad teda võita.

[d] HINNANG:

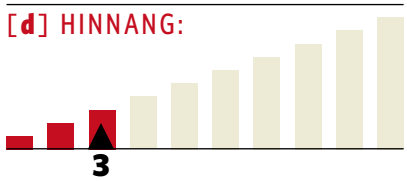

3

Niisama tavahiireks sobib, mänguhiirte liigasse pole tal aga paslik trügida. Liiga lahjad omadused ja puudulik võimekus.

Esimene vasikas ikka aia taha

EVERGLIDE G-1000, Photopoint, 469 krooni

● EverGlide on kuulsust kogunud heade hiiremattidega. Nende seni ainuke hiir G-1000 valmistab aga totaalse pettumuse. See on kole ja ebamugav. Tundub, et kasutatud on kõige odavamaid materjale. Kest on samasugusest plastist nagu säästuhiirtel, rull on sile ja kogub mõnuga tolmu.

Rulli ees ja taga on DPI kõrgemale või madalamale seadistamise (kolm astet) nupud, kuid vähemalt testimudelil on tagumine kolmnurkne nupp liiga madal ja käib kehvalt. Mingit indikaatorit hetkekiiruse kontrollimiseks pole.

Muudest nuppudest töötab hästi vaid vasakpoolne põhinupp, kõik teised, eriti pöidlanupud, käivad liiga tugevalt ja valjult. Tarkvara pole – ei teagi, kas see on hea või halb.

Optiline hiir reageerib kiirelt, kuni 1600 DPI-ga, on libeda minekuga ja näitab testis üles väga head skoorimisvõimet, aga oleks ta ka pihus mõnus...

Praegu jääme seisukohale, et selle hiire võiks osta ainult tagavarahiireks, kui ta oleks kümme korda odavam. Siiski võiks Everglide uue katsetuse teha, sest Zboardide tegija Ideazoni teine hiir on suurepärane. Loodetavasti leiavad insenerid soojas San Diegos selleks aega.

[d] HINNANG:

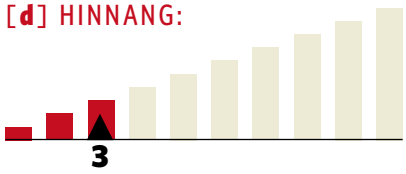

Kohmakas ja ebamugav isegi tavatöös. Hind ei sobi kohe sugugi, sama raha eest saaks kaks paremat alternatiivi.

Poolik projekt

A4TECH X-700F, küsi arvutipoodidest, umbes 240 krooni

● X-700F oli A4Techi uusim mänguhiir kuni testi alustamiseni. Siis lasi firma välja terve FS (*Full Speed*) seeria, kus vanad mudelid uuendatud ja osad päris värsked, nt X-705, X-755, X-766 (käejahutaja ja -soojendajaga).

Tähekoodid ja uus välimus ajasid orienteerumise senisest veelgi keerulisemaks (F tähendas siiani *Fire*-nuppu, kaks viimast numbrit tähistasid kiirust, lisaks välimuse koodid jne), kuid see pole tähtis. Kurb on, et üllitised testi ei jõudnud.

X-700F on testi odavaim, ja see annab ka tunda: libisemispadjad on kehvad ning nupud pehmed ja ebakonkreetsed. Kuju ja kate on üllatavalt käepärased, kuid kasutamise teeb keerukaks kaalujaotus (raskuskese tagaosas).

Tegijad kirjutavad, et see on parem pihuga mängimiseks, kuid reaalselt on see ebamugav. Kiirete tulistamiste mängimiseks jääb hiirel võimust puudu, aga pole ime, et A4techi enda testiprogramm kingib hiirele väga hea skoori.

Peale hea kuju on hiirel korralik rullik, kolmikklõpsamise nupp kas meeldib või mitte, sõltub inimesest.

Et massi hulgast silma paista, on X-700F-il kolm trumpi: ta on testi ainuke ainult 1000 DPIga hiir, üks kahest, millel pole kaasas tarkvara, ja üks kolmest, millele tuleb USB üleminek PS2-liidesele.

[d] HINNANG:

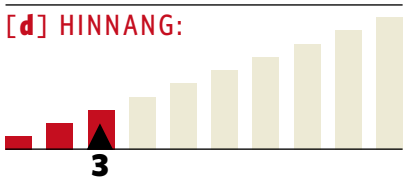

Loodetavasti on mudeliuuendus parem, sest kui (palju) asju parandada, saaks sellest hea säästuhiire. Praegu aga kehvapoolne.

Katastroofiline must lesk

GENIUS NAVIGATOR 335, ära küsi poodidest, -

● Geniusel on ühe käe sõrmede jagu mänguhiiri, üks käib isegi pooleks ja moodustab puldi. Testi suudeti meile hankida ainult üks, kõige väiksem, aga see-eest ilusaim.

Sülearvutite ja laste jaoks loodud süsinikplastist kattega minihiir on meeste mängulusti rahuldamiseks liiga väike, laste jaoks on kuju mugav. Peaaegu oleks ta aga testilaualt katkiseks kuulutatuna minema lennanud, kui me poleks juhtunud täiesti poolkogemata hiirt lauapinnale tõstma.

Nimelt on Navigator 335 äärmiselt pirtsakas pinna suhtes. Ühegi meie mängurimati (!) peal kursor ei liikunud, lauapind ja üks täiesti tavaline kontorimatt silma alla kõlbasid, aga sujuvast liikuvusest võis vaid unistada.

Kahe ebamugavalt kõva nupu vahel on liiga libe rullik. Viimase taga on kaks nuppu. Üks on programmeeritav lisanupp, teine vahetab 800 ja 1600 DPI sätet. Tarkvaraga saab DPI vahetamise kinni keerata ja paari nuppu seadistada. Mõttetu.

Testiprogrammi arvates ei kõlba see hiir millekski, ja tal on õigus. Kõige nõudlikumates kiiretes tulistamismängudes on peaaegu võimatu edukas olla. Oskuste asemel saab määravaks õnn, mis on mängurihiire puhul vastuvõetamatu. Pole aus kinkida see väiksemale vennale ja siis teda võita.

[d] HINNANG:

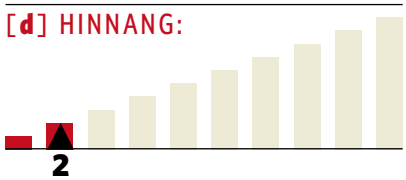

Ilus, aga see on ka kõik. Absoluutselt jube hiir, isegi tavatöös! Üle väga pika aja halvim hiir, mida oleme katsunud. Hoidke eemale!

SUUR TEST

Mänguriihired

	Logitech G5	Ideazon Reaper Edge	Razer DeathAdder	Logitech G3	Razer Copperhead	Logitech G9	A4Tech X-750BF	Razer Diamondback 3G	Microsoft SideWinder	Logitech MX518	OCZ Equalizer	Microsoft Habu	Revoltec Fight-Mouse Advanced - Steel Grid -	Trust GM-4600	Saitek GM3200	Razer Krait	Cyber Snipa S.W.A.T.	Cyber Snipa Intelliscope	Ideazon Reaper Gaming Mouse	Point of View L1600	Trust GM 4200	EverGlide G-1000	A4Tech X-700F	Genius Navigator 335
Silm	Laser	Laser	Optiline (3G IR)	Laser	Laser	Laser	Laser	Optiline (3G IR)	Laser	Optiline	Laser	Laser	Laser	Optiline	Laser	Optiline	Laser	Laser	Optiline	Laser	Optiline	Optiline	Laser	Laser
Eraldusvõime (vaikimisi astmed)	2000 DPI (400/ 800/ 2000, + ise saab lisada)	3200 DPI (800/ 1200/ 1600/ 2000/ 3200)	1800 DPI	2000 DPI (800/ 1600/ 2000, + ise saab lisada)	2000 DPI	3200 DPI (400/800/ 1600/ 3200, + ise saab lisada)	2500 DPI (600/800/1 200/1600/2 000/2500)	1800 DPI (800)	2000 DPI (400/800/ 2000)	1800 DPI (400/800, 1800, + ise saab lisada)	2500 DPI (400/800/1 200/1600/2 000/2500)	2000 DPI (400/ 800/ 1600/ 2000)	2000 DPI (400/ 800/ 1600/ 2000)	2000 DPI (600/ 800/ 1200/ 1600/ 2000)	3200 DPI (800/ 1600/ 2400/ 3200)	1600 DPI	800/1600 DPI	1000/2400 DPI	1600 DPI (400/ 800/ 1600)	1600 DPI	1600 DPI (800/ 1600)	1600 DPI (400/ 800/ 1600)	1000 DPI	800/1600 DPI
Andmeedastussagedus	500 Hz (tarkvaraga seadistatav 125-1000 Hz)	1000 Hz	500 Hz (tarkvaraga seadistatav 125-1000 Hz)	500 Hz (tarkvaraga seadistatav 125-1000 Hz)	125 Hz (tarkvaraga seadistatav 125-1000 Hz)	500 Hz (tarkvaraga seadistatav 125-1000 Hz)	125 Hz	125 Hz	500 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz (tarkvaraga seadistatav 125-1000 Hz)	500 Hz	125 Hz	300 Hz (reaalne 570 Hz)	125 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz	125 Hz
Pilditöötluskiirus	6,4 megapikslit/s	-	5,8 megapikslit/s	6,4 megapikslit/s	-	6,4 megapikslit/s	6,4 megapikslit/s	5,8 megapikslit/s	-	5,8 megapikslit/s	6,4 megapikslit/s	-	6,4 megapikslit/s	5,8 megapikslit/s	4,5 megapikslit/s	5,8 megapikslit/s	-	-	-	-	-	5,8 megapikslit/s	5,8 megapikslit/s	-
Kaadrite lugemine	-	-	6400 fps	-	7080 fps	-	7080 fps	6400 fps	7080 fps	-	7080 fps	7080 fps	7080 fps	-	10 000 fps	6400 fps	6400 fps	10 800 fps	6469 fps	6600 fps	-	-	6500 fps	-
Maksimaalne kiirendus	20 *g*	20 *g*	15 *g*	20 *g*	20 *g*	20 *g*	20 *g*	15 *g*	20 *g*	15 *g*	20 *g*	20 *g*	20 *g*	15 *g*	20 *g*	15 *g*	-	-	15 *g*	-	20 *g*	15 *g*	15 *g*	-
Maksimaalne kiirus	1,15–1,65 m/s	1 m/s	1,5 m/s	1,15–1,65 m/s	1,14 m/s	1,15–1,65 m/s	1 m/s	3 m/s	1,14 m/s	1 m/s	1 m/s	1,14 m/s		1 m/s	1 m/s	1 m/s	0,7 m/s	-	1 m/s	-	1,65 m/s	1 m/s	1 m/s	-
Nuppude arv: töönupp (k.a rullikunupp)/DPI vahetus/muu	7/2/1	5/1/0	5/0/1	5/1/0	7/0/1	5/2/2	6/1/0	7/0/0	5/3/2	6/2/0	6/1/0	5/2/1	5/1/0	6/1/0	5/1/1	3/0/0	6/1/0	6/1/0	6/1/0	5/0/1	6/1/0	5/2/0	4/0/0	4/1/0
Vahetatavad raskused	8 x 1,7 g, 8 x 4,5 g	-	-	-	-	4 x 4 g, 4 x 7 g	-	-	3 x 10 g, 1 x 5 g	-	-	-	20 g, 15 g, 10 g	-	7 x 4,5 g	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MiceJudge ver 5.0 skoor	92 / A+	93 / A+	93 / A+	96 / A++	95 / A++	96 / A++	95 / A++	95 / A++	000 (kokkusobimatus)	90 / A+	95 / A++	95 / A++	95 / A++	95 / A++	84 / A-	96 / A++	95 / A++	87 / A	87 / A	Pole kindlat tulemust	Pole kindlat tulemust	95 / A++	95 / A++	70 / -
Punkte	9	8	8	8	8	8	7	7	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	4	3	3	3	2
Koht	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**	**14.**	**15.**	**16.**	**17.**	**18.**	**19.**	**20.**	**21.**	**22.**	**23.**	**24.**

Mõisted

● Eraldusvõime: DPI (*dot per inch*) on tegelikult vale ühik, kuid kuna enamik tootjaid kasutab seda, siis lähevad kõik vooluga kaasa. Õige oleks CPI (*counts per inch*). Number näitab, kui mitu korda loeb hiire «silm» pinda ühe tolli liikumise ajal. Enamik hiiri võrdsustab ühe lugemise ekraanil ühe piksliga. Nii et kui mängid FPS-mängu 22" monitoriga lahutusvõimes 1680 x 1050, siis hiire 1600 DPI korral saad ühe tolli (2,54 cm) võrra hiirt ühes suunas liigutades teha enda ümber peaaegu täisringi. Mida suurem on DPI, seda vähem peab hiirt liigutama. Enamikele mängijatele piisab 1600–2000 DPIst täiesti. Suuremaid numbreid on vaja suuremate pildiresolutsioonide korral. Suuremat DPId loetakse paremaks, sest see teeb liikumise kiiremaks, kuid liigne ralli suuremate numbrite poole on mõttetu.

● Andmeedastussagedus e teavitusintervall (*USB reporting, polling rate, sample rate, response*) – näitab, kui mitu korda sekundis saadab hiir arvuti protsessorile infot. 125 Hz on minimaalne (8 ms), astmed lähevad paremaks 250 Hz (4 ms), 500 Hz (2 ms) ja 1000 Hz (1 ms) juures. Kiiretes mängudes, nagu võrgutulistamine, on see ülitähtis, sest aeglane andmeedastus teeb kursori teekonna hüplikuks. Mida tihedam andmeedastus, seda sujuvam sihik ja täpsem käsi. NB! Tihedam andmeedastus koormab rohkem ka protsessorit.

● Pilditöötluskiirus, kujutise töötlemine (*image processing*) – ühikuks on megapikslit sekundis (Mpics/s) ja see näitab silma poolt kogutud informatsiooni läbitöötlemise jõudlust. Suurem on parem.

● Kaadrite lugemine – näitab, kui palju optika sekundis kaadreid loeb ja töötleb (fps, *frames per second*). Mida rohkem, seda parem.

● Maksimaalne kiirendus (*max acceleration*) – näitab, kui järsku liikumahakkamist suudab silm veel liikumisena tuvastada. Suurem number on parem. Kiirenduse ehk g-jõudude tähis on kaldus väike *g*.

● Suurim kiirus (*max speed*) – näitab, kui kiiret libisemist suudab silm sujuvalt lugeda, enne kui pilt hakkab hüplema. Suurem number on parem, loetakse meetrit sekundis (m/s) või IPSides (*inch per second*). Tähtis madala DPIga mängivatele mänguritele, sest nemad peavad hiirt kiiremini liigutama.

SUPERLIHTNE.
LIHTSALT SUPER.

PENTAX K100D Super. Koos kaamerasisese värinastabilisaatoriga.

Sinu ees on haruldase innovatsiooni tulemus – parem kaamera kui kunagi varem ja seda väiksema raha eest! Uuel PENTAX K100D Super kaameral on kõik, mida särav fotograafia sulle pakkuda võib: kaamerasisene värinastabilisaator, sensori tolmueemaldus, 11-punkti autofookus ja mitmekesine värvidünaamika. Parimad fotod on vaid silmapilgu kaugusel!

PENTAX – fotograafia on kirg.

Hind: **8990.-**

K100D Super

Suuremad edasimüüjad: Photo Point, kaubamaja, enter, K-Arvutisalong, fotoluks, EURONICS

PENTAX

www.pentax.ee

Neli kanget printerit

See on sõnulseletamatu tunne, kui näed enda tehtud pilti millimeeterhaaval printerist välja libisemas. Aga mitte lihtsalt printerist, vaid hiiglaslikust printerist, suurena nagu pool plakatit. [digi] pani sel kuul joonele neli A3+ formaadis fotoprinterit.

● Kõige rohkem kahju on sellest, et isegi peale ligi kolmenädalast ootamist ei saanud me testi oma senist lemmikprinterit suurte seast: HP Photosmart Pro B9180, mis märtsikuu [digis] «Järele proovitud» rubriigis testitud sai ning meie arvamust kodus trükkimise mõttekusest igaveseks muutis. Väga oleks tahtnud teada, kuidas see HP printer Epsonitele ja Canonile vastu seisab, aga kui HP ei suutnud mitme nädala jooksul hankida roosat tinti, sai meie aeg lõpuks otsa ja olime sunnitud testi ilma temata tegema. Teisest küljest on siin aga vast mõttekoht tulevastele printeriostjatele: kas teie tahaksite mitu nädalat ilma roosa tindita olla?!

B9180 asemel on meil seekord testis üks teine HP, Photosmart Pro B8350, mis on suuremast vennast poole odavam ja võistleb teises kvaliteediklassis. Aga veel võistlejaid: kaks Epsonit ning üks Canon. Ja ongi Eesti turu suuremad tegijad esindatud. Nii Epsoni kui Canoni printereid testisime [digis] esimest korda ning tuleb öelda, et kumbki suurfirma ei petnud oma kvaliteedile seatud ootusi.

Testitud printerite hinnad erinevad ligi kolm korda, aga ka seekord ei saanud me ei absoluutse kvaliteedi ega testitulemuste pingerida seada hinna järgi. Eri hinnaklasside vahed on mõnikord rohkem, mõnikord vähem märgatavad, aga fotoprinterite puhul tuleb alati arvestada veel ühe teguriga – aeg.

Väljatrükid kipuvad ajaga haihtuma ning tootjad on kõvasti vaeva näinud, et need kauem püsiksid. Peale vaadates pole aru saada, et Epson R2400 on palju kallim kui Epson 1400, aga süvenedes selgub, et R2400 kasutab teist tüüpi tinte, mis peavad ajale paremini vastu kui 1400 tindid. Pikema säilitamise nimel tasub pildid trükkida just spetsiaalsele Epsoni paberile ja panna veel klaasi alla ka.

Teine tegur on hind, aga mitte printeri, vaid väljatrüki oma. Üks läikiv A3+ paberileht maksab 40–50 krooni, millele lisandub veel tindi hind. Näiteks Epson R2400 täitmine kuue kassetiga maksab 1500 krooni. Seega võid ühe suure pildi hinnaks rahulikult arvestada umbes 80 krooni ning see tähendab, et sa ei taha katsetada draiveriseadistustega või paberi natuke viltu söötmisega, vaid sul on esimesel korral vaja usaldusväärset tulemust.

Kõike seda arvesse võttes ei huvitanud printerite trükikiirus meid selles testis peaaegu üldse. Pole suurt vahet, kas oodata oma pilti 5 või 10 minutit, peaasi, et tulemus tuleks kohe esimese korraga maksimaalselt hea. 80krooniseid fotosid sa päevad läbi niikuinii ei trüki.

Aga nüüd trükkima!

SVEN VAHAR, HENRIK ROONEMAA

Tippkvaliteet väga hea hinnaga

EPSON STYLUS PHOTO 1400, Kulbert, 6600 krooni

● Lubage esitleda testi võitjat, Epson Stylus Photo 1400! Kui üks 6600 krooni maksev fotoprinter trükib sellise kvaliteediga pilte, siis ei saa maailma lõpp kaugel olla. Mis sellest, et hinna poolest kuulub ta nii suurte printerite juures pigem odavamasse klassi, on tulemus esmaklassiline ning kannatab võrdluse välja isegi üle kahe korra kallima venna, Epson Stylus Photo R2400-ga.

Jah, R2400 oli parem ja täpsem ning eriti oli see näha meie mustvalge testpildi puhul, kuid vahed on koduses kasutuses väga väikesed ning meie arvates on Stylus Photo 1400 piisavalt hea printer piisavalt hea hinnaga, et õigustada talle esikoha andmist. Hinna-kvaliteedi suhe on ideaalselt paigas.

Sarnaselt teiseks tulnud R2400-le, on sellegi printeri väljatrüki kvaliteet hea ilma seadistustes peent näputööd tegemata. Pilditöötlustarkvaraga paika timmitud pildi võib selle printeriga pimesi välja lasta ja olla kindel, et tulemus on originaalilähedane. Seadistused on praktiliselt identsed kallima venna omadega, kuid puudu on näiteks paberiseadistuste peenhäälestus, kus saaks valida värvitihedust ja kuivamiskiirust. Printides Epsoni paberile, pole seda tõenäoliselt vajagi, sest paberitüüpidele vastavad profiilid tulevad draiveritega kohe kaasa.

Väljatrükk on loomutruu, üleminekud on paigas, heledam ots ei paista põlenud ega alumine määrdunud ning toonierinevustest originaaliga saab aru vaid kõrvuti vaadates. Otse laual kõrvutades on vahe sees ka R2400 väljatrükiga, kuigi mitte suur. Canoni ja HP väljatrükkidele annab Epson Stylus Photo 1400 puhtuse ja täpsusega silmad ette.

[d] HINNANG:

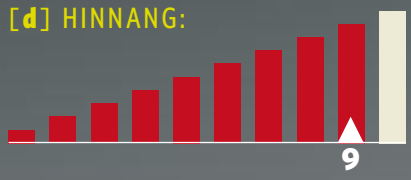

SVEN VAHAR

Parimatest parim, aga kallivõitu

EPSON STYLUS PHOTO R2400, Kulbert, 14 790 krooni

● See oli meie testi kõige kallim ja ühtlasi kõige parem printer ning tegelikult oleks võinud esikoha vabalt ka temale anda. Hind sai seekord määravaks, aga kes ajab taga kvaliteeti ega hooli hinnast, sellele julgeme soojalt just seda printerit soovitada. Väljatrükk on esmaklassiline nii värvilises kui mustvalges versioonis.

R2400-l olid testi kõige informatiivsemad draiverid. Kuigi värvinivoo indikaator oli ka Canoni draiveritel, oli Epsonil see selgem ja ülevaatlikum. Draiverites saab seadistada kõike, mida iganes vaja võiks minna, kuni värvitiheduse ja kuivamisajani välja. Paberi liikumine printeris on kindel ning täpne, ka lohakalt pandud paber tuleb teiselt poolt välja joondatuna ja pilt on paberil otse.

Plaadil olevad draiverid Windows Vista jaoks ei sobi, ent uuem versioon on veebist saadaval. Printimisel võib värvihalduse usaldada draiverite hooleks. Valides õiget tüüpi paberi, tulevad printerist loomulikud ja tasakaalus värvid. Ka sellel printeril saab sisse lülitada foto värviparanduse, kuid see tuleb spetsiaalselt üles otsida ja sisse lülitada, erinevalt Canonist, millel see tuleb välja lülitada. Ka mustvalge väljatrükk on testi parim, kuigi siin on vahed väiksemad kui värvilise väljatrüki puhul. Samuti leiab seadistustest võimaluse lisada väljatrükile vesimärk, saab kasutada juba olemasolevaid (Do Not Copy, Confidential jne) või lisada oma tekst või pilt.

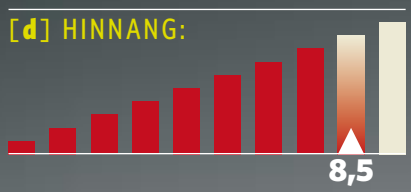

Miks nii kärtsud värvid?

CANON PIXMA PRO 9000, Overall, 9900 krooni

● Canoni printerit hinnates olime veidi hädas. Tegemist on hea printeriga, selles pole mingit kahtlust. Aga pärast testpiltide väljatrükkide võrdlust ning fotograaf Egert Kamenikule korraldatud pimetesti sai selgeks, et Canonile kuulub kolmas koht ning mitte kõrgem.

Printimisvalikute dialoog on lihtne, arusaadav ning ilmekas. Erinevalt Epsoni või HP draiveritest saab siin veel enne printimist muuta tonaalsust ja värviküllastust, lasta pilti Canoni arusaamadele vastavalt optimeerida ning rakendada fotole müravähendust.

Sellest, et sihtgrupiks on pigem pühapäevapiltnik kui professionaal, saab aru väljatrüki järgi, mis on vaikeseadistustes oi kui kärts! Lilli ja liblikaid printides ei saa ülekeeratud värvidest väga arugi, aga nahatoonid paistavad küll hoopis teistsugused kui arvutis oleval pildil. Heleda nahaga inimesed jäävad rõõsat notsukarva ja tõmmumad näod löövad lõkendama.

Keerates maha automaatse värvikorrektsiooni, on värviüleminekud paigas, kuid domineerima jäävad soojad toonid. Seadistustega mängides õnnestus lõpuks saada pilt, mis eraldi tundub loomutruu, kuid kõrvutatuna Epsonite väljatrükkidega on endiselt liialt värviline. Mustvalge on paigas ning kannatab testi võitjaga võrdluse välja. Ikkagi ei saa mööda vaadata sellest, et Epson trükib oma 6600kroonise hinna juures loomutruumaid pilte.

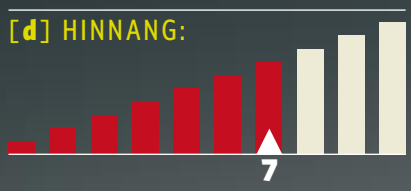

Viltu ja valesti

HP PHOTOSMART PRO B8350, Zebra, 5260 krooni

● Printeri draiveri seadistused on küll lihtsad ja arusaadavad, sõnastiku järele pole vaja haarata, aga paberiformaatide valik on kui puder ja kapsad. Läbisegi on ISO-standardi järgsed formaadid ning mõõdud tollides ja millimeetrites. Epsonilgi on valikus nii ühed kui teised, kuid kogu loetelu on korrastatud. Üritades valida mõnda eksootilisemat formaati, tuleb HP valikuid tükk aega mõttega lugeda.

Paberi laadimine on selle printeri puhul lausa omaette rituaal. Kord tõmbas printer paberit tühjalt läbi neli korda, kord pääsesime ühe korraga. Kordagi ei õnnestunud printerile paberit nii ette anda, et ta seda ka esimese korraga printima asuks.

Sarnaselt Canonile kulus normaaltoonides pildi saamiseks mitu katset. Vaikimisi on värvikorrektsioon sisse lülitatud, mis teeb värvid pilkupüüdvaiks, kuid kunstlikeiks. Parema tulemuse saavutamiseks tuleb värvikorrektsioon välja lülitada.

Mustvalge väljatrüki puhul valmistas Photosmart Pro B8300 teistega võrreldes pettumuse. Kuidas me ka ei mänginud, päris puhtaid halltoone ei õnnestunud meil saada, ikka jäi üleminekutele kerge vine.

Üleminekute samm oli järsem kui teistel ning järgud kohati silmaga näha. Samuti olid A3 väljatrükil ühtlasel värvitaustal eristatavad printimispea liikumisjooned.

See oli ka testi ainus printer, mis suutis paberi viltu läbi tõmmata ja pildi kiiva printida.

[d] HINNANG:

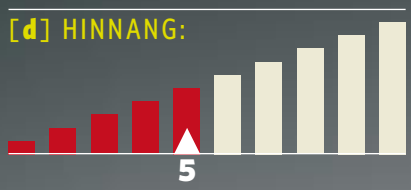

[TULEMUSED]

1 Epson Stylus Photo 1400

Kui 6600 krooni eest saab nii hästi trükkiva printeri, ei pea kaua mõtlema. Tippklass.

2 Epson Stylus Photo R2400

Kõrgema klassi printer, kallis, aga ka väga hea. Kui ajad taga ülimat kvaliteeti ja oled nõus maksma, on see printer sulle.

3 Canon Pixma Pro 9000

Üritab ise piltide värvi hästi kärtsuks keerata ja tulemus on ebaloomulik, aga kui teda natuke draiveritest õpetada, saab täitsa asja.

[digi] ütleb:

● See, et [digi] printeritesti võidab seekord Epson, oli meil selge siis, kui olime kõigiga esimesed väljatrükid teinud. Tasemevahe oli ilmne. Epsonid on mõeldud kasutajale, kes tahab saada tõetruud ja neutraalset tulemust.

Canon kippus värve kärtsuks keerama ning HP-l oli probleeme nii trükikvaliteedi kui paberi söötmisega.

Küsimus oli vaid, kumb Epson võidab. R2400 trükk oli kvaliteetsem, aga Stylus Photo 1400 on nii palju odavam, et väikese kvaliteedivahe juures andsime esikoha talle.

Enamuse amatöörfotograafide piltide puhul on nende kahe printeri kvaliteedivahe nii väike, et sellest saab aimu vaid kõrvutades.

R2400-l on terve rida muid plusse, aga me võtsime endale vabaduse keskmise kasutaja eest otsustada, et hinnavahe on olulisem.

Turul on veel üks kange tegija: HP Photosmart Pro B9180, kuid tema jäi õnnetuseks testist välja. Epsoneid julgeme igale fotohuvilisele soojalt soovitada.

TOSHIBA *soovitab* Windows Vista® Home Premium

TOSHIBA
Leading Innovation

Naudi suurepärast disaini

TOSHIBA Satellite A210-16G

TOSHIBA *Satellite A210-16G* **15899,-**

AMD Turion 64 X2 TL-60 2.0GHz protsessor
Windows Vista® Home Premium
TruBrite 15,4" WXGA laiekraan
ATI-M HD2600 256Mb
2x1024 Mb DDR2-667 mälu

DVD±RW *Super Multi* (DL)
200 Gb 5400rpm HDD kõvaketas
Wireless LAN 802.11, *Bluetooth®*, *Express Card*, kaardilugeja
1.3M Camera, *S-Video*, IEEE1394, 4xUSB 2.0
2 aastat garantiid, 2,7 Kg

Intel, the Intel logo, the Centrino logo, and Centrino are trademarks of Intel Corporation in the U.S. and other countries. Microsoft, Windows and Windows Vista are either registered trademarks or trademarks of Microsoft Corporation in the United States and/or other countries.

RTF EURONICS DATAGATE ARVUTID flex SÜLEARVUTIKESKUS mm mkromaailm RapO

Haara oma tehnikal sarvist!

KUIDAS...

Tark rubriik!

Kuidas objektiivi osta? 2. OSA

LK 64

ARVUTI

Kuidas valida varundusviisi?

LK 60

Kuidas korraldada LAN-*party*'t?

LK 62

MOBIILTELEFON

Kuidas teha mobiilihelinat?

LK 68

HELI JA PILT

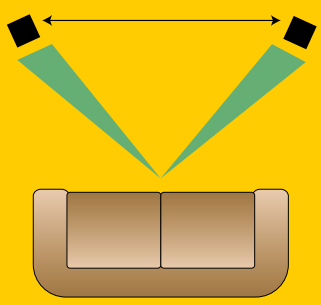

Kuidas paigutada kõlareid?

LK 70

KUIDAS...

valida varundusviisi

Varukoopia on üks neist asjadest, mille vajalikkusest ei saa enne aru kui häda käes. Küsimus pole selles, kas varukoopiaid teha või mitte, küsimus on selles, milline varundusviis valida. CD-plaat varundusmeediana on oma aja ära elanud.

1. 1. CD-plaat

Vana hea CD-plaadi eeliseks muude võimaluste ees on odavus ja kättesaadavus. Kui arvutiga peaks midagi juhtuma, siis CD-plaadilt saab andmed kätte praktiliselt igas suvalises teises arvutis. Suurimaks puuduseks on tänapäeval juba väikeseks jääv mahutavus. Ainuüksi 4 GB MP3-mängijasse mahtuvate lugude varundamiseks kuluks 6 CD-plaati.

CD-plaatide säilivusajaks antakse optimistlikel hinnangutel üle 50 aasta, aga küllap on paljud omastki käest kogenud, et müstilistel põhjustel võivad plaadid paari aastaga rikneda. Tasub teada, et mitmekümne- kuni saja-aastasest säilivusest rääkides peetakse silmas eelkõige vabrikus pressitud plaate. Kodus isekirjutatud plaadid riknevad kergemini. Plaatide hea tervise tagamiseks tuleks vältida nende paindumist, hoida neid vertikaal-, mitte horisontaalasendis ning kaitsta ulatuslike temperatuurikõikumiste, otsese päikesevalguse ja kriimustuste eest. Plaati kahjustab kõik, mis muudab plastikihti rabedamaks või vigastab peegeldavat kihti.

Varundamiseks ei tasu mingil juhul osta kõige odavamaid CD- või DVD-toorikuid. Reeglina kasutatakse viletsamate plaatide puhul ka odavamaid ja nigelamaid materjale ning isegi suhteliselt hästi hoitud plaat võib ühel hetkel minna «hallitama»: peegeldav kiht hakkab oksüdeerumise tagajärjel lagunema. Mõnede tootjate pikemaaegseks arhiveerimiseks mõeldud toorikud kannavad spetsiaaltähistust, nt Verbatimil tähis Archival Grade ja Kodakil Preservation Gold. Kuldne vahekiht peab oksüdeerumisele paremini vastu ning eeldusel, et plaat mehaaniliselt vigastada ei saa, kestab kauem.

100 GB varundamiseks 700 MB mahutavusega plaatidele on vaja 143 toorikut maksumusega umbes 858 krooni (6 krooni tükk). Gigabaidi hind on 8,58 krooni.

2. 2. DVD-plaat

Tavaline DVD-plaat mahutab 4,7 GB ning DL-tüüpi plaat 8,5 GB. Sama riiuliruumi ja praktiliselt sama hinna eest saab mahutada 6–7 CD-plaadi jagu varukoopiaid. Nii pole tarvis ühest gigabaidist suuremaid faile tükeldada ega pärast taastamisel kokku liita. Pressitud DVD-plaatide eluiga on tootjate sõnul 50–100 aastat, kuid nagu ka CD-plaatide puhul, on see isekirjutatud plaatidel tunduvalt väiksem. Sõltuvalt hoiutingimustest ja plaadi kvaliteedist võivad needki sarnaselt CD-plaatidega paari aasta pärast loetamatuteks muutuda.

CD- ja DVD-plaatide hoiustamistingimused olgu samad ning ka siin kehtib reegel, et «saad seda, mille eest maksad». Nii CD- kui DVD-plaatidele tehtud varukoopiaid tuleks regulaarselt paar korda aastas kontrollida ning vastavalt oma riskilembusele kord aastas või iga paari aasta tagant igaks juhuks uuesti uutele plaatidele ümber kirjutada.

3. 3. Kõvaketas

Kõvaketta eeliseks varundusseadmena teiste võimaluste ees on suur mahutavus ja andmeedastuskiirus. Nii on kõvakettale võimalik teha automatiseeritud varundust ka andmete puhul, mis ületaksid CD- või DVD-plaadi mahu. 10 GB andmete igaöiseks automaatvarundamiseks optilised andmekandjad ei sobi. Samuti võivad andmed hästi hoitud kõvakettal säilida kauem kui CD- või DVD-plaatidel. Praegugi leiab arvuteist 15 aastat vanu kõvakettaid, mis jätkuvalt töötavad ja millelt pole andmed kuhugi kadunud.

Suuremate andmemahtude kiireks varundamiseks ja taastamiseks on kõvaketas hetkel parim variant. Kodukasutuseks sobivad imehästi välised USB-kõvakettad.

100 GB mahuga kõvaketta saab osta 900 (lihtsalt kõvaketas) kuni 1300 (USB-liidesega korpuses kõvaketas) krooni eest. Gigabaidi hind 9–13 krooni.

4. Välkmälu

Varukoopiaid võib teha ka välkmäluseadmetele. Siia alla ei käi mitte ainult USB-mälupulgad vaid ka mälukaardid. Vähesed tulevad selle peale, et kui häda käes, siis võib faile kopeerida ju ka fotoaparaadi või telefoni mälukaardile. Pole midagi vihastamapanevamat kui hakata nädalavahetusel arvutit üle installima ning avastada, et unustasid osta plaaditoorikuid, kuhu tähtsad asjad vahepeal ümber tõsta. Kui arvuti tunneb telefoni või kaamera ära sarnaselt mälupulgaga, saad sa sealt mitte ainult pilte arvutisse tõsta, vaid kopeerida sinna omakorda suvalisi faile. [digi] toimetajad on mälupulga puudumisel korduvalt vajalikest dokumentidest ajutisi koopiaid kaamera mälukaardile teinud.

Mälukaardid ja USB-mälupulgad võtavad teiste varundusmeediatega võrreldes väga vähe ruumi ning on võrreldes plaatide ja kõvaketastega vastupidavamad. Puuduseks on oma mahu kohta väga kõrge hind.

100 GB varundamiseks läheks vaja 13 8 GB mälupulka hinnaga umbes 13 000 krooni (1000 krooni tükk) või 26 4 GB mälukaarti umbes 15 600 krooni eest (600 krooni tükk). Gigabaidi hind 130–156 krooni.

5. Võrguseadmed

Üha populaarsemaks on saamas varundamiseks mõeldud võrguseadmed. Varundusmeediaks on neil seadmetel endiselt kõvaketas, ent eeliseks tavalise välise kõvaketta ees on andmetele juurdepääsetavus kogu võrgust. Kui varukoopiad on vaja teha ainult ühes arvutis, on lihtsam ja odavam kasutada välist kõvaketast, kui aga on vaja varundada sageli mitmeid arvuteid, on kindlasti mõttekas mõelda võrguseadmele. Nii on ka lihtsam sünkroonida lauaarvutit ja sülearvutit, mille vahel sa seni võib-olla oled faile mälupulgaga liigutanud.

Säärased võrguseadmed on tavaliselt hinnakirjades nimega NAS (*Network Attached Storage*) või on need paigutatud lihtsalt kõvaketaste lehele, Hinnavaatluses näiteks kategooriasse RJ-45 ethernet liidesega. Sageli tuleb taoliste seadmetega kaasa ka üle võrgu varundamist võimaldav tarkvara. Ka peagi müügile jõudev Windows Home Server on varundamist võimaldav võrguseade.

100 GB varundamiseks sobivate võrgus töötavate kõvaketaste hinnad algavad umbes 2000 kroonist, kuid reeglina mahutavad need ka poolteist kuni kaks korda rohkem. Gigabaidi hind 100 GB andmete korral on üle 20 krooni.

6. Veebiteenused

Kõige popimaks ja järjest levinumaks viisiks on kasutada teenust, mis võimaldab faile hoida mõne teenusepakkuja serveris ja mille eeliseks on see, et suurema õnnetuse korral (üleujutus, tulekahju, vargus) jäävad vähemalt varukoopiad kuhugi alles. Erinevalt otse arvuti kõrvale või teise tuppa kappi ladustatud varukoopiatest hajutab võrguteenuste kasutamine riske palju paremini.

Üheks selliseks on näiteks Amazoni poolt pakutav S3 andmehoiuteenus (amazon.com/s3). S3 puhul saab failid üles laadida Amazoni serveritesse, kus neid hoitakse krüpteeritult ja mahupiiranguteta. Taoliste veebiteenuste eest tuleb aga maksta iga kuu, samas kui kõvaketta või DVD-plaatide puhul pääsed ühekordse väljaminekuga. Sellegipoolest on väiksemate andmemahtude korral Amazoni veebiteenus vägagi konkurentsivõimeline. 1 GB hoidmine maksab umbes 1,6 krooni (0,15 dollarit) kuus, millele lisandub veel umbes teist sama palju andmevahetuse eest. Näiteks 100 GB hoidmine selle teenusega läheb maksma umbes 165 krooni kuus. Koos 100 GB üleslaadimise ja sama hulga allalaadimisega kasvab summa umbes kolmekordseks, kuid kuna tasu andmemahu eest arvestataks S3 puhul terabaitide, mitte gigabaitidega, ei suurenda edasine andmete üles-alla loksutamine kuuarvet sugugi. Näiteks 10 GB andmete hoidmiseks selle teenuse abil kulub veidi alla 50 krooni kuus. Arvestada tuleks ka seda, et S3 kettaruumi saab kasutada selleks mõeldud eriprogrammidega nagu nt JungleDisk (jungledisk.com), S3 Backup (maluke.com/s3man), InfiniteBits (infinitebits.info) vmt.

Piltide varundamiseks sobivad hästi fikseeritud kuu- või aastamaksuga pildisaidid, nagu Flickr (flickr.com), Zooomr (zooomr.com) ja teised. Flickri aastamaks on 275 krooni, mille eest võib seal hoida piiramatus mahus ja piiramatu suurusega pilte. Kodumaine pildihoiuteenus Nagi (nagi.ee) näiteks pakub 500kroonise aastamaksu eest vaid 12 GB kettapinda igakuise üleslaadimise mahupiiranguga 2 GB. Zooomr on aga vähemalt hetkel veel täiesti tasuta ja piiranguteta.

[d] SVEN VAHAR

PANE TÄHELE!

- Enne varundamist mõtle läbi, kui suures mahus andmeid ja kui pika aja jooksul sa soovid säilitada. Mõtle ka sellele, kui mugav peab olema andmete kättesaamine ning kui lihtne on neist vajadusel omakorda koopiat teha.

KUIDAS...

korraldada LAN-*party*'t

Sinul ja su sõpradel on kõigil sama mäng, olemas on arvutid ja oleks nagu kuulnud, et kuidagi saab mitmekesi mängida. [digi] soovitab mõelda võrgupeo tegemise peale ning annab nõu, kuidas edukas ja lõbus koosviibimine korraldada.

1. Arvuti riistvara

Peale selle, et kõik arvutid peavad jaksama mängu «vedada», peab neil olema võrgukaart. Andmevahetuskiirusega 100 Mbit/s on väga hea, 1 Gbit/s gigabittkaardist on enam kui küll.

2. K-O-H-T!

Et kogunedes ei tekiks küsimust, kuidas ära mahtuda, tuleks valmis vaadata ka koht. Arvesta, et inimene + arvuti + kuvar + muu kila-kola võtavad ruumi ja vajadusel tuleks valitud kohas teha eeltööd (puhastus, toolide ja laudade otsimine jms). Üks suur ruum on mitmest väiksest ruumist lõbusama õhkonna saavutamiseks parem. Oleks hea, kui ruumis oleks ventilatsioon või vähemalt aken, kust värsket ja jahedat õhku peale voolaks.

3. Elektrijanused arvutid

Väga tähtis on ka koha elektrisüsteemi kontroll. Vaata, kui suur on su majapidamise elektrikilbi kaitse. Numbri taga olev A näitab voolutugevust. Seda, kui palju voolu vaja, saad teada, kui korrutad ühe komplekti võimsuse (keskmiselt 400 W) arvutite arvuga ja jagad tulemuse pingega (220 V). Näiteks nelja arvuti puhul:

4 x 400 (W) = 1600 (W)
1600 (W) : 220 (V) = 7,3 (A)

Vaja on vähemalt 8 A kaitset (soovitatavalt rohkem), ja seda ka eeldusel, et muid elektritarbijaid ei ole. Ja lõpuks – kaablite soojenemise (ja sulamise) vältimiseks tuleks kasutada võimalikult palju erinevaid seinakontakte.

4. Topeltkontroll enne sõitu

Enne, kui oma arvutiga sõbra poole sõidad, veendu, et kõik vajalik on kaasas. Tihti kipub maha jääma hiir, kuid vaata, et kotis oleksid ka hiirepadi, klaviatuur, (pikk) pikendusjuhe, võrgukaabel ja kõrvaklapid. Kõlarid pole hea valik, sest igaüks tahab kuulata enda, mitte naabri heli.

5. *Switch*, mitte *Hub*

Kui on rohkem kui kaks arvutit, on vaja *switch*'i (*hub* võib info vahetamisega hätta jääda ja mäng hakkab venima), kiirusega vähemalt 100 Mbit. Switch on seade, kuhu igast arvutist võrgukaablid kokku jooksevad, ja kui kõigil on arvutis kiired gigabitised võrgukaardid, tasub kiirema infovahetuse huvides investeerida ka gigabitt-*switch*'i (1000 Mbit/s).

6. Võrgutamine

Võrgukaabliteks on CAT5-kaablid RJ45-otstega. Neid ostes on parem pikkust varuga arvestada. Vaja on otsekaablit (*patch*-kaabel), mille otste värvirida on identne. Paljud uued targad *switch*'id ja võrgukaardid oskavad aga Auto MDI/MDI-X süsteemi abil ka «vale» kaablit (nt pööratud ehk *crossover*) kasutada. Kui arvuteid on ainult kaks, saab need omavahel otse (*switch*'i pole vaja) ühendada. Sel juhul on vaja pööratud otstega kaablit.

7. Turvalisus ennekõike

Kõigil mänguritel peab olema viirusetõrje või vähemalt va-

hetult enne tulekut viiruste suhtes kontrollitud arvuti, vastasel juhul võivad pahalased võrgus kõigile levida. Vastupidiselt aktiivsele viirustõrjele on soovitatav välja lülitada tulemüür, sest see võib blokeerida mänguserveri leidmise.

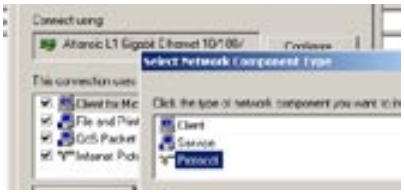

8. Võrguparameetrid

Kui arvutid üles seatud, tuleb need üksteisele nähtavaks teha. Mõlema arvuti Windowsil peab olema TCP/IP-protokoll (mis tavaliselt juba on peal). Kui mõni vanem mäng tahab mõnda muud protokolli (IPX vms), siis saab neid lisada *Control Panel -> Network Connections -> Local Area Connection -> Properties* (hiire parema kliki all) *-> Install* ja *Protocol*.

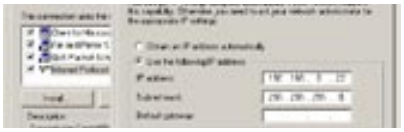

9. Keerulised numbrid

Kui kasutusel on ruuter, võiks IP-aadressi saamise ruuteri hooleks jätta. Selleks tuleb eelmises punktis *Properties* aknas teha TCP/IP peal topeltklikk ja jätta linnuke *Obtain an IP address automatically* ette. Kui on kaks arvutit otseühenduses, tuleb IP panna käsitsi. Reegel on, et viimane number peab olema erinev. Näiteks kui ühel on 192.168.0.22, siis teisel võib olla 192.168.0.44. IP-aadressi viimase tulba number saab olla 1-254. IP-aadressi all on *subnet*'i rida. Seal peab olema 255.255.255.0. Soovitatavalt tuleks ühiseks muuta ka võrgu nimi (*workgroup*). See aitab lihtsamini kaaslaste arvuteid võrgus näha.

VER 1.4

10. Mänguversioon

Kõikidel osalejatel peab olema installitud sama mänguversioon, st et kui kellelgi on installeeritud mängu viimane *patch*, peab ka teistel see paigaldatud olema. Kui on kuskil peal *mod*'id, peaks ka teistel sama olema. Lihtsam oleks varem kõiges kokku leppida ja kodus eeltöö ära teha, muidu kulub esimene tund vajalike installerite otsimisele ja paigaldamisele. Igaks juhuks võib keegi teha oma arvutisse jagatud kataloogi kogu vajaliku lisaga.

11. Server

Üks osalejatest peab tegema mängus serveri (soovitatavalt teistest võimsam arvuti). Kui ta ka ise mängida tahab, siis mitte *dedicated*. Mängus on tavaliselt koht, kus on *host* või *create server*. Serveri parameetrid on mängudel erinevad, kuid üldiselt saab valida kaarte ja matši kestust. Leidke ühine keel.

12. Ja mängima!

Edu kõigile! Ärge laske end ebaedust kõigutada, kuid ärge muutuge ka edust ülbeks. Vahepeal pidage pause, puhake käsi ja silmi. Kaasa võiks võtta näksimist ja juua. Vahepeal võib võrgu kaudu vahetada sõpradega kõvaketastel asuvat huvipakkuvat kraami (kuid mitte mängu ajal, see teeb võrgu aeglasemaks). Lõpetamisel seadke tuba ühiselt korda.

[d] LEHO LAHTVEE

Adobe Photoshop® Elements 6.0 UUS VERSIOON!

Too esile parimad pooled enda fotodest

- *Kasuta suurepäraseid võimalusi fotode sorteerimiseks ja haldamiseks lihtsal viisil*
- *Parenda fotosid nagu soovid — peen-reguleeri säri ja eemalda soovimatud elemendid*
- *Loo täiuslik grupipilt — vali soovitud osad erinevatelt kaadritelt*
- *Kohanda nahatooni loomulikumaks*

1499.-

Adobe Premiere® Elements 4.0 UUS VERSIOON!

Loo huvitav video ainult 15 minutiga

- *Redigeeri ja näe tulemust koheselt*
- *Paranda värisevat algmaterjali stabiliseerimisfiltri abil*
- *Kasuta sadu eriefekte, mida saad kohandada vastavalt soovile*
- *Kombineeri, kohanda ja lisa heliefekte*

1499.-

Adobe Photoshop® Elements 6.0 plus Adobe Premiere® Elements 4.0 UUS VERSIOON!

Täiuslik ja kergesti kasutatav pakett foto- ja videotöötluseks

2249.-

Ametlik maaletooja: Essen RFK OÜ
Lisainfo ja hulgimüük: tel. 621 2813, faks 621 2816

Adobe, Photoshop ja Premiere on kas registreeritud kaubamärgid või firma Adobe Systems Incorporated kaubamärgid Ameerika Ühendriikides ja/või teistes riikides. Kõik muud kaubamärgid kuuluvad nende omanikele.

KUIDAS...

objektiivi osta

2. OSA

Ilmselt on iga digipeegli omanik küsinud – millist objektiivi valida, kas kallist originaali või odavamat alternatiivi? Kas vahe kvaliteedis on sama suur kui vahe hinnas? Mida objektiivi ostmisel arvestada? [digi] küsib Fotoluksi juhatajalt Assar Jõeperalt.

1. Stabilisaator – kallis aga vajalik

Canon, Nikkor ning Sigma on ainsad, kes pakuvad optilise stabilisaatoriga vahetatavaid objektiive. See teeb objektiivi küll tükk maad kallimaks, ent tasub end enamasti ära, eriti kui pildistad palju ilma statiivita.

Optilise stabilisaatori tööpõhimõte on lühidalt järgmine: objektiivis paiknevad väikesed güroskoopilised sensorid mõõdavad kaamera liikumist (vertikaal- ning horisontaalsuunas ja mõnel juhul ka ümber oma telje) ning korrigeerivad vastavalt sellele spetsiaalse läätse asendit, nii et kaamerani jõudev kujutis oleks võimalikult stabiilne. Statiivilt pildistades soovitatakse stabilisaator välja lülitada, aga on juba ka nii tarku stabilisaatoreid, mis saavad ise aru, et ühegi fotograafi käsi ei saa nii vähe väriseda, teevad sellest järelduse, et objektiiv paikneb statiivil, ja lülitavad end ise välja.

Teine võimalus pilti stabiliseerida on liigutada kaameras asuvat sensorit. Sellist mehaanilist stabilisaatorit kasutavad näiteks Sony, Pentax ja Olympus oma peegelkaamerate juures. Objektiivisisest stabilisaatorit peetakse siiski paremaks, sest see on tehtud konkreetset optikat silmas pidades, mitte universaalselt nagu kaameras asuv stabilisaator.

2. Kiirem jääb ellu

Kui kasutad automaatteravustamist, soovid ilmselt, et see käiks võimalikult kiirelt. Kiirus aga sõltub suuresti juba kaamerast – mida kiiremini suudab see valgust mõõta ja sellele reageerida, seda kiiremini saab ka kaader teravustatud. Kiire kaamera ees on pea iga toru kiire, samas kui mõne puhul jõristab objektiiv tükk aega, enne kui pildi teravaks saab. Mis puutub objektiivi endasse, siis siin tasub kiiruse osas tähele panna kaht asja. Esiteks, mida valgem ehk suurema avaga objektiiv, seda kiirem. Teiseks tasub kiirushulludel valida kiire mootoriga optika (Canonil tähistab seda USM, Sigmal HSM).

3. Canon või Nikon?

Nikoni toodetavaid Nikkori objektiive peetakse üldiselt parimateks maailmas, seni pole lihtsalt Nikoni kaamerad optika kvaliteedile järele jõudnud, sestap on Canon saanud liidripositsiooni nautida. Uute Nikoni kaamerate turuletulekuga peaks aga konkurents tihedamaks minema. Nii mõnigi kogemusega piltnik ütleb, et kui ta peaks praegu nullist alustama, valiks ta ilmselt Nikoni. Milles siis Nikkori paremus seisneb? Esiteks on pildid teravad, nii teravad, et sageli pole Photoshopis pilti avades enam midagi vaja teha. Fotograafid ütlevad, et kui Canon on väga terav, siis Nikon on lõikavalt terav. Teiseks kurdavad Nikkori optika kasutajad harvem optiliste defektide üle, näiteks vastu päikest pildistades tekkivaid laike esineb neil märksa vähem või pole üldse.

4. Aga ülejäänud?

Üheks enim müüdud optikaks üle maailma on hoopis Sigma objektiivid. Nende kohta ütles üks fotopoe töötaja kunagi, et Sigma on objektiivitaoline tahke ese, mida ta vabatahtlikult kellelegi ei müü. Selle tüübi motiivid pole teada, aga tegelikult on Sigma optikaturul tugev tegija, eriti arvestades hinna ning kvaliteedi suhet. Sigma tootevalikus on optika alates kalasilmast kuni ülipikkade teledeni välja.

Olympuse kaameratele pakutav Zuiko optika on samuti väga kvaliteetne, ent harrastuskaamerate hindu arvestades üpris kallis.

Sony objektiive müüakse Eestis niivõrd vähe, et nende headest ning halbadest külgedest rääkimiseks tuleb veel oodata kriitilise kasutajahulga teket. Näitajate poolest on Sony optika iseenesest väga korralike tehniliste andmetega.

Omapäraseid ning kvaliteetseid objektiive leiab ka Tamroni ja Tokina valikust, viimase puhul tuleb siiski arvestada, et tegu on üsna aeglase autofookusega objektiiviga.

Originaaloptika kvaliteet ning vastupidavus on ilmselt asendamatud profifotograafias, kes aga pildistamisega leiba ei teeni ja oma tehnikat viimase piirini ei kurna, võib julgelt osta ka alternatiivtootjate optikat – saad lihtsalt sama raha eest rohkem.

5. Kui tantsid võõra poisi pruudiga

Objektiivide ühilduvusprobleem jääb suuresti viie aasta tagusesse aega, tänapäeval selliseid muresid praktiliselt ei eksisteeri, näiteks Canoni kaamera omanik võib ette kruvida terve Sigma, Tamroni ja Tokina tootevaliku, ilma et oleks vaja mingeid adaptereid või muud. Välja on mõeldud isegi nippe vanade analoogkaamerate objektiivide kasutamiseks moodsate digiaparaatidega (loomulikult ei tööta siis autofookus ega muud viled).

6. Heal asjal mitu omanikku

Objektiivide puhul kehtib automüügist tuttav reegel – üle poe ukse astudes langeb kauba hind 30%. Seega on kasutatud objektiiv hea valik väikese eelarvega või algaja fotograafi jaoks. Kindlasti

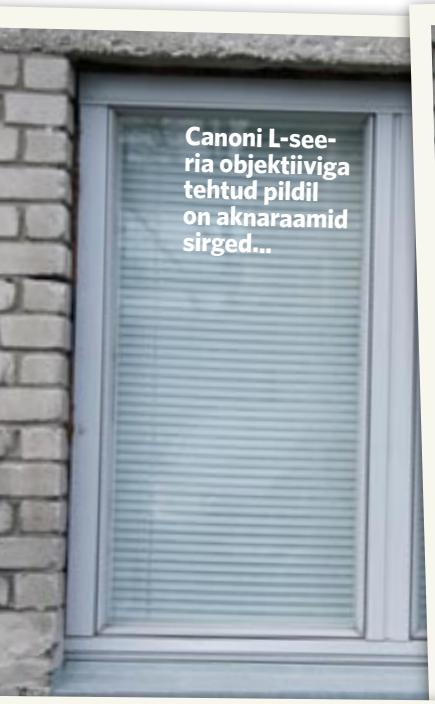

Canoni L-seeria objektiiviga tehtud pildil on aknaraamid sirged...

...odavama *kit*-objektiiviga tekib laiemas otsas moonutus, nii et aknaraamid on kummis.

***Kit*-objektiiviga vastu valgust pildistades võib kindel olla, et leiad pärast pildilt ka kummalisi värvilaike. See ongi *flare*.**

***Flare* võib tekkida isegi kallist optikat kasutades. Pilt on tehtud Canoni L-seeria objektiiviga.**

OPTILISED (D)EFEKTID

Distortion

● Päris elus sirged jooned muutuvad pildil kõveraks, st objektiiv suurendab või vähendab optilisest teljest kaugemal erinevalt kui keskel.

Coma

● Objektiiv ei teravusta kõiki paralleelselt langevaid kiiri ühte punkti, põhjustades ühe terava punkti ja selle hajuva «saba». Natuke on abiks ava väiksemaks keeramine.

Field curvature

● Objektiiv fookustab kujutise kumerale pinnale, st kui keskosa on terav, lähevad servad fookusest välja ja vastupidi. Pisut abi saab kui ava väiksemaks keerata.

Astigmatism

● Objektiiv ei suuda üheaegselt teravustada horisontaalseid ja vertikaalseid jooni. Seda efekti aitab vähendada ava väiksemaks keeramine.

Difraktsioon

● Valguse levik geomeetrilise varju piirkonda, st läbides objektiivi ava, kaldub muidu sirgjooneliselt leviv valgus õige pisut. Mida väiksem ava, seda suurem kalle. Tulemuseks ideaalist pisut vähem terav pilt. Ükski nipp siin ei aita.

Vinjetting ja *light falloff*

● Kuigi pisut erinevatel põhjustel, on mõlema efekti tulemus sama – pilt on nurkades (vahel isegi servades) tumedam kui keskel.

Fringing

● Nõnda nimetatakse pisut fookusest väljas olevat värvilist varju pildistatava objekti taga. Eriti esineb seda eredal päeval kontrastseid objekte pildistades. Selle tingib kromaatiline aberratsioon ehk objektiivi suutmatus kõiki värve täpselt ühte punkti teravustada, kuna erineva lainepikkusega valgus murdub läätse läbides pisut erineva nurga all. *Fringing*-efekti aitab peaaegu täiesti vältida apokromaatiline ehk *low-dispersion*-objektiiv

Flare

● Tekib siis, kui sensorini jõuab valgus ka mujalt kui pildistatavatelt objektidelt peegeldudes. Kõige sagedamini juhtub see näiteks siis, kui pildistame valgusallika suunas, nii et näiteks päike jääb pildile või napilt kaadrist välja. See on ka üks põhjusi, miks objektiividel on varjukid – need takistavad kõrvalistel valgusallikatel objektiivi paista. Ent *flare*-efekti saab oluliselt vähendada ka kvaliteetsemat ning kallimat optikat kasutades

ei tohiks aga *second-hand*-objektiivi osta ilma proovimata. Proovimisel veendu, et objektiivi klaasid oleksid puhtad ning kriimuvabad, et autofookus töötab tõrgeteta, et suum ei ragiseks ja et klemmid oleksid korras ning puhtad. Tasuks küsida ka mingit garantiid. Tee mõned proovipildid, üks neist kindlasti vastu päikest, ja uuri pilte arvutis – kuivõrd teravus nurkades langeb, kas nurgad on tumedad, kas päikesevalgus tekitab pildile laike. Odava testtabelina võid kasutada tiheda kirjaga ajalehte – pildista seda eemalt statiivilt ning hiljem on arvutiekraanil hästi näha, kust on pilt terav ning kus esineb probleeme. Head kohad kasutatud fototehnika leidmiseks on fototeemalised foorumid, näiteks fotokala.ee ja eestifoto.ee lehekülgedel, kasutatud kraami leiab ka fotoluks.ee ja photopoint.ee veebipoodidest.

9. Vaherõngas toob lähemale

Vaherõngas on vaese mehe makroobjektiiv. See ei sisalda endas mingit optikat, vaid viib objektiivi füüsiliselt kaamerast kaugemale, võimaldades nii vähendada minimaalset teravustamiskaugust. Objektiivi elektroonilised funktsioonid küll säilivad, aga lõpmatusse teravustada ei saa, samuti väheneb objektiivi valgusjõud. Vaherõngaste komplekt maksab kõigest paar tuhat krooni, neid saab kasutada nii üksikult kui ka kõiki korraga.

7. Varjuk on vajalik

Kui Sigma, Tokina ja Tamroni objektiividel on varjuk alati juba ostes kaasas, siis näiteks Canon raatsib neid kaasa panna vaid kallimatele torudele, odavamatele tuleb varjuk mitmesaja krooni eest eraldi juurde osta.

Vastupidiselt levinud arusaamale pole varjukist kasu üksnes päikese varjamisel, see võib päästa objektiivi ka füüsiliste vigastuste eest.

Samuti on varjuk asendamatu näiteks uduvihmas – muidu avastad hiljem, et pildistamise alguses objektiivile sattunud veepiisad näitavad end uhkelt kõikidel piltidel.

8. Mõni filter võib olla, mõni peab olema

Kindlasti peaks objektiivi ette keerama UV-kiirguse ning kriimustuste eest kaitsva UV-0 filtri. Lisaks võiks fotokotis leiduda *skylight*-filter tugeva päikesevalgusega pildistamiseks ning polarisatsioonifilter, mis aitab värve tugevdada ja peegeldustega võidelda. Õues pildistades on tihti abi ka gradatsioonifiltrist, mis aitab kontrastsete alade heledust ühtlustada. Iga objektiivi ette pole vaja eraldi filtrit osta, piisab filtrihoidjast ning konkreetsele objektiivile sobivast adapterist.

10. Konverter viib kaugemale

Analoogiat jätkates võiks öelda, et konverter on vaese mehe teleobjektiiv, kuigi seda kasutavad sageli ka profid, et oma kalleid teletorusid veelgi pikendada. Levinud suurendusastmed on 1,4x ja 2,0x, kusjuures viimast soovitatakse vältida, sest see «on juba liiga pikk». Kuna konverter vähendab objektiivi valgusjõudu, on seda mõtet kasutada ainult valgusjõulise optikaga.

[d] KRISTJAN KALJUND

Mõnikord leiad pilti suurendades objektide tagant värvilise varju. See on *fringing*.

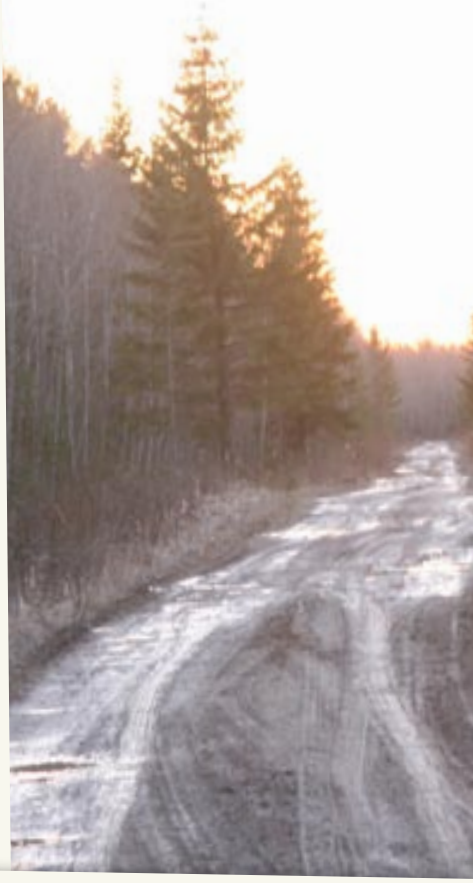

Kui pilt kipub nurkadest tumedamaks kui keskelt, on tegu vinjetiga. Keera ava väiksemaks või osta parem objektiiv.

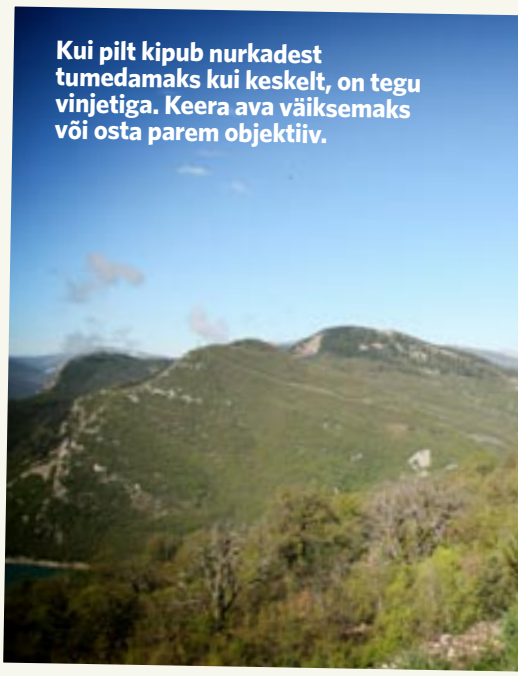

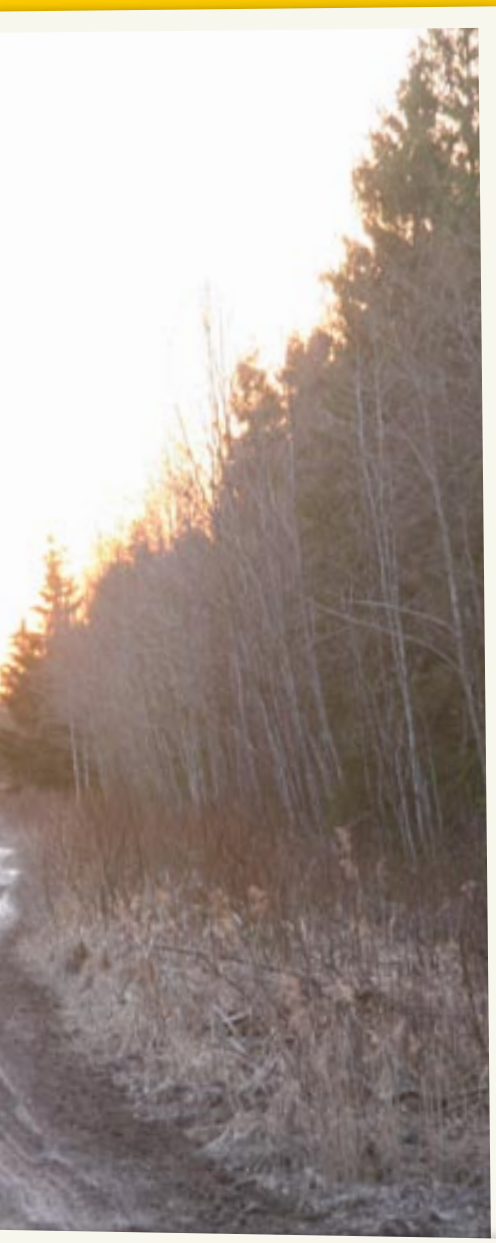

NEED KEERULISED LÜHENDID

Lisaks numbritele, millest rääkisime eelmises [digis], leiab iga objektiivi pealt ka erinevaid tähekombinatsioone. Üldiselt kehtib reegel, et mida rohkem tähti reas, seda parem. Aga mida need lühendid tähendavad?

Canon

EF – *electrofocus* – sobivad kasutamiseks kõikide Canoni EOS-sarja kaameratega.
EF-S – sobivad kasutamiseks vaid teatud kaameratega (300D, 350D, 400D, 20D, 30D ja 40D), odavamad, kuid ka kehvemad kui EF.
IS – *image stabiliser* – optiline stabilisaator.
L – *luxury* – profiseeria objektiiv. Need on kallid, aga väga kvaliteetsed. L-seeria objektiivi tunneb ära seda ümbritseva punase rõnga järgi.
USM – *ultra sonic motor* – kiire ning vaikne tervustamismootor. USM-objektiivi tunneb ära seda ümbritseva kuldse rõnga järgi (L-seeria objektiividel on siiski ainult punane rõngas, ka siis, kui sel on USM).
DO – *diffractive optics* – tänu spetsiaalsetele läätsedele on objektiiv sarnaste näitajatega tavalistest torudest lühem ning kergem, kaotamata sealjuures kvaliteedis. DO-objektiivi tunneb ära seda ümbritseva rohelise rõnga järgi ning neid on Canoni valikus vaid kaks.

Nikkor

AF – *autofocus* – automaatne teravustamine.
AF-S – *autofocus silent* – kiire ning vaikse mootoriga automaatne teravustamine.
IF – *internal focus* – fookustamine toimub objektiivi sees läätsi liigutades, nii et korpus nende ümber ei liigu. Selline objektiiv on kogu aeg ühe pikkusega ning on asendamatu kasutamiseks nt tolmuses keskkonnas või uduvihmas, sest tolm ja niiskus ei pääse objektiivi sisse.
ED – *extra-low dispersion* – kasutab spetsiaalseid värvimoonutusi vähendavaid läätsesid.
VR – *vibration reduction* – optiline stabilisaator.
DX – mõeldud kasutamiseks Nikoni DX-sensoriga kaameratega. Teistsuguse sensoriga kaameratel võib põhjustada vinjetti.
G – objektiivil pole eraldi ava muutmise ketast, ava saab määrata vaid elektrooniliselt kaamera menüüst. Sellise objektiivi pilt on eriti puhas ning täpne.
D – *distance/dimension* – ühildub Nikoni 3D Matrix Metering süsteemiga.

Pentax

DA – spetsiaalselt digikaameratele tehtud objektiivid, millel pole eraldi ava muutmise ketast, ava saab määrata vaid elektrooniliselt kaamera menüüst.
FA – automaatteravustamisega objektiivid, mis sobivad digikaameraga.
AL – *aspherical lens* – kasutab spetsiaalseid läätsi, mis suurendavad lainurgaga pildistades nurkade teravust ning hoiavad jooned sirgena.
ED – *extra-low dispersion* – kasutab värvimoonutusi vähendavaid läätsesid.
IF – *internal focusing* – fookustamine toimub objektiivi sees läätsi liigutades, nii et korpus nende ümber ei liigu.
SDM – *supersonic drive motor* – kiire ning vaikne tervustamismootor.
SMC – *super multi-coating* – lääts on kaetud spetsiaalse kihiga, mis vähendab tagasipeegelduva valguse hulka umbes 1% võrra.

Sigma

ASP – *aspherical lens* – kasutab spetsiaalseid läätsesid, mis suurendavad lainurgaga pildistades nurkade teravust ning hoiavad jooned sirgena.
EX – profiseeria objektiiv.
DC – ainult digikaameratele mõeldud objektiivid, tehtud spetsiaalselt täiskaadrist väiksema sensori jaoks.
OS – *optical stabiliser* – optiline stabilisaator.
APO – apokromaatiline – kasutab spetsiaalseid värvimoonutusi vähendavaid läätsesid.
DG – *digital* – digikaamerate eripärasid silmas pidades tehtud värvi- ning optilisi moonutusi vähendavad objektiivid, mis sobivad ka analoogkaameratele.
HSM – hyper silent motor – kiire ning vaikne tervustamismootor.
IF – *inner focus* – fookustamine toimub objektiivi sees läätsi liigutades, nii et korpus nende ümber ei liigu.
RF – *rear focus* – fookustamisel liigutatakse objektiivi tagumisi läätsesid, mis tagab kiirema teravustamise ning väiksema minimaalse teravustamiskauguse.

Tamron

IF – *internal focusing* – fookustamine toimub objektiivi sees läätsi liigutades, nii et korpus nende ümber ei liigu.
DI – *digitally integrated design* – digipeeglitele mõeldud objektiivid.
XR – *extra refractive index glass* – läätsede valmistamisel kasutatakse spetsiaalset klaasi, mis võimaldab hoida läätsed õhemana ning valmistada lühemaid objektiive kui samade näitajatega tavalisest klaasist läätsedega objektiiv.
LD – *low dispersion* – kasutab spetsiaalseid värvimoonutusi vähendavaid läätsesid.
SP – *super performance* – profiseeria objektiiv, mille tootmisel pannakse rõhku kvaliteedile, mitte hinnale.

KUIDAS...

teha mobiilihelinat

Milleks maksta 10 krooni või rohkemgi internetist tellitava mobiilihelina eest? Targem on teha endale ise täpselt nii ainulaadne tirin, kui aga soovid. Haara oma telefon, käivita arvuti ja hakkame peale!

1. Vali tööriistad

Esiteks on sul muidugi vaja telefoni. Kuna enamik telefone toetab tänapäeval ka MP3-helinaid, siis tasub pinisevad MIDI-helinad ära unustada. Seega, vaata oma telefoni juhendist või tootja kodulehelt järele, kas sa ikka saad MP3-helinaid kasutada, ja kui saad, siis on hästi. Kui ei, tasuks mõelda telefoni vahetamisele, sest tõenäoliselt ei ole sul eriti äge telefon. Teiseks on sul muidugi vaja lugu, millest sa helinat tegema hakkad. Kui see on plaadil, pead ta enne arvutisse rippima. Tark oleks loo valimisel arvestada telefoni kõlari eripäraga ehk kurva tõsiasjaga, et mobiiltelefon on üks igavene krapp ning nüansirohked diibid palad sealt välja ei kosta. Seega, vali midagi lihtsat ja löövat, midagi sellist, mis avalikus kohas helisedes sulle politseid kaela ei too ning mis sind ümbritsevatele inimestele kahe sekundiga nii närvidele ei hakka käima, et nad sulle kallale tahaksid tulla.

2. Ja nüüd tarkvara installima

Helina tegemiseks on vaja ühte programmi, mis õnneks on täiesti tasuta saadaval: helitöötlusprogramm Audacity. Tõmba see aadressilt audacity.sourceforge.net ning ära unusta ka samalt lehelt endale hankida ***LAME MP3 Encoderit***, mis pakib meie tehtud helina pärast telefoni jaoks kenasti MP3-vormingusse. Installeeri Audacity, paki lahti LAME ning pane tekkinud fail lame_enc.dll mõnda kataloogi tallele (miks mitte Audacity enda kataloogi C:\Program Files\Audacity). Ja nüüd pane Audacity käima.

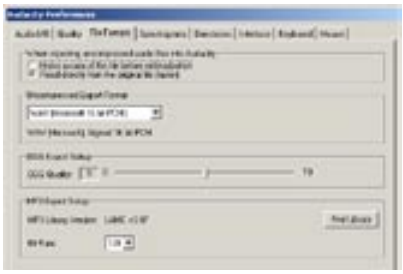

3. Seadistamine – see on imelihtne

Vali Audacitys ***Edit -> Preferences*** ning sealt vahekaart ***File Formats***. Edasi klõpsa nupule ***Find Library*** ja näita Audacityle kätte seesama lame_enc.dll fail, mille sa enne kuhugi kataloogi tallele panid. ***MP3 Bit Rate*** ehk lihtsamalt öeldes faili helikvaliteet võiks jääda juba vaikimisi valitud 128 kbps peale, sest see on telefonile üsna sobiv. Kui sul aga tõesti on telefonis väga vähe mälu, võid selle arvu vähendada 96 peale (siis tuleb pärast MP3-fail veidi väiksem), aga alla selle paluks mitte. Sinu telefonihelin võiks ju vähemalt natukenegi hästi kõlada.

4. Helin, avane!

Nüüd pole muud keerulist, kui otsida üles see muusikapala või mõni muu heliklipp, millest sa oma telefonihelinat valmistada tahad. Nagu ikka Windowsis, käib see ***File -> Open*** kaudu. Näita fail kätte, ava.

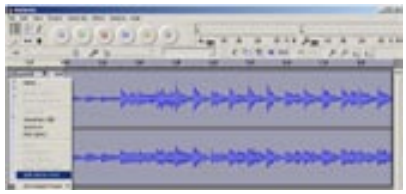

5. Kahe asemel üks

Tõenäoliselt avasid sa stereofaili ning natukese aja pärast

on su ees kaks heliriba, üks vasak, teine parem kanal. Kuna telefonides üldiselt stereokõlareid ei ole, tasuks see fail nüüd monoks teha, sest sellega hoiab palju ruumi kokku. Heliriba vasakus ülemises servas on must tipuga allapoole näitav kolmnurk, vajuta selle peale ning vali ***Split Stereo Track***. Nagu näed, tekkis samasugune vasak serv ka teisele helireale. Nüüd vajuta uuesti sama kolmurga peale ning vali ***Mono***. Tee sama alumise heliribaga. Viimaseks tuleks menüüst ***Project*** valida ***Quick Mix***, oodata veidi ning imetleda oma esimest edusammu: sa tegid stereofailist mono!

6. Loomingulisele tööle

Kui esimesed sammud tehtud, järgneb mobiilihelina tegemise loominguline osa: sa pead välja valima selle tükikese muusikafailist, millest helin tehakse. Üldiselt pole mõtet tervet lugu telefoni helinaks laadida ning see võtab ka päris palju ruumi, seega oleks sul nüüd tark otsida välja üks 15–30 sekundi pikkune lõik, mis helinana end kordama hakkab, ja see loost välja tõsta. Ülevalt vasakult saad loo mängima panna, sealsamas kõrval on ka luubiga ikoon, mis võimaldab palasse sisse suumida ja klipi alguse ning lõpu täpsemalt välja otsida. Kui oled enda arvates piisavalt hea koha leidnud, saad selle hiirega ära märgistada, täpselt samamoodi nagu tekstitöötlusprogrammis teksti märgistatakse: hoia vasakut hiirenuppu all ja liiguta hiirt paremale. Kui see tehtud, oleks hea oma märgistus üle kuulata: nüüd ***Play-nuppu*** vajutades hakkab Audacity mängima just äsja märgistatud lõiku. Arvesta, et klipp hakkab helisemise ajal end kordama, seega oleks hea, kui see kostuks normaalselt ega lõpeks näiteks poole sõna pealt.

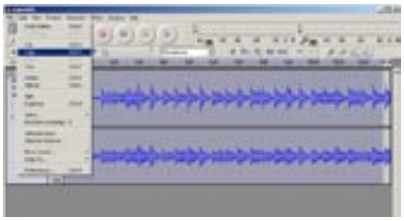

7. Lõika-kleebi

Kui oled märgistatud klipiga enam-vähem rahul, vali ***Edit -> Copy***, seejärel ***File -> New*** ning uues failis ***Edit -> Paste***. Mis toimus? Sul on uus fail, mille sisuks on sinu poolt helinaks määratud osa, ning seda on võimalik nüüd täpsemalt timmida. Hea oleks oma klipp uuesti üle kuulata ning otsutada, kas ta ikka algab täpselt õigest kohast ja kas ta ikka lõpeb täpselt seal, kus tarvis. Kui ei, märgista kas algusest või lõpust üleliigne jupp ära ning kustuta see Delete-klahviga. Pane tähele, et kuna su klipp on nüüd väga lühike, oleks tark sisse suumida, et algust või lõppu täpsemalt näha. See aga tähendab, et ekraanile võib korraga olla kuvatud näiteks ainult paari sekundi pikkune lõik ning üleliigse materjali märgistamine on üsna keeruline. Aga kiiret ju kuhugi pole, nii et katseta ja katseta veel, kuni oled tulemusega rahul või ütled ohates, et esimese korra kohta käib küll.

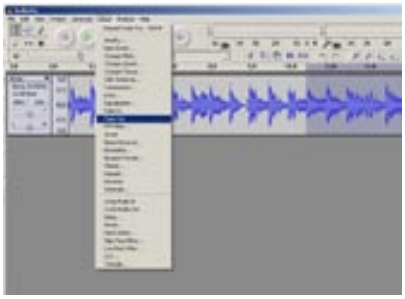

8. See pole veel kõik!

Kui soovid, võid oma valmis helina peal katsetada erinevaid efekte, mida Audacity rohkelt pakub. Märgista kogu helin ning vali aga ***Effect-menüüst*** sobiv. Üks, mida võib vabalt proovida, on tekitada helina algusesse paari sekundi pikkune ***Fade In*** või lõppu ***Fade Out*** ehk helin muutub alguses kas järjest valjemaks või lõpus järjest vaiksemaks. Selleks pole ka muud keerulist vaja teha, kui märgistada alguses või lõpus sobiv lõik ning valida ***Effect -> Fade In*** või ***Effect -> Fade Out***. Kui midagi läks valesti, aitab alati ***Edit -> Undo***. Kui oled valmis, salvesta oma uus helin ***File -> Export As MP3*** käsuga.

9. Kuidas moos kommi sisse saab?

Järgmiseks on vaja käsile võtta kogu helinategemise vast kõige keerulisem etapp: kuidas vastne MP3-fail telefoni saada. Võimalusi on mitu, aga kõige lihtsam on see sinna saata kas kaabli, Bluetoothi või infrapunapordi kaudu, olenevalt sellest, mida su telefon ja arvuti toetavad. Ühenda telefon arvutiga ning seejärel sukeldu sinu telefoniga kaasa tulnud tarkvara võimalustesse, tõenäoliselt on seal võimalik valida kas File Transfer või File Manager või midagi sellist. Ava telefoni mälu, leia helina jaoks sobiv kataloog (telefonide kataloogisüsteemid on üldiselt üsna lihtsad, nii et kasuta talupojamõistust) ning tõsta helina MP3-fail telefoni. Kui sul siin probleeme tekib, tasub lugeda telefoni kasutusjuhendit. Võib-olla saad hoopis telefoniga e-posti lugeda ning siis oleks üheks võimaluseks saata omaenda aadressile kiri, kus MP3-helin manusena sees, ning see telefoni e-posti programmiga avada ja vajalikku kohta salvestada.

10. Viimane asi viimasena

Juba kord soovitatud talupojamõistus ütleb, et viimase asjana tuleb telefonis valida helinaks seesama uus omatehtud fail. Ning nüüd palu kellelgi endale helistada, et uut helinat testida. Palju õnne, sa säästsid just vähemalt 10 krooni!

[d] HENRIK ROONEMAA

PANE TÄHELE!

- Ära omatehtud helinaid müü. Kui tegid selle mõnest muusikapalast, siis võid seadusega pahuksisse sattuda.
- Viisakas on üldse mitte oma telefoni helisemas hoida. See segab teisi, sest lärmi on meie igapäevaelus kogu aeg meie ümber niigi palju.
- Seadista oma telefoni profiilid värinalarmi ja ühe piiksuga helina peale ning kasuta neid igas võimalikus olukorras.
- Helinad on selle jaoks, et kuuleksid oma telefoni siis, kui oled sunnitud oma telefonist eemal olema.
- Mida pealetükkivam helin, seda rohkem su sõbrad sind vihkavad.

KUIDAS...

paigutada kõlareid

Sulle tundub, et su kõlarid peaksid mängima paremini? Ehk oled hooletult suhtunud nende paigutamisse? Kõlarite paigutamine on terve teadus, aga meie teeme sellesse lühida ekskursiooni. Pane vaim valmis, kohe hakkad oma elutuba ümber tõstma.

1. See on tähtis!

Võid arvata, et me teeme kõlareid paigutades hookuspookust või närime tähte, aga tegelikult pole see nii. Sellel, kuidas kõlarid ruumis paiknevad, on meeletult suur mõju heli kvaliteedile ja läbi selle muidugi elamuse kvaliteedile. Kui ei usu, proovi ise kodus järele, see on ju väga lihtne. Muidugi räägime selles artiklis eelkõige kvaliteetsematest kõlaritest ja kallimatest süsteemidest, ent efekti kuuled ka odavamate kõlaritega.

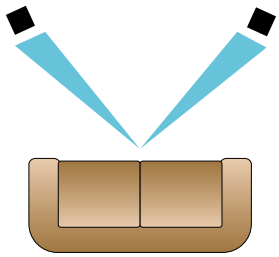

2. Võrdhaarne kolmnurk

See on punkt, kus ei ole eranideid või kus ei ole vaja kahtepidi mõelda. Stereosüsteemi kuulates pead istuma võrdhaarse kolmnurga tipus, nii et mõlemad kõlarid on sinust täpselt võrdsel kaugusel. Muusikud ja helimehed näevad kohutavalt vaeva, et saada muusika kõlama ning panna sinna sisse stereoefekte, ja just selliselt istudes kuuled sa nende kavatsused kõige paremini välja. Ideaalseks kauguseks loetakse üldjuhul 2,5–3,5 meetrit. Kui istud liiga kaugel, tekib helis auk, kui liiga lähedal, saad lameda heliga otse näkku.

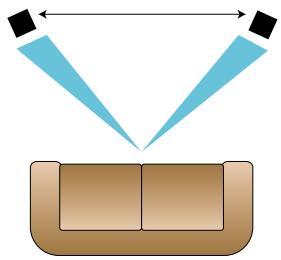

3. Kokku-lahku

Väga oluline on ka kõlarite omavaheline kaugus. Sellega mängides võid jõuda väga huvitavate tulemusteni, nii et rõõmsat katsetamist. Kõlarite üksteisest kaugemale asetamine laiendab helipilti, aga kui lähed üle piiri, siis tekib helisse jällegi auk ning voolava muusika ja hea kooskõla asemel on sul kaks eri heliallikat. Kui aga kõlarid liiga üksteise lähedale tõsta, läheneb tulemus monohelile. Stereopilti ei ole, ruumilisus kaob, kõik pillid on üksteise otsas koos ja helipilt on igav.

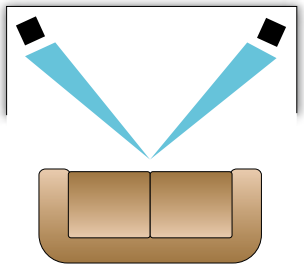

4. Nurgast välja!

Üldiselt on nii, et nurgad ei ole kõlarite sõbrad. Vaata, kus asub su kõlarite inverter. Kui see on kõlari taga, nagu tihtipeale ikka, siis taob ta bassi vastu seina ja sa võid olla täiesti kindel, et su muusika kumiseb, kõik helid peegelduvad objektidelt ja seintelt, mis neile ette jäävad, ja kui kõlar tagant pahmaka bassi välja lööb, siis on sul tuba täis kõuepilve ja jällegi mitte muusikat. Aga isegi need kõlarid, mille inverter on ettepoole, ei tunne end tihtipeale nurgas hästi ja hakkavad kumisema. Sama lugu on külgseintega: ei ole hea mõte kõlareid seinte lähedal hoida. Jah, alati pole see kodus võimalik, aga peab vähemalt proovima.

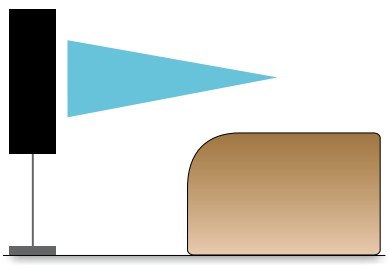

5. Pea pilvedes

Järgmisena arutame selle üle, kui kõrgel peaks kõlar olema või millisel kõrgusel peaksid sina istuma. Jäta meelde, et kõlar võiks olla umbes sinu kõrvade kõrgusel. Kõrgemate helide elemendid mängivad üldiselt üsna kitsa nurga all ja seega on parim, kui sa ei asu neist palju kõrgemal või madalamal. Jällegi võid seda kodus proovida: tõuse püsti või heida maha ja sa kuuled, kuivõrd palju heli ainuüksi sellega muutub.

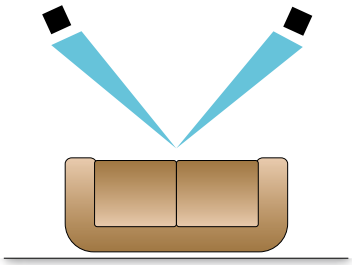

6. Müüri äärest ära

Jälgi, kus sa istud. Seda, et sa pead olema täpselt kahe kõlari vahel, me juba ütlesime, aga vaata ka oma selja taha. Kui seal on sein väga lähedal, siis peegelduvad kõlaritest tulevad helid tagasi ja kokku on tulemus üsna ebameeldiv. Asjatundjad soovitavad istuda vähemalt pool meetrit tagaseinast eemal ja seda nõu tasub tõesti kuulda võtta.

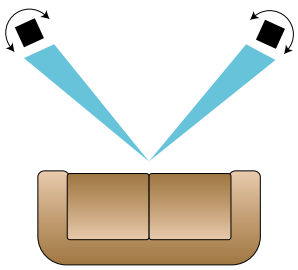

7. Varbad sissepoole

Inglise keeles on selle nimi *toe-in* – see teadus räägib sellest, millise nurga all peaksid kõlarid üksteise suhtes olema. Kõlarite paigutamist täiesti paralleelselt otse ei peeta heaks, aga kuidas siis õige oleks, ei oska keegi lõplikult öelda, selles küsimuses on välja kujunenud kaks suuremat koolkonda. Ühed soovitavad, et kõlarite diagonaalid võiksid ristuda umbes meetri kaugusel su

ninast, siis peaks stereopilt väga huvitav ja põnev olema. Aga kui tundub, et heli on liiga terav (jällegi sõltub kõlaritest ja tehnikast), siis võid kõlareid natuke lahku keerata. Teine koolkond leiab, et kui kõlarid ei seisa väga varbad sissepoole ning ristumispunkt läheb sinust mööda, siis on heli kolmemõõtmelisem ja jällegi huvitavam. See sõltub aga väga palju kõlari mudelist ja paremadki testijad katsetavad neid asju tunde ja tunde, enne kui tulemusega rahule jäävad. Katseta sinagi ja kuula alati väga hoolikalt, mis heliga juhtub ning kas tulemus meeldib sulle või mitte.

8. Nagu naelte peal

Kallimate-paremate kõlarite jalad on alati teravad, kõlarid seisavad nagu naelte peal. Need teravad jalad peavad resonantsi vähendama, et mängiks kõlar, mitte kapid-seinad-põrand. Kindlasti pole tark panna riiulikõlarit lihtsalt riiulile, sest siis hakkab kogu krempel värisema ja kumisema. Isegi aknalaua peal võtab väike kõlar korraliku kumina külge. Sestap seisku riiulikõlar ette nähtud jalgade peal (mis võivad maksta mitmeid tuhandeid krooone) ning põrandakõlar oma teravate jalgade peal. Mõnedel kõlaritel on naelte ümber kummijublakad, aga me soovitame need ära võtta. Mida väiksem on kõlari kokkupuude maaga, seda parem, seda väiksem on lõpuks see punkt, mille kaudu heli põrandasse sumbub, ja seda väiksem on tõenäosus, et resonants helisse ebavajalikke kõlasid toob. Mõnel pool nimetatakse neid naelu ka vaibanaelteks, nagu oleksid need ette nähtud selle jaoks, et kõlarid paksu vaiba peale panna, aga katsetused on näidanud, et ka parketil annab see helile koraliku efekti ja võitleb hästi kuminatega. Kui sul parketist kahju hakkab, võid naelte alla panna näiteks viiesendised mündid. Need on piisavalt väikesed ega torka silma.

9. Topi augud täis

Võib-olla olid su kõlaritega kaasas vahtkummist ümmargused pehmed asjad. Kui sul on väiksem tuba või kõlarite sunnitud paigutusest tingituna hakkab bass kumisema, võid eksperimenteerida ja oma kõlarite inverterid nendega täis toppida. Tee seda väga ettevaatlikult, sest kõlar on kõige õrnem asi su stereosüsteemis. Topi täis ja kuula. Kas läks paremaks?

10. Aknad eest

Tõenäoliselt on su kõlaritel ees riidest katted. Need on väga toredad, kui sa kavatsed kutsuda üleannetuid külalisi või kui sul kasvab kodus uudishimulik väike laps, kes võib tahta kõlarit torkima minna, aga siiski takistavad katted mõningal määral heli liikumist. Parem on need ära võtta ja kappi hoiule panna. Muutus helis on väike, aga siiski märgatav.

11. Pehme mööbel on hinnas

Vaata oma toas ringi. Õiged helihuvilised ostavad seintele ja lakke akustilisi plaate, mis vähendavad kaja, aga need on väga ja väga kallid. Toa akustika parandamiseks leiab ka odavamaid ja kasulikumaid lahendusi, mis isegi su elukaaslasele võib-olla meeldivad. Eriti mõnusad on paksud vaibad, pehme mööbel ja raamatuid täis riiulid. Üks korralik suur maast laeni raamaturiiul teeb heliga imesid, sest see neelab helisid ja vähendab toas peegeldusi. Sama lugu on vaipade ja pehme mööbliga. Eriti hästi mõjuvad need kõik toas liigselt kumiseva bassi vastu.

[d] MARGO KOKEROV, HENRIK ROONEMAA

Nurgad ei ole kõlarite sõbrad.

play

Teeme võidu maani

MÜÜGIL: www.andrico.ee **HIND:** 749 kroon **DEMO:** www.gamershell.com/download_20718.shtml

«Airborne'i» peategelane on MoH seeria uustulnuk Boyd Travers – vaikne sell, kelle eest kõnelevad tema tulirelvad. 82nd Airborne Divisioni sõdurina hüppab ta C-47 transpordilennukist alla kuude ajaloolisse lahingusse.

● Kaks esimest toimuvad Itaalias, seejärel lennatakse Prantsusmaale, Hollandisse ning Saksamaale. Kandvat stoorit ei ole, iga missiooni eel selgitatakse, mida kus on vaja teha ning mängija ülesandeks saab ülemate käsud täide viia. Põhilisteks ülesanneteks on millegi õhkulaskmine, näiteks õhutõrjekahurid, tankid, laskemoona- ja kütuselaod, või teatud kohtade, nt punkrite,«puhastamine» vastupanust.

Ajaloost

Esimene «Medal of Honor» ilmus täpselt kaheksa aastat tagasi. Electronic Arts pole sellest ajast saadik oma Teise maailmasõja brändi unarusse jätnud ja on järjepidevalt vorpinud uusi osasid erinevatele platvormidele. Arvutile on varasemalt ilmunud «Allied Assault», viimase lisapaketid «Spearhead» ja «Breakthrough» ning Vaikse ookeani tandri «Pacific Assault».

Langevarjudega lennukist alla hüpata on Teise maailmasõja tulistamistes saanud varemgi, isegi MoHAA lisapaketis «Spearhead», kuid kunagi varem pole olnud võimalik valida oma maandumiskohta. MoH seeria viimane väljalase aga põhiliselt selle peale välja on läinudki. Üksikosa kõigil kuuel kaardil saab oma langemist suunata. Võid maanduda piiride raames, kuhu tahes, kuid igal kaardil on viis eripunkti, kuhu potsatades teenid «linnukese». Kõikides neis punktides jalad maha saades on auhinnaks langevarjurite kuldtiibade märk.

Mängijaid auhinnatakse veelgi. Iga *level*'i lõpetamisel hinnatakse tegevust viietärnisüsteemis (laskmistäpsuse, ohvrite arvu ja enda surmadest sõltuvalt). Osaliselt nende, kuid ka muude edusammude põhjal teenitakse veel medaleid. Teenetemärkide alusel lukustatakse lahti boonusvideoid, mis tutvustavad mängu arenguetappe.

Aga ka see pole veel kõik. Kõige huvitavam uuendussüsteem, *upgrade*, on relvadel. Iga tapariista saab kolm korda astme võrra paremaks muuta. Selleks on vaja relva kasutada ja edukas olla. Mida rohkem ja kiiremini vastaseid elimineerid, seda jõudsamalt sinine näidik kerkib. Kui see täitub, tekib relvale uuendus, nt parem suurendus, granaadiheitja, suurem salv, tääk, kasvab käsitsemise kiirus, tulistades on tagasipõrge väiksem jms.

Julge hundi rind on...

Langevarjuga hõljudes on näha terve tegevuskaart ja alustamiskohta ise valides jääb mängija otsustada ka ülesannete täitmise järjekord. Selline vabavorm lisab hulga taasmängimise väärtust. Võid maanduda täpsuslaskurina katustele ja ülevalt vastaseid nahutama hakata, võid maanduda otse herilasepessa, kui tunned, et täna voolab sinu soontes John Matrixi või John Rambo veri, või turvalisse rohelise suitsuga alasse, kust vaikselt edenema hakata. Mäng salvestab automaatselt iga ülesande täitmisel mängu seisu, kuid mitte tavapärasel moel. Kui juhtud surma saama, jätkub mäng uuesti lennukist allahüppamisega, sealjuures säilivad varem täidetud ülesanded kordasaadetutena, kuid vastased on kõik taas ellu ärganud. Uue algusega saab valida maandumispaigaks veel avastamata nurga ja katsetada teistmoodi lähenemist. Kui kõik esimesed ülesanded on tehtud, lisandub veel paar tükki. Need on mõnevõrra raskemad ja nendes võideldes jätkub mäng surmasaamise järel mõnikord maa pealt.

Muidugi pole Boyd ainuke dessantväelane, kes lennukist alla kupatatakse. Lahingus on alati palju liitlasi ning sama palju, kui neid surma saab, langeb taevast asendust. Ka vastaseid on palju ning neid voolab tihti peale. See garanteerib kiire ja pingelise madistamise. Pealegi on natsid täpsed – mida kõrgem kümnest erinevast sõduritüübist, seda ohtlikum. Arvestades seda, on väga teretulnud piilumise ja sprintimise funktsioonid. Esimene jätab nurga tagant sihtides mängija keha varju, teine aitab kuulirahe alla jäädes kiiremini varju lipata. Abiks on ka nelja tulbaga terviseparameeter. Tule alt põgenenuna taastub tulp, kus vähegi elumahla sees, «halolikult», tühjade aukude täitmiseks tuleb otsida punase ristiga pakikesi.

Üksikosa kuus kaarti on suured ja aeganõudvad, kuid kokkuvõttes lõpevad liiga ruttu. Iga kord mõnda lahingut

Lennukist väljaastumisel tuleb otsustada, kuhu minna ja mida teha.

Juhuu, abijõud! Ainult et kaugel.

uuesti pidades saavad need kiiremini läbi, sest tead juba, kuidas mida teha. Appi peaks tulema mitmikosa, kuid selgelt pole see olnud tegijate suurima tähelepanu all. Kaarte on kuus, kolm neist üksikosa tubadest kohandatud, kolm «MoH: Allied Assaultilt» laenatud ja muudetud. Mängida saab nii liitlasvägede kui Kolmanda Reichi poolel, kuid ainult kuni kaheteistkümnekesi. Mänguviise on kolm: rühmapõhine *deathmatch*, rühmapõhine *deathmatch*, kus liitlased tulevad kaardile langevarjuga, ja üles-andepõhine, kus üks pool peab vallutama kolm lipupunkti kaardil. Äramärkimist väärib, et ainuüksi mitmikosa proovimiseks peab endale tegema Electronic Artsi kasutajakonto.

MoHA suurim probleem on mänguväline. Nimelt võib probleeme tekkida installeerimisega. Üheks probleemiks on Firewall. Kui Windowsi enda Firewall on kinni või asendatud millegi muuga, on plaadi sisestamisel oodata arvuti restarti. Andestamatu viga, mille leidmiseks tavakasutaja ühtki vihjet ei saa. Ja nagu sellest vähe oleks, võib juba peaaegu valmis install ebaõnnestuda, kui arvutis on eelnevalt paigaldatud sobimatu Ageia draiver. Mängust on ka Xbox360 ja kohe ilmuv PlayStation 3 versioon ning kellel konsool olemas, võib probleemide ennetamiseks mõelda «Airborne'i» mängimise peale teleka ees.

Kaunim kui teised

Kunagi kasutati Teise maailmasõja tulistamiste juures tihti Quake 3 graafikamootorit, seejärel sai lemmikuks Unreal Engine 2. Praegu on aga soosituimaks valikuks kujunemas Unreali mootor versioonինumbriga 3. Järgmisesse aastasse ilmuma plaanitud «Brothers In Arms: Hell's Highway» kasutab nimetatut ja ka tänane kangelane «Medal of Honor: Airborne» näitab selle vahendusel mängurite silmadele vaatemängulist madinat. MoHA näeb välja väga ilus igas keskkonnas igas olukorras igas asendis. Vääriliseks partneriks on heli. Muusika pärineb suurtele filmidele, kuulsatele seriaalidele ja tuntud mängudele, kaasa arvatud osadele varasematele MoH-idele ja «Call of Dutydele» helitausta loonud Michael Giacchino sulest. Hääletööd on laitmatud, efektid ja relvahääled suurepärased. Siin pole EA eksinud ja tehniline kvaliteet on eeskujulik.

MoHA on lühike, aga kütkestav, võimas ja jätab mitmekesise mulje. Niivõrd, kui kaua ta suudab oma värskust mängija ees säilitada, pakub ta närvekõditavat märulit. «Airborne» on isegi nii hea, et võib Teise maailmasõja tulistamistest tüdinenud mänguri suurkonflikti uuesti «lahendama» meelitada.

[d] LEHO LAHTVEE

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: 2,8 GHz (soovitatav 3,4 GHz)
Mälu: 1 GB
Videokaart: NVIDIA GF 6600GT / ATI Radeon X1300 Pro (soovitatavalt parem)
Helikaart: DirectX 9 ühilduv
Vaba kettamaht: 9 GB
Optiline seade: DVD-lugeja
Tarkvara: Windows XP/Vista (32 bit)+DirectX 9.0c

[d] HINNANG:

Heli	9
Pilt	9
Mugavus	10
Meelelahutus	9

See raske neljas hooaeg

MÜÜGIL: www.andrico.ee **HIND:** 399 krooni **DEMO:** -

Kui mul veel kodus televiisor oli (enam ei ole!), siis vaatasin pärast väsitavat tööpäeva CSId. Kuni sain aru, et tegelikult lahendavad nad umbes tosinat juhtumit, mis on iga kord natuke erinevalt pakitud. Jälle ja jälle ja jälle.

● Mängumaailmas oleme jõudnud neljanda hooajani ehk neljanda mänguni. Jälle viis juhtumit, jälle laboritöötajatel hulk rabelemist. Ja mõningad pisikesed uuendused.

Põhimõtteliselt ei ole võrreldes eelmise mänguga suurt midagi muutunud. Ikka seikleb sinu juhitav uus ja roheline CSI liinil mõrvapaik-surnukuur-labor-kapten Brass ning küsitleb kahtlusaluseid, keda on ruumi ja aja kokkuhoiu mõttes pigem vähe kui palju. Iga juhtumi puhul on kahtlusaluste ring algusest peale üsna selge ja sul jääb üle vaid toetuda Grissomi tõdedele stiilis «tõendid ei valeta kunagi».

Amoraalsed tegelased

Kahtlusalused valetavad ja vassivad, nagu jaksavad, aga samas ei saa sa sinna midagi teha, sest nende küsitlemine on nii lineaarne, kui üldse olla saab: klikid aga lausele ja kuulad, mis tal enda kaitseks öelda on. Ei mingeid olulisi valikuid, ei mingeid hetki, kus su küsimustest ka sõltuks midagi. Ses mõttes on CSId mängides tunne, nagu vaataksid seriaali, aga paneksid enne iga lauset korraks pausile ning vajutaksid siis jälle «Play».

Töö sündmuskohal on nii igav või huvitav kui CSIdel ikka: nuhid iga ruutsentimeetri läbi ning tassid siis oma leiud laborisse analüüsida ja võrrelda. Veri, DNA, sõrmejäljed, saapajäljed ja nii edasi. Mõnikord juhtub, et tõendusmaterjaliks olev auto tuleb pulkadeni lahti võtta. Tõendite leidmises üldiselt midagi keerulist ei ole, kuigi mängu seadistustes saad ise määrata, kui palju mäng sündmuskohal abi pakub: kas su hiirekursor muutub oluliste tõendite peal või mitte. Aga kindel võid olla selles, et kogu kraam, mille sa üles korjad, osutub ka vajalikuks, seda tuleb analüüsida ja ta aitab sind jälle sammukese tulemusele lähemale.

Eriti hoolsate silmade jaoks on võimalus sündmuspaiku erilise hoolega uurida ja leida ringi sibamast haruldasi putukaid, kes tuleks kinni püüda ja putukahullule Grissomile viia. Kui igast juhtumist kõik putukad avastad, saad pärast boonust, aga see on esiteks ebavajalik ja teiseks kummastav, kui sa ikka haiglast pikkade tundlatega mõtliku putuka kinni püüad.

Kokkuvõtvalt: üllatustevaba

Keskmiselt korralik, aga üldiselt on üsna igav. Mängisin spetsiaalselt selle arvustuse kirjutamiseks uuesti läbi mõne aasta taguse mängu «Law & Order: Justice Is Served», et meelde tuletada, kas see tõesti oli parim detektiivimäng, mis kunagi mu kätte sattunud. Oli küll. Põnev, ootamatu, väljakutsuv, mõtlemist nõudev, vihastav, kurvastav ja kuni viimase minutini pingeline. Selline peab üks juhtumi lahendamise mäng olema, mitte mõttetu klõpsimine tuntud teleseriaali ainetel.

[d] HENRIK ROONEMAA

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: 2 GHz (soovitatav 3 GHz)
Mälu: 512 MB (soovitatav 1 GB)
Helikaart: DirectX 8.1 ühilduv
Videokaart: 64 MB DirectX 8 toega (alates Nvidia GeForce 2 ja ATI Radeon 9500)
Kõvakettaruumi: 1,5 GB (soovitatav 2,3 GB)
Optiline seade: CD-lugeja
Tarkvara: Windows 2000 / XP / Vista + DirectX 8.1

[d] HINNANG:

Heli	7
Pilt	6
Mugavus	9
Meelelahutus	5

Surnud. Täitsa surnud kohe. Oli seda nüüd veel vaja.

Laborivaikus on steriilne.

Uuendusena pakub mäng võimalust muuta oma soomusrüü osade väljanägemist.

Lõpulahingu hinguses

MÜÜGIL: www.andrico.ee **HIND:** 1199 krooni **DEMO:** -

Pronksklaasiga kaetud visiiriga sõdalane naaseb, et lõpetada aastate eest alustatud lahing. Läbi galaktika on leitud tee planeedile Maa, et lõpuks lahendada kõik eelnevates mängudes üles seatud küsimused ja mõistatused.

● Näiliselt lõpetatud «Halo» seeria avab oma lõppvaatuse taevast kukkuva Master Chiefiga, justkui parodeerides naasmist koduplaneedi pinnale. Käredahäälne, maskeeritud ning identifitseerimatu supersõdalane on aga peatselt jalgadel ja tuttavate vastaste hordidega rinda pistmas. Siiski lõhkeb meediamull, mida on juba kuid suuremaks puhutud, pigem lõdise järelmaitse kui terava pauguga.

Tuttav pinnas

Seeriaga tuttavatele mängijatele tuleb enamus «Halo» taktikast ning ülesehitusest enesestmõistetava ja loogilisena. Kes kahte esimest mängu kunagi puutunud ei ole, peaks aga tutvust tegema kolmanda seeria alguseks loodud maailmapildiga. Ilma viimaseta jääb tublisti üle poole toimuvast arusaamatuks või siis lihtsalt segaseks, mis võib aga lineaarse üksikmängu kulgu arvesse võttes lubamatuks osutuda.

Seda, et üksinda mängimine on ühe ja sama koridori läbimine, leevendab õige pisut kooperatiivne lähenemine: kuni neli sõpra võivad läbida ühe süžeeliini. Et mitte niigi etteaimatavat, aga kohati ka frustreerivat kampaaniat veelgi lihtsamaks teha, on tehisintellekti poolt mängitavate liitlaste relvad laetud peaaegu paukpadrunitega, Master Chiefi rohelises mundris mängija on ainus efektiivne vahend kõige vaenuliku vastu. Peale selle, et sõbralik tehisintellekt on esindatud nõrgendatult, on ka selle mõttemaailm suhteliselt puine, ilmnedes kõige paremini mängus ohtrat kasutamist leidvate sõidukite rooli taha seatuna. Nii või teisiti on mängija lõpuks ikkagi üksi kõigi vastaste ees, olgu selleks siis Covenant või Flood.

Arsenal saab õige pisut laiendust paari uue tapariista näol, kuid üldjoontes on arendajate suurem tähelepanu kulunud inimeste ja tulnukate relvavaliku ühtlustamisele: nüüd on mõlemal poolel olemas suhteliselt võrdsustatud tulejõud. Balansseeritud relvade kõrval on mängu toodud spetsiaalseadmed, millest osutuvad kasulikemaiks maamiinid ja kaitsekilbid. Kuigi nende oskuslik rakendamine

Inimeste uus lennumasin pakub lendamislusti ühes ohtra tulejõuga.

Ajutine kaitsekilp oma täies hiilguses.

muudab mängu kulgu, pole need teab mis revolutsioonilised vahendid ei üksik- ega mitmikmängus.

Sõidumasinate valikut on samuti laiendatud, uuematest on huvitavaim inimeste hõljuk-lennumasin. Kuid sõidumasinate kasutamine on valdavalt – erand siin ja seal – piiratud tunnelisarnaste tasemeid ühendavate maalappide katmiseks. Erinevalt silmarõõmu pakkuvatest jalutamistasemetest on need kaardid tühjad ja iseloomutud.

Ühemehearmee nõrkused

Üksikmäng on jaotatud missioonide ja salvestuspunktide ebaühtlaseks võrgustikuks, pakkudes viimaseid kord iga teise nurga, kord jälle iga poole tunni mänguaja tagant. Eriti valulikuks muutub kontrollpunktide puudumisel mängu viimase kolmandiku läbimine, kus kõrgematel raskusastmetel hukkumine tähendab taseme sisuliselt otsast alustamist.

Filmiliku lähenemisviisiga loodud vahestseenid, mis sündmuste kulgu seletama peaksid ning mida õnneks saab vahele jätta, on üles võetud viletsate kaamerarakursside ja madalalaubalise dialoogi toel. Viimane on andeksandmatu möödalaskmine mängus, kus eepilisusel ja kangelaslikkuse esitamisel on sedavõrd suur roll. Mitte, et mängu süžee selle võrra eriti viletsamaks osutuks, vaid seda lihtsalt ei ole osatud pooltki nii hästi demonstreerida, kui lõpptoode väärt oleks.

Kulunud ja läbiproovitud üksikmängu elementide kõrval pakub «Halo» jätkuvalt läbi aegade ühte paremat mitmikmängu moodust. Peale selle, et mängijad saavad nüüd ise tasemeid luua, saavad nad ka salvestada oma mänguseansse ja teha staatilisi ülesvõtteid. Kõike seda täiendab võimalus need ülesvõtted otse kommuuni lehele laadida ning kõigile nähtavaks teha, seal saab neid hinnata, kommenteerida ning alla laadida. Kõik see ühendab mängijaid, olgu nendeks siis stereotüüpsed jänkidest-brittidest degenerandid või vaiksemad skandinaavlased. Loomulikult on mängus olemas ka suurepärane komplekt arendajate poolt loodud mitmikmängukaarte, mis pakuvad pea lõpmatut meelelahutust.

Evolutsioon, mitte revolutsioon

Kõikide uute ja vanade FPS-mängude maailmas ei ole «Halos» enam seda vahedust, millega rivaale pulveriseerida. Jättes kahe silma vahele steroididel graafika ja propagandistliku õilsameelsuse, pakub mäng siiski ainult kreemjat uuenduskuuri juba teadaolevale retseptile. Kõigi kiivalt varjatud väidetavalt novaatorlike mängumehaanikat muutvate elementide kõrval peavad arendajad tunnistama, et midagi läbinisti uut ei olegi suudetud luua.

Kuid mängija, kes jätab avamenüüst vahele üksikmängu lineaarse kuulijada – olgu selleks siis esmakordne «Halo» ostja või paadunud austaja – leiab end alati populaarsest keskkonnast, kus kunagi igav ei hakka. Erinevate mängumooduste ja mängijate hulk garanteerib kiire, vahetu ja adrenaliinirohke meelelahutuse. Lõppude lõpuks ongi viimane see õlekõrs, mis muidu liialt reklaamitud toote maine päästab.

[d] MART REDI

[NÕUDMISED]

Xbox360 mängukonsool
Teler (soovitatavalt HD Ready)
Xbox360 mälukaart (kui on kõvakettata Xbox360)

[d] HINNANG:

Heli	**8**
Pilt	**8**
Mugavus	**9**
Meelelahutus	**10**

Alpha Prime

MÜÜGIL: www.sprocketidea.com (allalaetav) **HIND:** alla 500 krooni **DEMO:** www.strategyinformer.com/pc/alphaprime/demo/13343.html

Segadusse aetud Arnie rühib vapralt olukorra tuumani.

AP on *sci-fi*-lugu Arnoldist, kelle endine tüdruksõber meelitab ta kaevandusplaneedile nende ühist sõpra päästma. Kohale jõudes avastab Arnie, et nii valvurid, robotid kui sõdurid tahavad peategelasest jäädavalt lahti saada, kuid madistavad ka omavahel. Kui erinevad (peaaegu huvitavad) tegelased hakkavad läbi raadio ning otse kohtumisel erinevat infot andma, tuleb nuputada, kes on heatahtlik abistaja, kes ärakasutaja, kes valetaja, kes reetur. Ja mis värk ikkagi selle kaevandatava ainega on.

Ainult üksikosaga mängus on kümme suurt kaarti, kaheksa (tõsi, igavavõitu) relva ja sama palju mängutunde. Muude pisikeste laenamiste kõrval on APsse jõudnud ka seintel olevad hapniku- ja terviseboksid. Tavalist tulistamist mitmekesistab natuke häkkimine: sisse murda saab kaameratesse, automaatrelvadesse ja mujale, et uurida ja kahjustada vaenlase positsioone.

Ulmeline FPS on pärit Tšehhist, mis pisikese maana vorbib hulga tähelepanuväärset kraami. Nagu enamik sealt pärit häid mänge, on ka AP ilusa pildiga, korraliku heliga ja katsumusterohke mängitavusega.

Raskeks teevad teekonna mitte just superintelligentsed, kuid osavad vastased. Nende teise ilma saatmisel on abiks levinud aegluubis efekt, miinuseks on tegijate otsus mitte määrata granaadi viskamiseks eraldi nuppu.

[d] LEHO LAHTVEE

[d] HINNANG:

Heli	7
Pilt	8
Mugavus	7
Meelelahutus	7

Red Ocean

MÜÜGIL: veel mitte **HIND:** – **DEMO:** www.gamershell.com/download_18363.shtml

Jack Hard on endine sõdur, kes erus on oma firmas sukeldumisinstruktor. Järjekordse kliendiga väidetavalt Teises ilmasõjas hukkunud allveelaeva otsides «komistatakse kogemata» veealuse baasi otsa. Jacki agendist kaaslane kaotab üsna pea elu ning nii jääb peategelase õlgadele uurida, mida teeb terroristide rühmitus United Arms N. Liidu külma sõja aegses salajases uurimisjaamas. Hääl raadios õpetab lisaks, kuidas neile kaikaid kodarasse loopida.

Sakslaste Collision Studiose veealuse FPSi ilmumine (kodumaal emakeelsena) ennetas samuti veealust eepost «Bioshocki», kuid selle kvaliteet ei kannata võrdlust. RO pakub kõigest seitset üksikosa kaarti, mille läbimine võtab umbes viis tundi. Kaardid on igavad ja sarnased, lugu on alaarendatud, mitmikosa puudub, vees ujumist ja «märja pildi» nägemist on vähe ja Gamebryo graafikamootorist välja võlutud pilt on kesine. Reaalsed relvad on liiga tavalised ja ega kaks ulmelist plasmapüssi ka üllata. Pealegi suudab muidu kõva peategelane granaati visata vaid mõne meetri kaugusele ja kiirema tempoga sprintida kõigest kümmekond meetrit.

Hästi sihitud püstolikuul võib tünnide abil jagu saada pahade grupist.

AP on igati parem valik. B-klassi RO asemel võiks tähelepanu pöörata paari aasta vanustele «Gene Troopersile» ja «Pariahile» – need on oluliselt korralikumad ulmetulistamised.

[d] LEHO LAHTVEE

[d] HINNANG:

Heli	6
Pilt	6
Mugavus	7
Meelelahutus	5

Brothers in Arms: D-Day

MÜÜGIL: www.andrico.ee **HIND:** 589 krooni **DEMO:** -

Kaks ühe vastu pole aus! Eriti veel, kui võitlen PSP kontrollskeemiga.

● Kes mänginud BiA seeria mänge «Road to Hill 30» ja «Earned in Blood» ning otsib uut elamust, peab pettuma, sest «D-Day» on kahe mängu 31 missioonist loodud 20missiooniline kogumik. Kes aga tahabki sama kogemust, saab PSP jaoks kohandatud Matt Baker ja Joe Hartsocki tegusid Normandias juhtida just oma kaasaskantavalt konsoolilt.

20 pikka missiooni pole kõik. Veel on vanematelt vendadelt üle kolinud 12 *skirmish*-kaarti, kus kuues kehastad ameeriklast ja teises pooles sakslast. Erinevate ülesannetega *skirmish*-lahinguid saab pidada üksi ja teise PSPga ühenduses olles, ja sellega mitmikosa piirdub.

PSP kohta massiivne mäng pole siiski vigadeta. Kontroll on ebamugav ja see teeb «D-Day» taktikalise ja rühma juhtimist nõudva mänguna raskeks. Probleeme on ka kõnede mahamängimisega. Kuna UMD ketas hakkab tööle hilinemisega, siis jutt hilineb või räägitakse mitut juttu korraga.

MoH-st aeglasem ja raskem, kuid mitte võimatu. Olles ainuke omasuguste seas, on «D-Day» PSPle teretulnud meelelahutus.

[d] LEHO LAHTVEE

[d] HINNANG:

Heli	◀ 7
Pilt	◀ 6
Mugavus	◀ 5
Meelelahutus	◀ 6

Medal of Honor: Heroes

MÜÜGIL: www.elektroonika.ee **HIND:** 399 krooni **DEMO:** www.pspdemocenter.com

● «Heroes», esimene Teise maailmasõja FPS PSP-l, jälgib kolme varem MoH seeriast tuttava OSSi agendi kangelastegusid Itaalias, Hollandis ja Belgias. Igal ameeriklasel on viis missiooni, mida saab läbida kolmel raskusastmel. Kaardid on avatud ja mitmikosaliku ehitusega, jättes mängijale valiku, mis järjekorras ja lähenemisviisiga oma ülesandeid täita. Ülesanneteks on tavaliselt millegi näppamine või õhkimine, kuid saab ka punkte vallutada ja kaitsta ning piirkondi vastastest puhastada, aeg-ajalt tuleb ülesandeid täita ajalimiidiga. Alati tolkneb mängijaga kaasas kamp aidata üritavaid kaassõdureid, kes siiski vahel ära eksivad.

Mitmikosa on kuue viisiga, neist viis on tiimipõhised, ja siin saab kasutusele võtta üksikosas lahtilukustatud nänni. Üksteisega ühendudes saavad korraga mängida kaheksa PSP omanikku, interneti kaudu 32. Harjutamiseks on olemas *skirmish*-lahingud, kus üksik mängija peab «igaüks enda eest» sõjas tehisvastastele vastu astuma.

Tank mis tank. Järg «Heroes 2» võiks lasta sellisega ka sõita.

Korraliku FPS-mängu tegemine PSPle on raske, peamiselt piiratud nuppude arvu tõttu. Kuid «Heroesi» Teise maailmasõja Euroopa kampaania 15 missiooni on mängitavad ja pakuvad žanri austajale kaasaskantavat lõbu jupiks ajaks.

[d] LEHO LAHTVEE

[d] HINNANG:

Heli	◀ 7
Pilt	◀ 6
Mugavus	◀ 6
Meelelahutus	◀ 7

Värisev vest

● Nii haige idee, et see võib isegi õnneks minna: TN Games müüb 21. novembrist oma kodukal vesti, mis kasutab *force feedback*'i sarnast lahendust, et mängudes värinaid tekitada. Kasutusvõimalusi on teoreetiliselt mitmeid: saad tunda kuulitabamusi, plahvatuste mõju, kellegi näppe õlal jm.

Vesti tavahind on 189 dollarit ja sellega saad kaasa kaks mängu, mis uudset tehnoloogiat toetavad (TN Gamesi endatehtud võrgutulistamine «Incursion» ja vastava rakendusega täiendatud «Call of Duty II»). Vest hakkab tööle XP ja Vista all, tulekul olla ka tarkvaraline tugi FPSides nagu «Quake III Arena», «Quake IV», «Doom 3» jm. Lähemalt uuri aadressilt www.tngames.com.

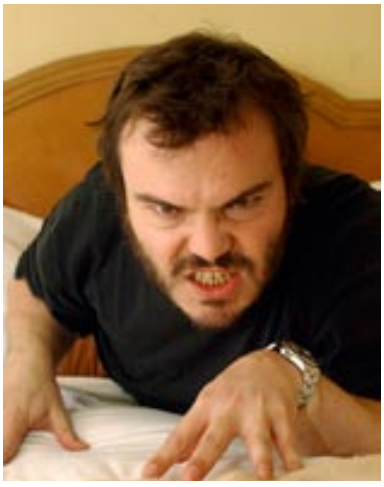

Jack Black otsib rokitaevast

● Double Fine'i ehk «Psychonautsi» tegijate põnevusega oodatud uus projekt «Brütal Legend» räägib filmikoomik Jack Blacki kehastatud rokkivast tuuritehnikust, kes sureb, satub põrgusse ja otsustab omal jõul rokitaeva üles otsida. Täpsem sisu ja vorm on hetkel veel saladus, aga kerge on kujutleda seda värvikatest avatud tasemetest koosneva platvormerina nagu «Psychonauts».

Platvormidena nimetatakse hetkel ainult PS3 ja X360, sest Schaferi kambale ei meeldi arvutil lokkav piraatlus.

Seekord taas küsimus, mis laieneb peale mängude ka filmimaailma.

Kes on pildil?

Vastust koos vastaja nimega ootame aadressile **play@digi.ee.** Õigesti vastajate vahel loosime **Andricoga** (andrico.ee) välja arkaadralli kihutamise **«SEGA Rally»**. Lohutusauhindadeks kümme mänguplakatit.

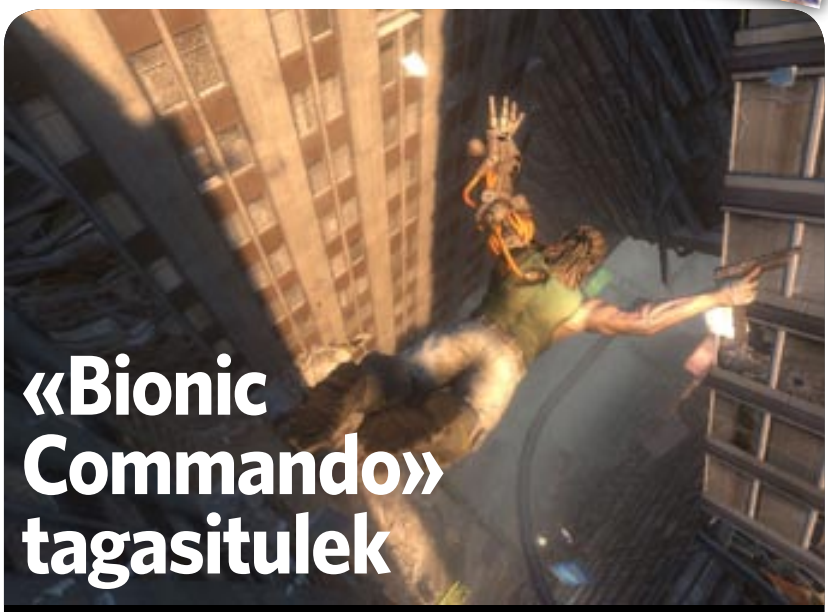

«Bionic Commando» tagasitulek

● Tegemist on Capcomi suure hitiga 1980ndate lõpust, mis pole seni korralikku järge saanud, aga uue aastanumbri jooksul see siiski sünnib – PC, PS3 ja Xbox 360 peal. Meisterdab selle rootslaste GRIN, mis on toonud arvutile mõlemad „Ghost Recon Advanced Warfighterid".

Algupärase BC tegi omal ajal eriliseks konks, millega kangelane kiigub, mööda seinu üles kargutab ja õhulende sooritab – platvormeri element olid isegi tähtsam kui vastaste rookimine.

GRIN tahaks jääda originaalitruuks, nii et uusversiooni on kerge kujutleda kui «Prince of Persiat» tulirelvadega.

[ÜHE LAUSE UUDISED]

● Activision teatas uuest Teise maailmasõja tulistamisest «History Channel: Battle for the Pacific», mis peaks ilmuma juba novembris, tegijaks Slovakkia Cauldron, mis peaks ka «Soldier of Fortune: Payback» kohe valmis saama.

● Novembri lõpus ilmuv «Kane & Lynch: Dead Men» pakub võrgus muuhulgas uudset madinat kuni kaheksale osalejale, mis põhineb koostööl ja kus korraldatakse suuri rööve, kusjuures kaaslastele on lubatud käru keerata või hoopis ise seadusesilmaks kehastuda, nii et iga mees on kokkuvõttes väljas eelkõige enda eest.

● Šokeerivalt vägivaldne «Manhunt 2» sai brittidelt juba teise müügikeelu ja Rockstar peab teost korralikult «rookima», et saaks teose ka Suurbritannias turule tuua, kuid mõned usinad on sellest juba klippe netti riputanud, ja on ikka sadistlik kraam küll.

● PrimoTech raporteerib, et BioWare'i endiselt saladuskatte all viibiv võrgurollikas leiab aset «Star Wars Knights of the Old Republic» universumis ja ilmub 2009.

Milline tegus november...

Kui paljusid mänge ootad sina? Kirjuta meile aadressile play@digi.ee.

NOVEMBER	4. KV 2007	1. KV 2008	2. KV 2008 JA EDASI	
Call of Duty 4: Modern Warfare ● 5 nov 2007 **F.E.A.R. Perseus Mandate (lisapakett)** ● 6 nov 2007 **BlackSite: Area 51** ● 12 okt 2007 **Soldier of Fortune: Pay Back** ● 13 nov 2007 **Crysis** ● 16 nov 2007 **Unreal Tournament 3** ● 19 nov 2007 **History Channel: Battle for the Pacific** ● 20 nov 2007 **Hour of Victory** ● 30 nov 2007 **UberSoldier 2** ● nov 2007	**The Precursors** ● dets 2007 **Terrorist Takedown 2** ● neljas kv. 2007 **WehrWolf** ● neljas kv. 2007 **Rogue Warrior** ● neljas kv. 2007 **REFUSION** ● neljas kv. 2007 **The Wall** ● neljas kv. 2007 **White Gold: War in Paradise** ● neljas kv. 2007 **Half-Life 2: Episode Three** ● 2007 **Huxley** ● 2007 **Interstellar Marines (Project IM)** ● 2007 **Strike Force Red Cell** ● 2007 **PRISM: Threat Level Red** ● 2007 **Retribution** ● 2007 **Parabellum** ● 2007 **Severity** ● 2007 **Kwari** ● 2007	**Frontlines: Fuel of War** ● jaan 2008 **Field Ops** ● jaan 2008 **Brothers in Arms Hell's Highway** ● esimene kv. 2008 **S.T.A.L.K.E.R.: Clear Sky** ● esimene kv. 2008 **Turning Point: Fall of Liberty** ● esimene kv. 2008 **DUSK-12** ● esimene kv. 2008 **The Hunt** ● esimene kv. 2008 **Left 4 Dead** ● esimene kv. 2008 **Scorpion** ● esimene kv. 2008 **Penumbra: Black Plague** ● esimene kv. 2008	**FarCry 2** ● teine kv. 2008 **Postal III** ● teine kv. 2008 **Legendary: The Box** ● teine kv. 2008 **Darkest of Days** ● kolmas kv. 2008 **NecroVision** ● kolmas kv. 2008 **Sabotage (1943)** ● neljas kv. 2008 **Cryostasis: Sleep of Reason** ● 2008 **Mirror's Edge** ● 2008 **Dead Island** ● 2008 **ARMA 2** ● 2008 **The Scourge Project** ● 2008 **Warhound** ● 2008 **Operation Flashpoint 2: Dragon Rising** ● 2008 **They** ● 2008 **Zeno Clash** ● 2008 **Chrome 2** ● 2009 **Natural Selection 2** ● teatamata **Black Power Red Earth** ● teatamata	FPS
Beowulf ● 13 nov 2007 **Kane & Lynch: Dead Men** ● 23 nov 2007 **Helldorado** ● 30 nov 2007 **Gears Of War** ● nov 2007 **Assassin's Creed** ● nov 2007 **Bee Movie Game** ● nov 2007	**Hei$t** ● neljas kv. 2007 **The Shadow of Aten** ● neljas kv. 2007 **Demons of Mercy** ● neljas kv. 2007 **Age of Pirates: Captain's Blood** ● neljas kv. 2007 **Shadowgrounds Survivor** ● 2007 **Dogtag** ● 2007 **Possession** ● 2007 **Alan Wake** ● 2007	**Insecticide** ● 8 jaan 2007 **Alone in the Dark: Near Death** ● veeb 2008 **The Club** ● veeb 2008 **Tom Clancy's Splinter Cell: Conviction** ● märts 2008 **Mercenaries 2: World in Flames** ● esimene kv. 2008 **Devil May Cry 4** ● esimene kv. 2008 **The Swarm** ● esimene kv. 2008 **Collapse: Devastated World** ● esimene kv. 2008	**Iron Man** ● teine kv. 2008 **Lego Indiana Jones: The Videogame** ● kolmas kv. 2008 **Prototype** ● kolmas kv. 2008 **East India Company** ● neljas kv. 2008 **Conflict: Denied Ops** ● 2008 **Witches** ● 2008 **Totems** ● 2008 **Evil Days: Pound of Ground** ● 2008 **Earth No More** ● 2009 **Bionic Commando** ● teatamata **Mafia 2** ● teatamata **Edge of Twilight** ● teatamata **Battle Rage** ● teatamata **Just Cause 2** ● teatamata **Bodycount** ● teatamata	MÄRUL
Supreme Commander: Forged Alliance ● 5 nov 2007 **Empire Earth III** ● 6 nov 2007 **Viva Pinata** ● 6 nov 2007 **SimCity Societies** ● 13 nov 2007 **Fantasy Wars** ● nov 2007 **Galactic Civilizations II Twilight of Arnor (lisapakett)** ● nov 2007	**Universe at War: Earth Assault** ● 4 dets 2007 **Battle for Atlantis** ● neljas kv. 2007 **7.62** ● neljas kv. 2007 **Aggression: Europe 1914** ● neljas kv. 2007 **Commanders: Attack of the Genos** ● neljas kv. 2007 **War Leaders: Clash of Nations** ● 2007 **Empire Above All** ● 2007 **Mythic Wars** ● 2007 **Society** ● 2007 **Freight Tycoon Inc.** ● 2007	**XIII Century: Death or Glory** ● 12 veeb 2008 **Tom Clancy's EndWar** ● veeb 2008 **Sins of a Solar Empire** ● veeb 2008 **Spore** ● esimene kv. 2008 **Codename Panzers Cold War** ● esimene kv. 2008 **Windchaser** ● esimene kv. 2008 **Officers** ● esimene kv. 2008 **Kings Bounty: The Legend** ● esimene kv. 2008 **Lost Empire: Immortals** ● esimene kv. 2008 **The Sims Castaway Stories** ● esimene kv. 2008	**Viking: Battle of Asgard** ● teine kv. 2008 **Disciples III: Renaissance** ● teine kv. 2008 **Warhammer 40,000: Dawn of War - Soulstorm** ● teine kv. 2008 **Command & Conquer 3: Kane's Wrath (lisapakett)** ● teine kv. 2008 **Jagged Alliance 3** ● kolmas kv. 2008 **The Sims 3** ● 2008 lõpp **Warhammer: Battle March (lisapakett)** ● 2008 **Empire: Total War** ● 2008 **StarCraft II** ● teatamata **Hegemony: Philip of Macedon** ● teatamata **WorldShift** ● teatamata **Day Watch** ● teatamata **Ascension To The Throne** ● teatamata	STRATEEGIA
Monster Jam ● 13 nov 2007 **Need for Speed ProStreet** ● nov 2007 **Juiced 2: Hot Import Nights** ● nov 2007 **Ford Off Road** ● nov 2007	**KartSim** ● neljas kv. 2007 **Aquadelic GT** ● neljas kv. 2007 **Sledgehammer** ● neljas kv. 2007 **Grand Raid Offroad** ● 2007	**Motorm4x** ● esimene kv. 2008	**Death Track: Resurrection** ● teine kv. 2008 **Voltage** ● neljas kv. 2008 **The Wheelman** ● 2008 **Race Driver One** ● 2008 **Rig'n'Roll** ● 2008 **Project Torque** ● teatamata	KIHUTA
The Lost Crown: A Ghosthunting Adventure ● 1 nov 2007 **So Blonde** ● nov 2007 **Culpa Innata** ● nov 2007 **Sam & Max: Season 2: Episode 1: Ice Station Santa** ● nov 2007	**Art Of Murder: FBI Confidential** ● neljas kv. 2007 **A Vampyre Story** ● neljas kv. 2007 **Curse of the Skeletons' Island** ● neljas kv. 2007 **The Golden Compass** ● neljas kv. 2007 **Sherlock Holmes versus Arsene Lupin** ● neljas kv. 2007 **The Bad, The Ugly, and the Sober** ● neljas kv. 2007 **Once Upon a Time in Japan: Earth** ● neljas kv. 2007	**Sam & Max: Season 2: Episode 2** ● 10 jaan 2008 **The Spiderwick Chronicles** ● veeb 2008 **Dracula 3** ● esimene kv. 2008 **A Stroke of Fate** ● esimene kv. 2008 **Overclocked** ● esimene kv. 2008 **Gray Matter** ● esimene kv. 2008 **Memento Mori** ● esimene kv. 2008	**Mata Hari** ● teine kv. 2008 **Secret Files 2** ● teine kv. 2008 **A New Beginning** ● neljas kv. 2008 **Heavy Rain** ● neljas kv. 2008 **Alternativa** ● 2008 **Prominence** ● 2008 **Pat & Mat: The Game** ● 2008	SEIKLUS
Hellgate: London ● 2 nov 2007 **Next Life** ● 13 nov 2007 **Tabula Rasa** ● nov 2007 **Extinction** ● nov 2007	**Kingdom Under Fire: Circle Of Doom** ● neljas kv. 2007 **Gods and Heroes: Rome Rising** ● 2007 **Battle Lord** ● 2007 **All Points Bulletin** ● 2007 **Dragon Age** ● 2007 **Hero's Journey** ● 2007 **Mythos** ● 2007	**Pirates of the Burning Sea** ● 22 jaan 2008 **Age of Conan: Hyborian Adventures** ● 25 märts 2008 **Warhammer Online: Age of Reckoning** ● esimene kv. 2008 **Sacred 2: Fallen Angel** ● esimene kv. 2008 **Drakensang: The Dark Eye** ● esimene kv. 2008	**Numen** ● teine kv. 2007 **Space Siege** ● kolmas kv. 2008 **Dragons Rage** ● neljas kv. 2008 **Black Prophecy** ● neljas kv. 2008 **Fallout 3** ● neljas kv. 2008 **Rise of the Argonauts** ● 2008 **Aion: Tower of Eternity** ● 2008 **Guild Wars 2** ● 2008 **Borderlands** ● 2008 **Star Trek Online** ● 2008 **Dungeon Hero** ● esimene kv. 2009 **Hero** ● kevad 2009 **World of Warcraft: Wrath of the Lich King (lisapakett)** ● teatamata **Gothic 4** ● teatamata	ROLLIMÄNGUD
Ghost in the Sheet ● 6 nov 2007 **Guitar Hero III: Legends of Rock** ● 12 nov 2007 **Petz: Horsez 2** ● 13 nov 2007	**My Horse and Me** ● 18 dets 2007 **PT Boats: Knights of the Sea** ● dets 2007 **World War II Tank Combat** ● neljas kv. 2007 **Flight Simulator X: Adrenaline (lisapakett)** ● neljas kv. 2007 **Kung Fu Hustle** ● neljas kv. 2007	**Football Manager Live** ● märts 2008	**Blood Bowl** ● 2008 **Jumpgate Evolution** ● teatamata **Scallywag: In the Lair of the Medusa** ● teatamata **Fashion Designer** ● teatamata **DANCE!** ● teatamata **USAF Pilot Training: Road to the ThunderBirds** ● teatamata	MUU

ostujuht

Sülearvutid

1 Samsung Q40

[digi] nr 28
Hinne: 8,5

Väike, mõnus ja ülivaikne passiivjahutusega tõeliselt kerge, vaid 1,1 kilogrammi kaaluv sülearvuti. Standardvarustuses on kohe kaasas lisaaku ja väline DVD-kirjutaja.

2 Samsung R25

[digi] nr 27
Hinne: 8

Superhea klaviatuuriga ning hea konfiguratsiooni-hinna suhtega masin. Head hinnet kisuvad alla kehv ekraan ja nõrgavõitu aku.

3 Acmebook AB09-Z96J

[digi] nr 27
Hinne: 8

Ergonoomika ja pisiasjad pole päris samal tasemel läbi mõeldud kui kallitel margiarvutitel, kuid siiski on tegemist kobeda arvutiga.

Kompaktkaamerad

1 Canon Digital IXUS 75

[digi] nr 26
Hinne: 8

[digi] 2007. aasta suure kaameratesti võitja, ühtlane kvaliteet igal alal. Väike müra, väga kiire teravustamine ja väga väike katikuviivitus teevad sellest kaamerast tippklassi tegija.

2 Olympus μ 770SW

[digi] nr 27
Hinne: 8

Mittepildistamise vabanduseks ei saa enam tuua halba ilma. Isegi kui fotograaf on läbimärg, on kaamera alati valmis uut pilti klõpsama.

3 Samsung i70

[digi] nr 30
Hinne: 7

Väga edeva välimusega kaamera, kust saab pildi kätte küll, aga tulemused pole ühtlased. Üllatab võimsa supermakroga.

Monitorid

1 Samsung SyncMaster 245B

[digi] nr 28
Hinne: 8,5

Suur, hea pildiga, ergonoomiline ja soodne. Tavaliselt saab selle hinna eest ainult 21- või 22tolliseid monitore Tuleks kindlasti lülitada ostuplaanidesse, kui läheb vaja suurt monitori.

2 HP w2207

[digi] nr 30
Hinne: 8

Reguleeritavuselt teistest peajagu üle. Arvestades siia juurde veel konkurentsivõimelise hinna ja korras pildi, on testivõit teenitud.

3 Acer AL2216W

[digi] nr 30
Hinne: 7,5

22tollise kuvari kohta väga soodne hind ja korralik pilt ei anna kõhklusteks põhjust. Poolmuidu saadud hea kuvar.

Peegelkaamerad

1 Nikon D300

[digi] nr 30
Hinne: 9

Innovaatiline ning võimalusterohke kaamera, millele esmapilgul ei oska peale hinna midagi ette heita.

2 Canon EOS 1 D

[digi] nr 29
Hinne: 9

Hetkel maailma parim selle klassi digikaamera. Norida muidugi saab, aga see on mõnevõrra väiklane.

3 Canon 40D

[digi] nr 30
Hinne: 8

Selle hinna eest on kaamerat päris palju. Kes raatsib aga natuke rohkem kulutada, oodaku enne ostu võrdluseks kindlasti ära ka novembris turule jõudev Nikon D300.

Parimad [digi] testitud tooted kaheksas kategoorias, viimase poole aasta andmeil (erandiks on digitaalsed peegelkaamerad ja MP3-mängijad, sest seal on toodete uuenemine aeglasem). Võrdsete hinnete korral on tabelis eespool uuem toode.

Mobiiltelefonid

1 Nokia 6500 Classic

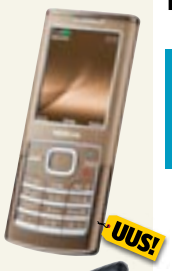

[digi] nr 31
hinne: 9

Üllatavalt meeldiva disainiga Nokia telefon, mille puhul on hea meel tõdeda S40 operatsioonisüsteemi jõudsat arengut.

2 Samsung U600

[digi] nr 26
hinne: 8,5

Superdisainiga telefon selle hinna eest on hea diil. Miinuspoolelt kehvad puutetundlikud nupud, puuduv 3G ja poolik eesti keel.

3 Sony Ericsson K530i

[digi] nr 31
Hinne: 8

Soodne ja moodne. Selle raha eest saab mitte ainult täisfunktsionaalse 3G sisu, vaid ka ilusa ja mõnusa väljanägemise.

Kõlarid ja kõrvaklapid

1 Philips SHP8900

[digi] nr 29
Hinne: 8

Avatud disainiga klapid, mis igaühele ei sobi, kuid heli on väga hea. Lausa nii hea, et lööb vabalt ka meie testis olnud paar korda kallimaid kõrvaklappe.

2 Creative GigaWorks T40

[digi] nr 31
Hinne: 7,5

Keskmisest paremad arvutikõlarid, mis erinevad konkurentidest tasakaalustatuma helipildi ning meeldivama keksageduse poolest.

3 KEF iQ9

[digi] nr 31
Hinne: 7

Tuntud Briti kõlaritootja esimesed sammud Eesti turul. Head, aga selles hinnaklassis saaks veel mõnevõrra paremini. Järgmise korrani!

Lauaarvutid

1 HP Pavilion Media Center m8056.sc PC

[digi] nr 29
Hinne: 8,5

[digi] 2007. aasta sügise arvutitesti võitja. Hea hinna ja konfiguratsiooni suhe, kena ja läbimõeldud korpus. Videokaart on nõrk, aga kui mängida ei plaani, siis koduarvutiks väga sobiv.

2 Apple iMac 20"

[digi] nr 30
Hinne: 8

Ideaalne koduarvuti: ilus, vaikne, kiire, stabiilne ja nii edasi. Ent samaväärse PC saaksid sa vaata et 10 000 krooni odavamalt. Kahju, hirmus kahju.

3 ML 320 V

[digi] nr 29
Hinne: 8

Tänuväärselt eestikeelse sisuga arvuti, mis oma konfiguratsiooni-hinna suhtelt tabab naelapea pihta. Täpselt sobiv koduseks töötamiseks-surfamiseks, mängimiseks liiga nõrk.

MP3-mängijad

1 iPod Nano 8 GB

[digi] nr 31
Hinne: 9

Ootamatu väliskujuga Nano, aga sobib hästi nii kätte kui taskusse. Ka sisulised edasiminekud on piisavad, et anda Nanole kõrge hinne.

2 Creative Zen

[digi] nr 31
Hinne: 9

Parajate mõõtmetega mängija, mille suurelt ekraanilt on hea videoklippe ja fotosid vaadata ning mis mängib muusikat.

3 Creative Zen Stone (1 GB)

[digi] nr 27
Hinne: 9

Apple iPod Shuffle'i eeskujul valmistatud mängija, mis on umbes täpselt sama hea. Odav, väike, kerge ja lollikindel.

digidoktor

ESITA OMA KÜSIMUS: DIGI@PRESSHOUSE.EE

Draiver kipub minestama

[?] Tere... Probleem on siis selline, et arvuti töötab ilusti ja äkitselt kõik peale hiire friizib (alati mitte) ja siis kaob pilt ära, lööb nagu mustaks. Läheb mingi 5 sekundit mööda ja tuleb pilt tagasi. Win annab teate et: «Display driver has stoped responding and has recovered.» Nii teeb 2–5 korda tavaliselt järjest ja siis töötab jalle sujuvalt mingi aja. Kuigi mul on originaaldraiverite plaat, millelt ma olen lasknud draiverid peale, ja olen ka netist tõmmanud draiverid, aga ikka jamab. Vahepeal viskab arvutile sinise pildi ette ja teeb siis restardi. Arvuti on muidu Fujitsu-Siemens Amilo PA 1538 ja peal on Windows XP Professional. Roger

[d] Windowsi ja seadmedraiverite suhe on keerulisem kui teismeliste koolitüdrukute armastus. Pirtsutamist võib põhjustada mis iganes: riistvara, Windows, draiverid või kuuseis. Kui su sülearvuti üle ei kuumene ning on muus osas korras, proovi ikkagi uusi draivereid, kuid seekord tee nii, nagu NVIDIA õpetab: esmalt installi maha vanad draiverid, mitte mingil juhul ära installi uusi vanadele otsa, ära kasuta draiverite tirimisel «*download accelerator*»-tüüpi programme ja lülita viirusetõrje taustakontroll draiverite installimise ajaks välja. Kui see ikka ei aita, kiika www.amilo-forum.com veebisaidile, ehk leiad sealt abi.

Draiver minestab lambist.

Viskaks Vista õige välja?

[?] Lugesin saabunud posti rubriiki ja ühel oli probleem Vistaga, sama siin. Tahtsin ka XP-le tagasi minna, aga jama selles, et kui XP Home plaadi peale panen, ei tunne see kõvaketast ära ja ei saa installida. Väga hea oleks, kui ajakirjas tuleks õpetus selle kohta, kuidas Vistalt tagasi XP-le minna. Minu arvuti on HP Pavilion dv 6500. Teine probleem selles,et tahtsin proovida ka ubuntut 7.04 ja 7.10 plaadilt, aga selle arvutiga jälle ei saa käima... Algul loeb plaadilt mingid osad mällu ära, aga siis jääb seisma Bluetooth services juures ja edasi ei lähe (ei tunne nagu Bluetoothi süsteemi ära vms.) Gert

[d] Tõenäoliselt ei saa Windows XP Home aru, et sinu arvutis on SATA-kõvaketas, seepärast tuleb SATA draiverid installi käigus ette näidata. Installimise algusjärgus palutakse vajutada klahvi F6, et kasutada lisadraivereid. Kui sul on arvutiga kaasa tulnud plaadiga SATA draiverid, saad sa need sealt pealt laadida. Kui pole (uute arvutitega neid enam kaasa ei panda), siis ei saa sa ka installida. Mainitud Ubuntu viga peaks olema 7.10 viimases lõppversioonis parandatud, kuid proovi, kas asi paraneb, kui BIOSist Bluetoothi installi ajaks keelad.

Tahaks pildistada nähtamatut

[?] Mul selline küsimus, et kas te ei tahaks *nightshot*-võimalusega digikate teemat menetleda? Tahaksin endale uut fotokat hankida ja infrapunaga pildistamise ja kaamera võimaluste piires videoklippe teha oleks ka äge. Kas neid keegi peale Sony üldse teebki? Tänan tähelepanu eest, Marleen

[d] Sony *nightshot*-režiim on tõepoolest suhteliselt unikaalne ning teisi selliseid kaameraid juba niisama naljalt poest ei leia. Kuid puhtalt ultraviolett- ja infrapunaspektris pildistamiseks on mõeldud ka näiteks Fuji S3 UVIR. See on aga profikerega kaamera, mis maksab mitukümmend tuhat krooni ning mida tuleb ostusoovi korral tõenäoliselt ookeani tagant tellida. Infrapunapilte saad teha ka tavalise kaameraga, kui selle jaoks leidub sobiv infrapunafilter. Esimeseks katsetamiseks on odavam osta filter kui päris uus kaamera. Võta kaamera kaasa ja küsi täpsemalt juba fotopoest.

Kui normaalne on normaalne?

[?] Millalgi võiksite kirjutada arvutitestidest lähemalt: mis programmidega tegu, mis tulemused oleksid normaalsed, mis kehvad. Võib-olla mõni lugeja testiks ise oma arvutit ja saaks aimu, mis loom tal kodus on. Sellega lõpetan ja soovin edu ja jaksu. Oleg

Mõtleme selle peale, võib-olla kunagi ehk kirjutamegi testimisest lähemalt. Praegu kasutame arvutite testimiseks programme 3DMark 03, 3DMark 06 ja PCMark 05. Lähemat infot nende kohta leiad futuremark.com veebilehelt.

Minu korteril on kaks välisust

Tere, on selline probleem, et kui lülitada sisse «World of Warcraft», siis lööb ette, et on siukene fail nagu Win32.Bifrose.Aej. Kaspersky, NOD32 ega ükski ei leia seda faili üles. Mida teha?

Mis programm sulle sellest troojalasest teatab? Vat sellesamaga otsigi. Viirustõrje andmebaasid on sul ikka uuendatud? Kindlasti ära installi arvutisse korraga mitut viirusetõrjet, vaid proovi neid ükshaaval. Sa ei pea neid ostma, võid kasutada ka prooviversioone. Võid kasutada ka tasuta viirusetõrjet ClamWin, mis töötab ka mälupulgalt: clamwin.com. Proovi kõvaketast kontrollida teises, puhtas arvutis.

Kaks laiska kõlarit

Sai paar aastat tagasi soetatud ka enda arvutle 5.1-helisüsteem. Töötab hästi, keskmise sagedusega on väike probleem, aga see on vist enamustel kõlaritel. Niisiis probleem on selline, et ükspäev lihtsalt tagumised kõlarid ei funka. Kontrollisin kõike, alates kaablitest lõpetades helikaardi draiveritega. Milles võiks olla probleem? Karl

Kas *surround*-heli on ikka lubatud ja Windows Audio jaoks riistvaraline kiirendus on seadistuse *full* peal? Ajaloost on teada, et mõned mikrofoniga veebikaamerad (kõik saalisolijad vaatavad siinkohal Logitechi poole) muudavad installi käigus seadistusi salaja madamalaks, kaotades ühtlasi muu hulgas ka 5.1 täisheli. Seadistusi võivad tavalise stereo peale maha tõmmata ka mõned programmid, mis oskavad ise heliseadistusi muuta (nt Skype), eriti need, mis üritavad teha müra- või kajaeemaldust.

Kaardil on rohkem, kui mahub

Tere [digi] toimetus, mul on üks probleem. Mul on Nokia 5300 ja sellel on sees 2 GB mälukaart. Mälukaardi peal on mänge ja muusikat. Muusikat on 463 MB ja mänge umbes 10 MB, aga kui avan mälukaardi kausta mobiilis, siis näitab, et mängude kaust on 2,4 GB, kuigi mul polegi nii palju ruumi. Ning kui ma lähen mängude kausta sisse, on seal failid, mille nimesid nimetada ei saa, kuna seal on need kastid, näiteks ühe faili nimi on ?(kaks kasti)E:/pr. s.mp3 suuruseks on 1,6 GB ning h.mp3(kast)?(kast).(kast) suuruseks 1,6 GB. Faile ei saa kustutada ega ümber tõsta. Ütleb, et on süsteemifail, ega lase midagi teha. Johan

Su mälukaart hakkab kas oma aega ära elama või on sellega hiljuti kirjutamise ajal midagi juhtunud. Mälukaardi failiindeks on katkine ja selle tulemusena süsteem küll näeb faili, kuid ei saa aru, mis selle nimi on, kui suur see on või kus see asub. Kõige valutum lahendus on mälukaart vormindada ja oma andmed uuesti sinna peale kopeerida.

[KUU KÜSIMUS]

Kuidas paekivist sealiha teha?

MP3 kvaliteeti peetakse audiofiilide hulgas väga kehvaks ja igasugu algoritmidega vähendatud audiofailid olevat saatanast! Mina audiofiil pole ja sellele vastu ka ei vaidle, mind huvitab hoopis see, kuidas saaks sellest mulksuvast ja ujuvast kehvakvaliteedilisest MP3-st teha ühe korraliku AudioCD peale kirjutamiseks valmis oleva faili? Nimelt avastasin internetist ühe väga laheda maailmasõdade aegse muusika lehekülje eri rinnetel sõdureid liigutanud lugudest www.chambre-claire.com/PAROLES/Souliko.htm. Sealt aga arvutisse tõmmates avastasin, et ega neist head nahka tule. Piraatlust kasutades neid alla laadida ka ei tahaks. Ainus variant oleks siis ise need üles putitada. Millist programmi peaks selleks kasutama? Oskusi Wavepadis neid timmida-trimmida eriti pole, ehkki mõndagi annaks seal ehk kokku sepistada. See aga oleks minusuguse poolalgaja jaoks väga ajamahukas ja ebamugav... Kas on olemas mingit tasuta levitatavat tarkvara, mis paari hiireklõpsuga aitaks need vanad monosalvestused uuele tasemele tuua? Mulle piisaks täiesti kvaliteedist, mis ujumise ära kaotaks, kõrgeid ja madalaid toone ning sügavaid «Suliko» bassikäike väga ei ootakski... Peaasi, et oleks sellisele Harju keskmisele kõrvale mõnus õhtuti hea raamatu kõrvale kuulata! Kunagi lugesin, et on olemas mingid imelised muusikakeskused, mis maksavad kümneid tuhandeid ja mis parandavad neis kuulatavate MP3-de kõla «elamusi pakkuvale tasemele». Tarmo

ISTOCKPHOTO

Kardetavasti nii lihtne see ei ole, et paari klikiga automaatselt vanast loost parem ja kuulatavam teha. Stuudiotes teevad neid spetsialistid erivahenditega. Aga pista oma küsimus näiteks digi.ee foorumisse, äkki keegi teab ja oskab aidata. Või satub siin rubriigis mõni lugeja peale ja oskab soovitada? Saada meile kiri ja aitame Tarmot koos!

Minu failid elavad seal

Oli kord «Suur test: Failid meili asemel läbi veebi!» [digi] 8/2007 numbris. Eks neid teenusepakkujaid ole palju – kõiki ei jõua testida. Ise kasutan sellist – www.driveway.com. Ajakiri on väga asjalik, jõudu!

Kontoriarvuti HP D530
Pentium-4 &
XP Professional,
garantii 2 aastat - al. 2980.-
Xeon-protsessoriga serverid
al. 6990.-
IBM
Äriklassi sülearvutid 5990.-
www.arvutiait.ee

[PLAAT]

The World Is Yours

Ian Brown

● Vana hea Ian. Juba The Stone Roses'e ajal ei olnud ta teab mis laulumees, aga muusika tuli kokku äge. Nüüd on ta teinud vabatahtliku kanepisuitsetamispausi (no sellist legendi räägitakse uue albumi juurde) ning ühe jutiga uue plaadi valmis saanud.

Keegi mainis väga õigesti, et «The World Is Yours» kõlab nagu filmi *soundtrack*, aga mitte lihtsalt mõne suvalise filmi, vaid selle päris filmi. Selle päris briti filmi ehk James Bondi *soundtrack* ja nii tõesti on. Igale loole tooni andev sümfooniaorkester mõjub nii dramaatilisena, et vähem kui kogu vaba maailma saatus ei saa sellel plaadil lihtsalt kaalul olla.

Ian muidugi ei lase ennast sellest häirida ning laulab ikka sellise natuke ükskõikse ja natuke koleda häälega. Kole mees ja orkester võrdus vanasti Meat Loaf, aga see siin on ikka midagi hoopis paremat.

[d] HENRIK ROONEMAA

[RAAMAT]

Õudne Eesti, valimik eesti õudusjutte

Koostanud Indrek Hargla

● «Raske tammemalakas langes raksatades kolli küünarvarrele, murdes käeluu kahest kohast. Haavatud põrguline püüdis ennast hambaid laksutades püsti ajada, kui kolmas löök lömastas tal kolba. Kähinal õhku ahmides ajas Tuutu end püsti. «Pille, kurat, mis sa keset ööd siin koperdad?» Tüdruk ei vastanud midagi, ta katsus oma kolliverd täis dressipluusi ja oksendas põleva hunniku kõrvale.»

Seda, mis Tuutust ja Pillest edasi sai, lugege juba ise raamatust «Õudne Eesti». Tegemist on eesti autorite õudusjuttude valimikuga, kust leiab nii uuema kui vanema aja õudusloomet. Raamatus on lugusid igale maitsele, seal on libahunte, mürgiseid siuge, kooljaid, kurje nõide, sombisid ja vanatühja ennastki. Lugudes seiklevad läbisegi nii viiskudes muistsed eestlased, mundris sõjaväeleitnandid kui põllumajanduskooli tudengid. Ja kõigil on ühtmoodi õudne. Pole see eesti kirjandus nii igav midagi.

[d] SVEN VAHAR

vaatame kuulame

[FILM]

The Mighty Boosh

Complete BBC Series 1 & 2

● Absurdne briti komöödiaseriaal kahest tobust, kes töötavad loomaaias ja kellest ühel on supervõimed... Loomaaia direktoriks on lokkis peaga pisisuli, kellel ei ole õrna aimugi, kuidas tema juhitavas loomaaias elavaid asukaid kutsutakse. Noh, et kes on elevant või kes on püüton.

Ma polnud varem sellest seriaalist kuulnud, aga tegemist on tõelise kultuskomöödiaga. Nii et kui su igapäevaelu tundub sulle imelik või absurdne, siis tasub mõneks ajaks «The Mighty Booshi» maailma küll põigata. Võib palju kergem hakata.

[d] HENRIK ROONEMAA

[PLAAT]

The Traveling Wilburys

Collection

● Seekord otsustasin iseend varakult jõulukingiga rõõmustada ning seetõttu viis tee ühel heal päeval plaadipoodi. Helide virvarris peatus silm just sellel plaadil, mis pole ümbrise poolest küll eriti silmatorkav, kuid see nimi kaanel – The Travelling Wilburys – andis mulle lootust, et selle üllitise peaks endale koju viima, sest aastakümneid tagasi oli see projekt üks igati kõva projekt.

Kusagil 1980ndate aastate lõpul otsustasid vanameistrid Roy Orbison, Tom Petty, Jeff Lynne, Bob Dylan ja George Harrison kokku tulla, et mõned lahedad lood teha ning lihtsalt ennast hästi tunda. Sündis aga projekt, mis avaldas kogunisti kaks plaati ja sai üle ilma kuulsaks.

Midagi pole teha, paar eelpool mainitud meest laulavad nüüd arvatavasti taevases laulukooris, kuid vanameistrite ühisprojektid on alati ülipõnevad olnud. Meenutage kas või seda, kui Jaak Joala, Tõnis Mägi ja Ivo Linna leivad mõneks ajaks ühisesse muusikakappi panid ning Eesti publikut vaimustasid.

Käesolev «Collection» on kolme plaadi kogumik, millest üks on DVD, kus igasugu põnevat kraami peal on, sh dokumentaalfilm ja mõned head vanad videod. Hiljem, kui plaadipoest lahkusin ja kodus lähemalt asja uurima hakkasin, selgus, et see kogumik on nii kõva kraam, et see olevat ilmudes kohe ka Briti plaadimüügitabeli tippu tõusnud!

[d] MARKO TIIDELEPP

NOD32

– kiire turvatarkvara igasse kodusse

Iga hetk murtakse maailmas tuhandetesse koduarvutitesse, mis pole piisavalt kaitstud. Vähe sellest – tihti langevad ka antiviirusega koduarvutid pahalaste ohvriks, kuna uute kuriprogrammide vastu pole piisavalt kiiresti rohi tarkvarauuenduse näol kohale jõudnud. Kuigi antiviirusetootjad saavad mõne tunni jooksul uutele viirustele vastumürgiks valmis mõne viiruseuuenduse, võib siis olla juba hilja.

Pahavara kinni juba enne turvauuendust

ESETi NOD32 Antivirus aga sisaldab ennetavat lähenemist võimaldavat ThreatSense tehnoloogiat, mis on olemas nii ESET Smart Security ja ESET NOD32 Antiviruse programmides. ThreatSense peatab pahavara täpselt selle kohalejõudmise hetkel. Sellised esimese päeva ründed on jätkuvalt kasvamas, traditsioonilised lahendused reageerivad neile värskenduste väljalaskmisega, mis võib võtta aega mitu tundi. ESETi ThreatSense´i tehisintellekti süsteem kombineerib edukalt uue põlvkonna täiustatud heuristikat ja suudab uue pahavara iseloomu ka ilma tarkvarauuenduste saabumiseta ära tunda.

Ülemaailmne tarkus viirusetõrje teenistuses

ThreatSense´i intelligentsi aitab pidevalt arendada ülemaailmne võrk ThreatSense.Net. See võimaldab kasutajatel automaatselt (või käsitsi) edastada ESETi pahavarauurijatele kahtlaseid näidiseid analüüsi jaoks. Sel moel saab ülevaate globaalsetest pahavara arengusuundadest ning see annab ESETi laboritele edumaa uute esimese päeva rünnete suhtes.

Üks kiire tuum kogu turvalahendusega

Kui tavaliselt on arvutis lahti terve rida protsesse, mis kõik on turvatarkvara erinevad osad ja tegelevad mõne sissetungi või pahavara liigi avastamisega, siis ESET Smart Security on loodud algusest peale kui ülimalt optimeeritud terviklik pakett, mis tagab hea jõudluse koos minimaalse süsteemi ressursside tarbimise ning väikese mälutarbega. Keegi ei osta ju omale võimsamat arvutit vaid selleks, et see suudaks turvatarkvara arvukaid protsesse jooksutada. Üks tuum sisaldab endas kõiki turvaelemente, mis ühel kaasaegsel turvalahendusel olema peab. See muudab koduarvutid, kus tavaliselt on palju ressursse nõudvaid programme, nagu näiteks mängud ja multimeedia, tunduvalt kiiremaks, kuid turvalisus selle arvelt ei kannata.

ESET Smart Security

ESET Smart Security on terviklik üksus, mis tagab ennetava avastamise uute pahavarade rünnete ajal, olemas on igakülgne kaitse viiruste, trooja hobuste, usside, reklaamvara, nuhkvara, õngevõtmise, juurkomplektide ja muude Interneti-ohtude eest. Seega ei pea muretsema enam Internetis käimise pärast, faile sõpradega vahetades või postkasti uusi e-kirju saades.

Mis firma on ESET?

ESET on 1992. aastal asutatud ülemaailmne turvatarkvara valmistaja nii ettevõtetele kui kodutarbijatele ning seab oma eesmärgiks aidata kõigil võidelda üha kasvavate turvaohtude vastu arvutisüsteemides. ESETi tooteid loetakse maailmas parimate turvalahenduste hulka, mida tõendavad paljud mainekad auhinnad. ESET on viis aastat järjest kuulunud Deloitte'i auväärsesse nimekirja Technology Fast 500 ning võib uhkust tunda paljude suurklientide üle, nagu Canon, Dell, Microsoft ja teised. ESETi peakorter asub Slovakkias, Bratislavas, firma on esindatud enam kui 100 riigis üle kogu maailma.

ESET Smart Security

saabunud post

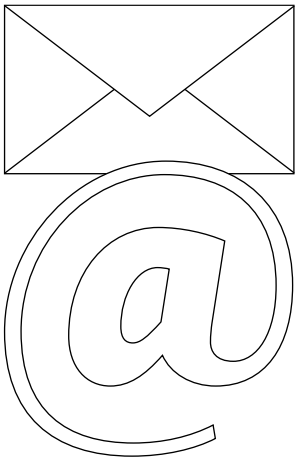

Aken sisse

● **Loen teie ajakirja juba 2006. aasta algusest peale ja siiamaani olen puudust tundnud ühest asjast, case-moddingust. Olen ka ise seda veidi harrastanud ja internetis leidub lõpmatuseni igasuguseid modde, kuid tore oleks lugeda kõiksugu õpetusi ka teie ajakirjast. Need lood võiksid olla näiteks pandud «Kuidas...» rubriiki. Näiteid erinevatest võimalustest on ka Eesti piires tohutult. Võiks Eesti case-modi arendada kaugemale, kui aken_sisse_sinine_valgus moddideni. Üks suurepärane näide alustuseks võiks olla veebis Taikonaudi nime all seiklev isik, kes on ikka vapustava kastiga maha saanud. (www.takeforum.com/case/viewtopic.php?t=20&mforum=case).**

Veel on minu arust kodulehe kasutamine natukene keeruline, esimese hooga otsisin artikli tegemise kohta 10 minutit, samuti ei ole eriti lihtsalt leitavad kontaktid. Aga kena näeb välja küll. Jõudu Teile! Mart

[digi] vastus:

● Aitäh soovituse eest, Mart. Meie toimetaja Leho käib juba mitu aega ringi, silmad kahtlaselt vilamas, ja üritab meie laudadelt ära ajada kõike, mis tema tulevasse disainikasti sobida võiks. Seega, artikkel su poolt soovitud teemal on tulemas ja just «Kuidas...» rubriiki.

Ärkasin äsja suveunest

● **Toibusin suveuinakust ammu enne digi.ee-d ja minu sees hakkas jälle sügelema grafomaani alge. Saatsin teile isegi kirja, aga ei mingit vastukaja. Arvan, et saatsin seekord vist otse Hoti kaudu, ja tea, kas lendaski kohale. Harilikult haldab mu kirjavahetust Thundebird. Kasutagem siis jälle tolle linnukese teenust. Ja kui teemakene kohe ei lähe mitte, las ta siis pealegi jääb sinnapaika.**

Ajakirja lugesin roiutavale suvele vaatamata hoolega, sest [digist] leiab vajaliku uudise iga taseme jaoks, st ka minu platvormile sobivat. Ja nagu teisedki on juba ammu maha hõiganud, olen vaikses vaimustuses «Kuidas...» lehekülgedest ja uurin kerghariduse mõttes isegi need lood läbi, mida parasjagu nagu vajagi pole. Leiab söödavaid ivakesi sealtki, kus arvad, et tead iseenese tarkusestki...

Oma uurimuse järgi sai küll muretsetud Samsungi CLP-300, sest väikekasutajana tüdinesin lõpuks tindipottide kuivamistest, lahtileotamistest, taastäitmistest, ühe värvuse teise anumasse imendumisest jne. Praegu rahul. Eriti rahul olen sellepärast, et järgmisel kuul ütles [digi] otse välja, et «hea ost» oli. Vaid korra on teisekene tõrkunud, kui ampsas kaks lehte korraga. Siis ka punastas häbelikult oma üksiku punase silmaga, ütles arvuti kaudu, mida edasi teha ja oli edasi jälle hea... AGA. Teisi asjahuvilisi on ka.

Praegu on selle riistapuu tasemel amatööri värvilaserprintereid juba pea kõikidel tuntumatel firmadel. Võib-olla kõlbaks uute huviliste tarvis testvõrdlused ära teha? Ja siis – öeldakse küll, et ega värvilaseritega õiget fotot ei saa, aga päris talutava olmepostkaardi annab ta välja küll. Mitmete firmade tootevalikus on ka laserfoto paberit, aga meie kauplustes pole see kuuldavasti levinud ja sellepärast ei tea ka nende tasemest midagi. Kena oleks, kui targad testijad tollest paberivalikust koos aparatuuriga kergelt üle käiksid ja teistele ka kõneleksid, «Kuidas...», kui see lihtsakoeline paberisasi just tehnikapoistele au pihta ei käi. Mina üht fotopaberit proovisin, mis oleks nagu nii tindi- kui ka laserprinteri tarvis toodetud, ja saavutasin sellel äratuntava kuid pastelselt õrna toote. «Harilikul» paberil oli samane pilt kaunis, nagu mõni minu unistuski. Kena värvilist sügist! Raivo

Kas iPod või Creative? Mac või PC?

● **Olen teie suur fänn juba algusest peale ja see on mu kõige esimene kiri. Mulle meeldib selles ajakirjas testi- ja ajakirja lõpus olev probleemide rubriik, sest paljud probleemid on ka mind vaevanud, sealt olen alati kõik vastused oma probleemidele leidnud. Mulle meeldib ka rubriik uutest mängudest, mis alles tulevad müügile. Olen vaadanud [digi] kodulehelt vidinaid, eriti meeldisid mulle uued iPodi kõlarid, mis on asetatud koti sisse, et oleks mugavam käsitseda. Kas neid ka kusagil Eestis müüakse? Tahaksin [digist] lugeda ka uutest kolmanda generatsiooni iPodidest. Kas nad on paremad kui teise generatsiooni iPodid või kumba oleks parem osta, kas Creative Zen Stone'i või kolmanda generatsiooni iPod'i?**

Tahaksin veel teada, kas Mac on ikka PCst parem. CD-l võiks vahel ka olla vana kooli mänge, näiteks «Pacman», ja selliseid või siis mingeid lahedaid täismänge, mida oleks huvitav mängida. Soovin teie toimetusse ilusat sügist ja jõudu teie Soome laienemisega. Tervitades, Sander

[digi] vastus:

● Tervitused sulle ka ja tänu hea kirja eest, Sander. Kõikvõimalike huvitavate vidinatega on Eesti poodides vägagi kitsas, nagu Kristjan Otsmann õigustatult eelmisel kuul kirjutas. Mis aga puutub su küsimustesse iPodide ja Macide kohta, siis ainus, mida me oskame soovitada, on [digi] edasi lugeda. Näiteks selles numbris on uue iPod Nano arvustus juba sees ja Touchi lugu tuleb ka kohe, kui Touch ise Eestisse jõuab. Ühest vastust ei ole, sõltub, millise hinna eest millist mängijat sul vaja on. Ka Zen Stone on meie käest väga palju kiita saanud.

Segased numbrid

● **Minu jaoks on üks asi, mida mina teie ajakirjast aru ei saa. Selleks on arvutite testid (nt 3DMark03, mälu jt) ja nende tulemused. Arvata võib, et mida suurem number, seda parem, aga sisu võiks ka teada. Anna**

[digi] vastus:

● Anna, 3DMark0ja PCMark on arvutite testimiseks mõeldud programmid, mis testi lõpuks annavad n-ö oma hinde, soovi korral ka komponentidele eraldi. Niisiis on tegemist ühe indeksiga, mis koosneb mitmest erinevast

Kirjuta meile:
● **e-posti aadressil**
digi@presshouse.ee
● **aadressil**
[digi]
Liimi 1
10621 Tallinn

testitulemusest ja mis on seetõttu oluline, et kui sama testi jooksutada erinevatel arvutitel, siis saab indekseid omavahel võrrelda.

BoomSlang, mitte BoosSlang

● Mõtlesin, et juhiks tähelepanu ühele näpukale viimases [digi] numbris. Nimelt leheküljel nr 17 artikkel «Hiirte rünnak». Tegelikult on selle Razeri hiire nimi siiski BoomSlang, mitte BoosSlang. Mitte, et see hiir mulle eriti meeldiks, kuna ma arvan, et mu Copperheadist praeguse seisuga paremat hiirt pole, kuid jah... korrektsus ennekõike =) Olge mõnusad... ja kindlasti informatiivsed ka edaspidi =)

[digi] vastus:

● Parandatud! Aitäh märkamast ja soovime sulle head läbisaamist oma hiirega.

Palunpalunpalunpalunpalun

● Niisiis tere kõik see [digi] pere! Minuga siis juhtus selline õnnetus, et kõrvaklapid läksid katki! Mobiili omad ja enam ei saagi MP3 ja raadiot kuulata... Sellega pöördun siis teie poole. Äkki kingite teie mulle uued?[digi] pidi ju olema parim koht, kus saab tasuta tehnikat! Ja teine õnnelikum asi ka. Nimelt toimus Läänemaal suur õpioskuste olümpiaad ja meie võistkond võitis!!!!! (Uuemõisa Algkool) Edasi lähme sealt me aga vabariiklikule võistlusele... PS! Kahjuks võidavad kõik pikad kirjad, aga ma ei oska pikki kirju kirjutada... Ja niikuinii läheks teil lugemisega kaua aega :D Aga jah õnne ja päikest teile muidu. Tauri

[digi] vastus:

● Vaata siis kuulsust, parim koht, kust saab tasuta tehnikat. Me ise tahaksime küll olla parim tehnikaajakiri :) Me mõnikord oleme tõesti kena küsimise peale sulanud ja kirjutajale auhinna andnud, aga mitte seekord. Kahju, Tauri, aga pead teinekord ikka pikemalt pingutama.

Kott selga ja testima

● [digi] on ja jääb, see on kindel. Juba algusest saati olen saanud teadmisi erinevate sülearvutite kohta, kuid üks asi kripeldab hinges ikka. Süleri võib osta küll, aga selle kaasaskandmine on teine asi. Pakun välja, et [digi] töötajad võiksid katsetada erinevaid sülearvutikotte. Ja tasub arvestada ka kogemusi, mis on siiamaani kogunenud. Mina isiklikult eelistan oma pilli

[KUU KIRI]

Kelmikas proua on, Pentaxit ja Olympust mitte?!

● Varem olin Arvutimaailma ja Arvutikasutaja veendunud tellija, kuid [digi] näol on tegu mõnusa pereajakirjaga, mis meil kodus käib käest kätte. Naine lausa tellis selle minule (ma olen tavaliselt liiga laisk, et tellimusi teha – pigem haaran jooksult putkast). Sellegipoolest on algusest peale kõik ajakirjad olemas. Canoni austajate sekti kuulujana pean mainima poolehoidu, et te peegeldigikaamera ostujuhi juures 40D pildi esimeseks ja Nikoni viimaseks panite. Religioonist ja Canon vs Nikon testist rääkides kiidavad Olympuse kasutajad hoopis seda, et neil on kõige parem tolmueemaldussüsteem. Kui huvitab, siis lisainformatsiooni leiab siit: pixinfo.com/en/articles/ccd-dust-removal. Muide, miks te Pentaxit või Olympust oma testidesse eriti kaasata ei taha? Aga tahtsin ka nördimust väljendada. Teil oli sel kuul väga ilus kaanepiiga, aga testidest vaatas vastu soliidses eas kelmikas proua. Margus

[digi] vastus:

● Aitäh kirja eest, Margus. Canoni ja Nikoni viga saab selles numbris küll parandatud. Aga mis puutub Pentaxisse ja Olympusesse, siis me oleme neid ikka testinud ka. Canon ja Nikon on ise aktiivsemad oma kaameraid meile testi pakkuma ning on peegelkaamerate turul ka vaieldamatult olulisemad tegelased. Aga me pole kunagi ühtegi Pentaxit ega Olympust tagasi lükanud, nii et lugupeetud Pentaxi ja Olympuse inimesed, kui te loete, siis pange tähele, et inimesed küsivad teie toodete teste. Ja et te seda paremini märkaksite, tõstame Marguse kirja siia, aukohale, ning nimetame selle kuu parimaks lugejakirjaks. Mis siis, et Margus on Canoni austaja (sest Henrik pildistab Nikoniga ja Sven Pentaxiga). Oma heade soovide ja asjalike soovituste eest saab teie pere auhinnaks eelmisel kuul välja lubatud kõrvaklapid. Ja muide, Anu Saagimit ei ole kunagi elus ilmselt nii kõvasti solvatud, nagu sina oma kirjaga tegid. «Soliidses eas kelmikas proua»! Sellest tuleb veel jama, usu.

seljas kanda, mitte kuskil külje peal loksumas. Ja suured tänud F-Secure'i eest, mis töötab hästi. Edu soovides, Karel.

Õpetage meid väravaid avama

● Järgmises numbris võiksite kirjutada portide ümbersuunamisest ja staatilise IP-aadressi seadistamisest. Marko

[digi] vastus:

● *Port forward*'ist oleme tahtnud kirjutada, aga on üks probleem: igas ruuteris on konfigureerimine erinev, nii et ühest nõu on raske anda. Katsume midagi välja mõelda ja lähemates ajakirjades sellest teemast midagi siiski kirjutada.

Karin

Mis on esimene asi, mida sa hommikul teed?
Vajutan kinni äratuskella.

Ja päevast päeva, mida sa teed?
Hommikul tegelen perega, päeval üritan teha tööd, õhtul jälle pere ja muud huvid.

Missugune on sinu töö?
Toolid ja ruumide kujundus. See on minu töö. Olen firmas Tool ja Tool sisekujundaja.

Kui sul on lemmikmultikategelane, siis milline ja miks?
«Jääajast» mammut. Ta oli suur, hooliv ja vana rahu ise.

Nii et pead end suureks ja rahulikuks?
Suureks ma ennast ei pea, pigem väikseks, võiksin olla rahulikum.

Aga lemmikmuinasjutt?
«Varas vembumees». Sest seal oli tegelane, nimelt varas, kes leidis lahenduse igas olukorras.

Film ja muusika?
Mul ei ole kindlat lemmikut välja kujunenud filmi ja muusika suhtes, aga alati on hea vaadata klassikat.

Mida sa elu suurimaks õppetunniks pead?
Pole veel seda suurimat õppetundi olnud, kui saan teada, siis ütlen.

Aga kui sa midagi muuta saaksid, siis mida muudaksid?
Muudaksin inimesi rahulikumaks, et nad saaksid elu nautida.

Mida sa 30 aasta pärast teed?
Arvan, et olen rõõmsameelne vanaema oma lastelastele ehk siis kõbus mutt.

[KARIN]

Telefon: Nokia 6103
SMS: mitu tükki päevas
E-post: mitu korda päevas
Muud vidinad: Pentax Optio 50L

TUNNE KOGU KEHAGA SEDA, MIDA TEISED VAID NÄEVAD.

Proovi tegelikkust VIERA unikaalse V-Real 2 tehnoloogia vahendusel. Abilisteks sel reisil on 29 miljardit elavat värvi, sügavad mustad kontrastiga 10 000:1 ja ülikiire ekraani reaktsiooniaeg. Tulemuseks on kristalne kvaliteet ja elutruu pilt. VIERA - teravam, briljantsem, homsem.

Proovi seda ise:
www.vieraexperience.com
www.panasonic.ee

Panasonic
ideas for life

lenovo™

Tõelised jõhvikad!

ThinkPad R61

Äriklassi mugavus
Töökindlus ja võimsus
14,1” titanium korpuses
Lenovo ThinkPad R61 powered by
Intel® Centrino® Duo Mobile Technology
Hind alates 16 200.-

Lenovo V200

Parajate parameetritega
Hõbedases korpuses
Sobivas 12.1” mõõdus
Lenovo V200 powered by
Intel® Centrino® Duo Mobile Technology
Hind alates 14 990.-

Parimaid pakkumisi küsige LENOVO volitatud edasimüüjatelt:
www.zebra.ee • ELION ESINDUSED • NET GROUP • MICROLINK EESTI
MarkIT • BCS INFRA • ESKNET • INFOTARK • KULBERT • KERNEL (Tartu)
Ja teistelt hästivarustatud arvutustehnika müüjatelt.

intel Centrino Duo Core™2 Duo inside™

© Copyright 2007. All rights reserved.
Celeron, Celeron Inside, Centrino, Centrino Logo, Core Inside, Intel, Intel Logo, Intel Core, Intel Inside, Intel Inside Logo, Intel SpeedStep, Intel Viiv, Itanium, Itanium Inside, Pentium, Pentium Inside, Xeon and Xeon Inside are trademarks or registered trademarks of Intel Corporation or its subsidiaries in the United States and other countries.